

dicitur de monachis...
 lo si non...
 re p...
 in cor...
 ocellu...
 bui. Na...
 p non...
 signa...
 illis...
 rituali...
 homin...

Quod autem lozilegi a diuini si
 cessare noluerit excomunicati
 sunt. rone et auctoritate pbat.
Est enim quoddam genus cultus
 re ydolorum ex demonum consultacionibus futu-
 ra pdicere. Sicut enim auarus qd cultu deo
 debitu nullo impendit ydolorum cultor ab
 apso noiaur. sic illi qui futura que ex dei
 oraculo non nunquam revelata inueniunt
 vel demonum consultacione uel qbuslibet pste-
 gnus inuenire laborat. diuinitas iua cre
 anuris attribuit. futua em pscire. solius
 dei e. qui in sui correptione etia angelos

h caplo. xxx.
 On opozt...
 sacris officijs de dicos
 gicos vel mcaratores existe
 lateria q aiaz suaz viculas
 aut q talibz rebus vitatur pro
 iustissimus. qd te ex oclio cole
 pitulo. xxx.

Quoniam opozt...
 sacris officijs de dicos
 gicos vel mcaratores existe
 lateria q aiaz suaz viculas
 aut q talibz rebus vitatur pro
 iustissimus. qd te ex oclio cole
 pitulo. xxx.
Quoniam opozt...
 sacris officijs de dicos
 gicos vel mcaratores existe
 lateria q aiaz suaz viculas
 aut q talibz rebus vitatur pro
 iustissimus. qd te ex oclio cole
 pitulo. xxx.

esse neces
 itatez su
 iozibus.
 unde no
 et dicendu
 y supiora
 ut causa
 ex licet
 ne signa
 erum.
Quoniam opozt...
 sacris officijs de dicos
 gicos vel mcaratores existe
 lateria q aiaz suaz viculas
 aut q talibz rebus vitatur pro
 iustissimus. qd te ex oclio cole
 pitulo. xxx.

IX. B. 5 315.

45.

Sed

~~IX. B. 5 315.~~

~~XXVIII. 9. 00~~

IX. B. 5 315. 45. 1890.

In hoc Libro continentur

	fol.
1. } Quae orationes. Dn. Sigism. Finkelthusy.	1.
2. }	5
3. Schmuckij Synopsis in Jus Canonicum.	13.
4. Gothofredi Reuteri disput. ad L. diffamari.	41.
5. Disputat. Johannis Stueky de resens. vendit.	63.
6. Disp. Schmuckij De Servitut. Urb. et Rust. Praed.	77.
7. Disp. D. Johann. Bohmy. De Dominio.	87.
8. Joh. Bohmy De Libris servitute.	106.
9. Joh. Bohmy De Primarijs retinenda possessionis interdicit.	112.
10. Bohmy De Comendato.	139.
11. Disp. Joh. Schwendendorff. De Jurisdictione	
12. Disp. Sigismundi Finkelthusy De iure Sepulturae.	147.
13. Decas questionum Juridicarum.	175.
14. Joh. Kannengieser de Mutuo.	219.
15. David Linnori disputatio de Naturalibus, Substanti- alibus et Accidentalibus Contractuum.	259.
16. Disp. Henningi Grossij de Defensione necessaria.	307.
17. Disp. D. Conradi Carptenij de Probationibus.	339.
18. Quod Disp. de Esponse Juriam.	365.
19. Michaelis Ledererij disp. de Felonia.	373.
20. Disp. Piemeri de Mora Contractuum.	380.
21. Disp. Joh. Spenij de iure Strerij.	389.
22. Henningi Grossij disput. de Jurisdictione.	411.
23. De iure Pign. et Hypothecar.	423.

23. Disp. Schenckij de i. G. Oberi. 7. 1670.

24.	De Exceptionibus.	455.
25.	De Homicidio.	463.
26.	De Sententia Definitiva.	481.
27.	De Captivitate seu Occupatione bellica.	497.
28.	De Militari Testamento.	529.
29.	De Tortio Interveniente.	541.
30.	De Mandato.	555.

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

1777

10
20

12 175.
SOLO FAVENTE DEO
CONCLVSIONES IVRIDICÆ
DE
IURE SEPVLTVRÆ
AD TIT. D. ET C. DE RELIG;
ET SUMT: FUN: TIT. DE SE-
PULCH, VIOL. CUM TIT. ALIIS
COGNATIS:

Quas

Permissu atq; Consensu Inclytæ Facultatis
Juridicæ Lipsiensis

SIGISMUNDUS FINCKELTHAUS,
J. U. D. & Professor Publ.

Disquisitioni publicæ subijcit,

ET

Respondendo defendet

JOHANNES SCHILTER
Lipsiensis.

Ad diem 13. Julij.

Locis & horis consuētis.

•••(o)••• •••(o)••• •••(o)•••

L I P S I Æ

Excudebat GREGORIUS Ritsch / Anno 1626.

VIRIS

Magnificis, Strenuis, Nobilib. Ampliſ. & Conſultiſſimis, variog. rerum uſu conſpicuis

DN. GABRIELI TUNZELIO J. U. D. S. Caſar. Palatij Comiti, nec non Sereniſſimi ac Potentiſ. Electoris Saxonæ, Burggravij Magdeb. &c. Conſiliario meritiſſimo.

DN. NICOLAO GEBHARDO à *Miltitz* ejuſdem Sereniſ. Electoris Saxon. &c. Conſiliario ſpectatiſſimo.

ET

DN. ARNOLDO ENGELBRECHTEN J. U. D. Archiepiſcopatus Magdeburgenſis Conſiliario & Salinarum Halenſium Praefecto digniſ.

Mecœnatibus, Affini, Patronis & Promotoribus ſuis omni obſervantia cultu ſuſpiciendis

Haſce Concluſiones in debita gratitudinis & honoris monumentum, ſtudiorum teſtimonium, ſuiq; commendationem ſubmiſſe & reverenter inſcribit & offert

Reſpondens.

Σὺν Θεῶ!

Jus Sepulturae ejusq; affinia tractaturi non est, quod illos initemur, qui more improborum mercatorum Mercis suae fucosa emtorem queritantium, prolixè & operose de utilitate & praestantia proposita materia in frontispicio dicere solent: Ipsa quippè res loquitur, ac sese ipsa commendat satis, arg. l. i. d. de in integr. restit. Nec ullum usq; adeò peregrinum in SS. literis alijsq; historicorum ac politicorum scriptis esse existimamus, quem fugiat, quanta religione ergà defunctos suos & horum conditoria gens qualibet in universo orbe ducta fuerit, cui modò mens ineptà illà ac plus quàm beluinà opinione de contentu sepulturae non effascinata est. Omisissis igitur verborum lenocinijs, ad institutum hoc rectè procedimus: non tamen integrum de hac materià tractatum conscribere; sed potiora saltem jura in certas conclusiones conijcere, & disquisitioni subjicere lubet. Ne autem cuidam fortè Zoilo per rhapsodiam labor hic noster natus videatur, certa quaedam capitula in limine constituemus, ad quae Conclusiones singulas revocabimus. (1.) itaq; videbimus quid & quotuplex sit sepultura. a) (2.) De causa ejus, unde videl. jus sepulturae dependeat, & quomodo acquiratur. b) (3.) De Personis tum sepeliendis, tum sepeliendis. c) (4.) De Loco & tempore sepulturae. d) (5.) De Ritibus & ceremonijs, quae sepulturae adhiberi solent. e) (6.) De Effectibus & actionibus, nec non de privilegijs ipsius funeris vel sepulturae nomine competentibus f) (7.) de sumptibus funeris, quomodo probentur, & de eorum privilegijs g) (8.) ubi de jure sepulturae agi oporteat h) (9.) deniq; quomodo jus sepulturae amittatur. i)

a) Concl. 1. 2.
 b) à Cōc. 3.
 c) à Concl. 10.
 d) à Concl. 18.
 e) à Concl. 28.
 f) à Concl. 33.
 g) à Concl. 61.
 h) à Concl. 75.
 i) à Concl. 77.

A 2

Concl. 77.

Conclus. I.

Cap. I.
De Defi-
nit & Di-
visione.

Epultura *a*) est illatio cadaveris hu-
mani *b*) in locum licitum *c*) ut tibi perpetuò
quiescat. *d*)

a) Sepultura vocabulum non uno modo
in jure, præsertim Canonico usurpatur. Interdum enim
(1.) pro ipso sepulchro accipitur *c. abolende. 13. ibi. effodi sepul-
tura. extr. de sepult. c. aurum. 70. 12. q. 2.* Quandoq; (2.) pro of-
ficio & licentia sepeliendi *c. non satis. 8. ib. pro sepultura quoq;.
extr. de simon.* Nonnunquam (3.) pro ipso actu, scilicet de-
positione seu formâ sepulturae, *l. locum. 2. §. de ea 3. §. sepul-
chrum. 5. §. si usum fructum. 7. l. scriptus. 4. l. si quis. 40. D. h. t.* In
qua postremâ significatione sepultura hoc loco sumitur.

Q²

Quæstio autem hîc statim in limine occurrit: An Sepul-
tura aliqua ratio habenda sit? Sanè Gentiles mortuo-
rum suorum cadavera olim varijs modis tractârunt: devo-
rârunt, suspenderunt, in mare, in sterquilima abjecerunt;
canibus, avibus, alijsq; feris objecerunt, cremarunt, fenes
de rupe præcipitarunt & c. uti longo catalogo ritus hoc scè re-
censet Dn. D. Joh. Gerh. *Theolog. locor. tom. 8. rubr. de Morte.
c. 7. num. 78. & quæst. pol. dec. 8. q. 9. & 10. & Jun. quæst. pol. 109.*
Persæ mortuos cerâ litos domi servare solebant. Idem Ba-
bylonij & Assyrij fecerunt. Syrij condierunt cadavera myr-
rhâ, aloë, cedro, melle, sale, bitumine & resina, *Alex. ab Alex.
3. gen. dier. c. 2.* Alexandri quoq; cadaver melle fuisse litum
scribitur, quod à corruptione mel conservet, *Plin. lib. 22. Jun.
q. pol. iii.* Sunt etiam, qui sepulchri jacturam floccipen-
dant: *Virgil.*

Facilis jactura sepulchri est.

Mecænas ait:

Nec tumulum curo, sepelit natura relictos.

Socrates apud *Platonem*, cum *Crito* quæreret, quomodo se-
peliri vellet, ita respondit, ut inde appareat, eum de hoc
genere nihil laborasse. *Anaxagoras* cum *Lampfaci* moreret-
tur,

tur, quæ fuerunt amici, velletné Glazomenas in patriam
 ubi majores ejus sepulti erant, afferri: *Nihil necesse est, inquit,
 undiq; enim ad inferos tantundem via est.* Cujus quidem rationem
 Cic illam esse dicebat *1. Tusc. qq.* quòd videlicet tota ratio
 humationis ad corpus pertineat, in quo, elapso spiritu, nul-
 lus sensus superfit, ob idq; facile contemni possit, quòd non
 intelligeretur ab eo, cui impenderetur. Theodorus Cyrenaus
 Philosophus, nihil interesse, dicebat, *humine an in sublimi putresceret Cic.
 1. Tusc. qq.* Diogenes inhumatum se abijci jussit, baculò tan-
 tùm appositò, additâ hac ratione: *Si me cares, inquit, lace-
 rârunt, sepultura erit Hircana: si vultures, Ibera: si nullum animal acce-
 serit, ipsum tempus pulcherrima erit sepultura, corpore videlicet absuntò
 à pretiosissimu rebus, Sole & imbribus Cic. 1. Tusc. Jun. q. pol. 109.*
 Sed & illustrium virorum sepulchrum est universa terra
 Thucyd. lib. 2. Albani nefas putabant, curam mortuorum ge-
 nere: Sabæi corpora defunctorum, eo, quo sterqus, modo
 ducebant, Chafan. de glor. mund. p. 1. confid. 5. Et Lucan. ait lib. 7.
 Cælo tegitur, qui non habet urnam. *Quamvis & hoc verum fit,
 quod nihil adimat Christiano, ubicunq; sepeliatur. August.
 de civ. Dei, lib. 1. c. 12.* Ut enim impijs non prodest sepultura
 honorata, sic pijs nihil nocet ignominiosa: *custodit enim Deus
 omnia ossa piorum Psal. 34. v. 21.* Nec tantum terra, sed & mare
 aliquando mortuos suos reddet, *Apocal. 20. v. 13.* Et ubicun-
 que sepeliatur, domini est terra, & plenitudo ejus *c. ubi-
 cunq; 26. 13. q. 2.* Imò si corporibus locus non relinquatur
 sub cælo, in cælo tamen erunt, ut martyr quidam Tyran-
 no respondit. Nobis tamen tanquàm humanior & ma-
 gis pia arridet eorum sententia, qui sepulturam omnibus
 mortalibus commendatam esse volunt. Ratio (1.) quia in
 Sacris literis non tantùm viri quoq; Sancti maximam sepul-
 turæ curam habuerunt: Abraham emit agrum ad sepul-
 turam uxoris suæ, Saræ, *Genes. 23. v. 4. 16. 19.* Abraham ho-
 norificè sepelitur à filijs Isaac & Ismaël *Gen. 25. v. 9.* ubi &
 Isaac à filijs Esau & Jacob *Gen. 35. v. 28. 29.* Et Jacob itidem
 à liberis suis *Gen. 50. v. 13.* Ezechias honorificentissimè se-
 pelitur, *2. Chron. 32. v. 33.* David *1. Reg. 2. v. 10.* Salomon *1. Reg. 11.
 2. Chron. 22. v. 42.*

v. 42. Rehabeam 1. Reg. 14. v. 31. &c. Sed & sepulturæ officium partim in numero operum charitatis Christianæ collocatur, Genes. 23. v. 4. 6. 50. v. 7. Josu. 24. v. 32. Ruth. 1. v. 9. ubi misericordia appellatur, uti & 2. Sam. 2. v. 5. & v. 32. 1. Reg. 11. v. 15. Tob. 1. v. 20. & c. 12. v. 12. Matth. 14. v. 12. & c. 26. v. 9. 10. 11. 12. ubi Christus opus bonum vocat, quando mulier eum honoravit, & ipsius corpus sepeliendum oleo pretiosissimo perfudit: partim præmij ac beneficij loco habetur, Genes. 15. v. 15; Tob. 5. v. 26. 1. Reg. 14. v. 13. partim etiam privatio ejusdem pœnæ loco adducitur, Esai. 34. v. 3. ut & de corpore Goliathi legitur, 1. Sam. 17. v. 44. 46. Jesabelis 2. Reg. 9. v. 33. Et de cadavere Jojakim prædixit Jeremias c. 36. v. 30. quod debeat sepulturâ carere, quod & factum est, teste Josepho. Ofsan. ad c. 24. v. 6. lib. 2. Reg. Huc pertinent dicta & vaticinia Esai. c. 14. v. 19. 20. Jer. c. 7. circ. fi. c. 14. v. 16. c. 16. v. 4. 7. c. 22. v. 19. (2.) quia corpus hominis eum cultum meretur, ut terræ demandetur, siquidem ad Dei figuram effectum atq; creatum est, Gen. 1. v. 17. fuit membrum Christi ad Ephes. 5. v. 30. pretioso ejus sanguine redemptum Rom. 5. v. 9. 1. Petr. 1. v. 18. 19. fuit templum & habitaculum Spiritus S. 1. ad Cor. 6. v. 19. Quare Prudentius in Hymno:

Anima fuit hæc domus olim,

Factoris ab ore creatæ,

fervens habitavit in istis

sapientia principe Christo.

(3.) quia certa spes est resurrectionis corporum ad vitam æternam, ubi corpori Christi glorioso conformia reddentur, Philipp. 3. v. 21. Marc. 12. v. 25. seqq. Ioh. 11. v. 24. 25. 1. Cor. 15. v. 16. seqq. Iob. 19. v. 25. Psal. 17. v. 15. 1. Thessal. 4. v. 14. seqq. c. non assumemus 19. 13. q. 2. vers. corpori. (4.) quia honesta sepultura non parùm memoriam humanæ conditionis recolit, Eccles. 7. v. 3. Syrach. 38. v. 23. l. quidam. 27. ibi: sed memoria humana conditionis d. de condit. instit. Idcirco etiam omnium gentium jure receptum videtur, corpora mortuorum terræ, matri reddere: Quod & Lucan. innuit, quando ait: *Hominum vitus ut fervet in hostem:* ut sine juris naturæ violatione sepulturæ officium negligi nequeat Freher. 1. parerg. c. 23. Hinc etiam quælibet ferè

gens

gens peculiare quosdam ritus sibi effinxit, quibus singulariter mortuos suos coli opinata est, *Infir. conc. 27 (5.)* quia principaliter etiam fiunt ad memoriam defuncti, unde monumenta vocantur, utpotè quibus maximè conservatur fama defunctorum *l. locum. 2. §. monumentum. 6. D. h. t. (6.)* quia non tantùm honestas suadet, sed & summa utilitas exposcit, ut sepulturæ curam suscipiamus, ne videlicet fœtore, ex corporibus putrescentibus exhalante, aër corrumpatur, unde viventium salus maximoperè periclitatur, *l. sunt persona. 43. D. h. t.* Et profectò (7.) apes defunctas progerunt, funerantiumq; more comitantur exequias, *Plin. lib. 11. nat. hist. c. 18.* Et formicæ inter se sepeliuntur, *Idem Plin. d. l. 11. c. 30.* Si hoc bruta: quid in nobis ratio facere debet?

b) *l. locum. 2. §. sepulchrum. 5. D. h. t.* Objectum itaq; sepultura est potissimum corpus exanime hominis, vel etiam ossa, si nihil amplius est reliquum *d. l. 2. §. prator. 2.* Regulariter enim viventium sepultura nulla est, impedit siquidem hanc & religionis & humanitatis ratio, à qua sepultura proficiscitur. Solent tamen interdùm propter atrociam facinora vivi in terram defodi. Sic olim virgines Vestales incestum committentes in campo scelerato vivas apud Rom. sepultas fuisse testatur *Plutarch. in Num. Pomp.* Hodie ex *Const. Crim. Carol. art. 131.* eidem pœnæ interdum subijciuntur infanticidæ.

c) Locus in quem mortuus infertur vel est proprius inferentis, vel ei cum alijs communis, vel alius in eo habet usumfructum, vel plane est alienus §. *religiosum. 9. I. de R. D.* Hodie loca licita sunt Cæmeteria publica, quæ & dormitoria; item sepulchreta vel conditoria, à Petronio, & conditiva à *Seneca epist. 61. & 83.* non ineptè appellantur. *Vid. infr. concl. 20. & seqq.*

d) *l. divi fratres. 39. D. h. t. l. si quis. 40. D. eod.* ubi eleganter **JC.** Paulus ait: *Sepelire mortuum nihil aliud esse, quàm æternam sedem corpori dare. l. si necdum. 10. C. eod.* Ratio est, quia quæ ad tempus saltem alicubi sunt, ibi esse non intelliguntur, *l. ex facto. 35. §. rerum. 3. D. de hered. inst. l. si fundus. 44. D. de leg. 3.*

II. Se-

II. Sepultura in genere considerata à Canonistis duplex est, alia honesta, alia ignominiosa, a) Illam rursus subdividunt in communem & propriam. b)

a) *Honestæ* est, cui adhibentur ceremoniæ ac ritus pro loci cujusq; consuetudine solennes: Quæ iterum ratione ceremoniarum subdividi potest in Ecclesiasticam & militarem. *Ecclesiastica* est illa funeris ad cœmeterium deductio, quæ fit cum psalmodijs sacris ad viventium informationem, ac consolationem, defuncti verò commendationem. *Militaris* est, quæ ritu militari adhiberi solet. *Ignominiosa* est, ubi solennitates ejusmodi omittuntur. Cic. *insepultam sepulturam vocat*: Ab alijs etiam canina & asinina arg. text. Jerem. 22. v. 19. nominatur, quia cadaver mortui plerumq; extrâ locum consuetum religiosum in bivio, vel trivio, vel ubi brutorum cadavera abscondi solent, terrâ obruitur.

b) *Communis* dicitur ea, quæ Jure Gentium communis est omnibus, etiam peregrinis, in publicis coemeterijs. *Propria* est, quæ non cuivis patet, sed ad certas personas privatas tantum spectat; vel unam, vel plures, vel etiam universam aliquam familiam. Indè illa inventa sepulturæ divisio, quæ alia dicitur *hereditaria*, alia *familiaris* l. *familiaria*. 5. D. h. t. *Hereditaria* jure hæreditario ex persona primi acquirentis competit omnibus hæredibus, sive sui sint, sive extranei, nullo sanguinis vinculo juncti: sive ex testamento, sive ab intestato succedant; ex quacunq; parte d. l. 5. & l. vel quod. 6. D. h. t. l. *jus sepulchri*. 13. C. eod. *Familiaris*, jure familiæ omnibus competit, qui de ista familia sunt, d. l. 5. D. l. *si sepulchrum*. 4. ibi. *jus ejus ad omnes*. C. h. t. Jus tamen familiaris sepulchri ad cognatos etiam tùm extenditur, quando hæredes instituti sunt; quin & extranei tunc jure familiaris sepulturæ fruuntur, arg. l. *jus familiarium*. 8. l. *jus sepulchri*. 13. C. h. t. Ratio esse potest, quia succedit in omne jus ejus, qui est de familia: E. & jus familiæ consequitur. Existimat verò Accursius ad d. l. 8. in familiari sepulchro omnes hodiè de familiâ admitti, nec distinguendum esse inter agnatos & cognatos: cùm in hoc nulla sit differentia inter agnatos & cognatos Nov. 118. c. 4. Quod qui-

quidem reprehensorem non habet; rationiq; consentaneum & æquissimum esse, ait Garz. de expens. c. 8. n. 4. Verùm nos d. Nov. in materiâ quidem successione locum habere non negamus: In cæteris verò jurium articulis, ut & in hoc nostro casu, differentiam istam sublata esse, non censemus.

III. Olim ex jure Gentium tùm apud Romanos, tùm apud alias gentes cuiq; liberum erat, in suo fundo mortuum sepelire: Atq; sic jus Sepulturæ juris privati fuit a) Hodiè verò id planè immutatum, pendetq; jus sepultura ab auctoritate superioris publica. b)

Cap. 2. De causa unde jus sepultura depèdat, & quomodo acquiritur.

a) Per §. religiosum. 9. J. de R. D. Ratio juris veteris erat, quia aliàs cuique de rebus suis disponendi arbitrium integrum & liberum est, l. in re mandata. 21. C. manda. Id vel maximè in causa sepulturæ permittendum esse, suadere videbatur & religionis & humanitatis ratio, l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer. Undè in l. scriptus 4. D. b. t. dicitur, sepultura locum naturaliter ad dominum loci defunctum pertinere. In publicum tamen locum, puta, in campum Martium & similia loca sine auctoritate Pontificum ne olim quidem inferre licebat. Sic enim decretum à Pontificum Collegio, inquit Cic. 2. de ll. circ. si. Non esse jus, in loco publico fieri sepulchrum: Statuit enim Collegium, locum publicum non potuisse privata religione obligari.

b) Hodiè secundum instituta nostri temporis & scita Juris Canonici nullus locus profanus solius privati arbitrio ac voluntate, illatione cadaveris religiosus fieri potest; sed necessum est, ut per Episcopum vel Ordinarium Magistratum locus sepeliendis mortuis ritè destinetur, c. ad hac. 4. extr. de relig. dom. qui locus cæmeterium vocatur. Quod verbum Durandus absurdè dictum putat à cimem, id est, dulce, & sterion, quod est statio, quia ibi ossa dulciter quiescunt, vel quia ibi sunt cimices, id est, vermes, ultrà modum foetentes. Rectius à κοιμητάριον, id est dormio, ut sit cæmeterium quasi dormitorium, quod ibi cadavera quasi dormiant & Salvatoris adventum expectent. Ratio abrogationis hujus, quod nempe privati pro lubitu in suo sepeliendi licentia adempta sit, dependet ab utilitate & salute publica. Interest quippè Reip. ut lit. (a.) dictum est, tùm ne religione privata locus publicus afficiatur, tùm

B ne

ne aër exhalationibus putridis ac noxijs, quæ ex sepulchris oriri solent, corrumpatur, & sic corpora vivorum inficiantur. Quare loca plerumq; à frequentia hominum remota humanis cadaveribus deputari solent. *Qua de re infr. plurib. concl. 28. b. Vid. pro ulteriore declaratione hujus concl. infr. concl. 47.*

IV. Quæri itaq; non incommodè potest: Numnè simpliciter & immediatè ad ipsam Ecclesiam jus sepeliendi spectet, ab eaq; impetrandum, an verò ad jus Patronatus referendum sit?

Jus Canon. si consulimus, prior sententia verior videtur (1.) *per tex. in c. non estimemus. 19. ib. ad mortuos, pro quibus curam gerimus. 13. q. 2. c. ubicunq;. 6. c. placuit. 7. c. praeipiendum. 15. d. l. c. cum in Ecclesia. 9. ib. in quibusdam Ecclesijs. Et: pro sepulchris. extr. de Simon. (2.) Ratio est, quia Jure Can. jus Patronatus etiam laico competit, c. un. de jur. patr. in 6. At verò cœmeteria non nisi Ecclesia ejusq; presbyteri sibi vindicant, c. Ecclesias. 13. q. 1. Consequens itaq; est, jus sepulturæ ab his impetrandum, nec ex jure Patronatus fluere. Si ad Mores hodiernos recurrimus, in hisce præferim regionibus, ubi repurgata est Religio, ipsa experientia edocet, sepeliendi jus non ab Ecclesia, neq; à Magistratu Ecclesiastico, sed à Defensore & Patrono Ecclesiæ, sive à Magistratu Politico impetrari: undè colligere est, ex jure Patronatus hoc jus sepeliendi descendere.*

V. Acquiritur porrò jus Sepulturæ tam oneroso, quàm lucrativo titulo, puta, Emptionis-venditionis: a) Legati b) Præscriptionis &c. c)

a) Ratio est, quia Jus Sepulturæ Jure Civili non est extra commercium, ut ex seqq. exemplis apparet. Sed an Jure Canon. pretium pro sepulturæ loco rectè exigatur, major dubitatio est? N. Non potest aliquid exigi ratione terræ seu loci, in quo defunctus sepelitur. Id enim expressè prohibetur, *in c. abolenda. 13. extr. de sepult. & c. in Ecclesiastico. 14. can. 13. q. 2.* Estq; ratio, quia ita venalis fortè dici potest Ecclesia, aut Clerici videri possunt de humanis mortibus gloriari, si ex eorum cadaveribus studeant quarere quolibet modo compendiū, *c. quæstia est. 12. in fi. 13. q. 2.* Non etiam (2.) ratione officij exequiarum, & administrationis Sa-

eramentorum. Ratio est: quia in Simoniæ crimen incidere videntur, qui sepulturæ nomine aliquid exigunt, *c. non satis. 8. c. cum in Eccl. 9. c. suam nobis. 29. c. audivimus. 41. extr. de Simon. (3.)* quia impium Pontificibus visum fuisse videtur, ea venalia habere, quæ divini juris sunt. Ea igitur quæ humano commercio exempta sunt, Christianæ charitatis officium habita religionis & pietatis ratione gratuito concedi jubet: adeo ut non ineptè, quod de Jurisprudencia dicitur in *l. 1. §. proinde. 5. D. de extr. cogn. rem sanctissimam pretio numario nõ æstimandam nec debonestandam esse, huc accommodet, Duar. de benef. Eccl. l. 7. c. 6.* Atquè hoc consideravit Alphonsus Arragonum rex, qui pastorem quendam pagi per biduum in fovea ad lumbos usq; terrâ circumfusâ devinisse scribitur, quod viduæ cujusdam maritum sine pretij numeratione sepelire nõluerit. Quam historiam refert *Beust. ad l. admonendi. de jurej. n. 968 f. 675.* Quod tamen in ipso *Jure Canon.* ita restringitur, nisi consuetudine alicubi receptû sit, ut non tam aliquid exigatur, quàm ex liberalitate spontè offeratur: maximè si Clerici non habeant, undè vivant, *c. ad Apostolicam. 42. extr. de Simon. d. c. quæstio est. 12. vers. sed si quando. c. in Ecclesiastico. 14. & d. c. præcipiendum. 15. cau. 13. q. 2.* Ratio hujus consuetudinis ex illo axiomatico Ulpiani peti & huc accommodari potest: quod quædam honestè accipiantur, quæ inhonestè petuntur, *d. l. 1. §. proinde. 5. in fi. D. de extr. cogn.* Canonicam tamen peti, permittitur in *c. 1. c. fratrem. 3. c. de his. 4. extr. de sepult.* quæ quia in usu apud nos non est, de ea prolixius hîc agere supervacaneum putamus. *Vid. P. Greg. Thol. 1. part. jur. Can. 1. 15. c. 4. Medices de jur. sepult. p. 1. q. 5. & seqq.* Hodie ea consuetudo invaluit, ut vel singula sepulchra redimantur, vel certum aliquod spatium, in quo vel universæ familiæ, vel hæredibus tantum ementis sepelire liceat. Ratio hujus consuetudinis piè & salutariter sustinetur, non quidem ab accipientium avaritia, sed ab Ecclesiæ indigentia, dantiumq; liberalitate. Quod enim datur, non ad lucrum inhonestum, sed ad Ecclesiæ sustentationem & ut eò commodis cœmeteria sarta tecta conservari possint, adhibetur.

b) Tex. in l. monumenta. 14. C. de lega. Legari autem non possunt res, nisi quæ sunt in commercio, *§. non solum 4. vers. sed si talis. 7. de lega.* Et legatum modum acquirendi esse, certum est, *§. si. 7. de usu & habit.*

c) Tex. in l. monumentorum. 6. ib. præscriptio autem. C. h. t. Ratio est, quamvis ipse locus sepulturæ quoad proprietatem nec possideri, nec præscriptione acquiri possit, cum res religiosa extra

commercium sit, §. 1. *f. de usuc. l. usucapionem. 9. D. eod. indè & ipsorum sepulchrorum dominium expressè negatur, in l. 1. D. si serv. vind.* Jus tamen sepeliendi in commercio utiq; est, quia ad dominium nostrum refertur, per notata sub *lit b.*

VI. Jus Sepulturæ sic legitimè acquiritur ad privatos vel jure hæreditario, vel familiæ devolvitur, & quidem hæreditarium jure successione. *a)* Hinc quæstionis est: Num penes hæredem repudiantem hæreditatem? *b)* Itemq; filium exhæredatum? *c)* nec non emtorem hæreditatis hoc jus resideat? *d)*

a) *l. his consequenter. 13. §. idem quærit. 2. v. idem tamen. D. fam. erisc. l. vel quod. 6. D. h. t.* Sub Juris hæreditarij & familiæ titulis alios, puta concessionem, legatum *l. monumenta. 14. C. de lega. & similes non exclusos volumus.*

b) In hærede repudiante distinguendum est inter liberos & extraneum. *Liberi*, tam sui, quàm emancipati, sive exiterint hæredes sive sese abstineant, nihilominus jus sepulturæ retinent, *l. vel quod. 6. vers. liberis. ibi, sive se abstineant. D. h. t.* Ratio est: quia non est sine hærede, qui suum hæredem habet, licet abstinentem se, *l. cum quasi. 30. §. sed & si suis. 10. D. de fideic. libert. l. 1. §. qui sunt. 7. D. si quis om. cau. test.* Ratio verò quoad suos est, quia illi vivo adhuc patre domini rerum paternarum sunt, & ipso jure hæredes existunt, *§. sui a. 2. vers. sed sui. f. de hered. qual. & diff. nec per abstentionem hæredes esse desinunt, l. ei qui. 88. D. de her. inst. l. ait prator. 7. §. sed quod Papinianus. 10. D. de minor.* Ratio itidem quoad emancipatos est, quia quamvis per emancipationem extranei facti intelligantur, *l. quin etiam. 55. §. 1. in fi. D. de rit. nupt. & ita Civilis ratio cesset: non tamen sanguinis jus à natura profluens, per emancipationem tollitur: jura n. sanguinis nullo jure Civ. dirimuntur. l. jura. 8. D. de R. f.* Cum igitur jus sepulturæ naturalem causam habeat, mortalitatem scilicet ac memoriæ humanæ conditionis, *l. quidam. 27. D. de condit. inst. l. scriptus. 4. ibi. naturaliter enim videtur. D. h. t. & ex humanitate proficiscatur, l. vel quod. 6. ib. humanitatis gratia. D. h. t.* utiq; jus istud per emancipationem sublatum non erit. *Extraneus* verò nihil planè juris habet antè aditam hæreditatem: Ratio est, quia neglecta aditio-

aditione & hæreditate repudiata, non potest dici successor, si quidem jus hæredis eo maxime tempore inspiciendum est, quo acquirit hæreditatem, § *in extraneis. 4. vers. nam jus hæredis. 7. de her. qual. & diff.* Quare nec ea sibi vindicabit, quæ jure successorio competunt, ut hoc jus sepulturæ, *d. l. vel quod. 6. D. h. t.*

c) Exhæredatus jura sepulchrorum nihilominus retinet (1.) per *text. in l. vel quod. 6. ibi. exhæredatis a. D. h. t.* Ratio quidem aliqua juris stricta pro eo nulla est, nequè enim est hæres: iudicio namq; patris ab hæreditate remotus est: Nequè filij nomen ferè meretur, siquidem debitam patri reverentiam violavit. Ratio tamen humanitatis facit, ut ibi sepeliatur, ut *ait. tex. in d. l. vel quod 6.* (2.) Ratio hujus humanitatis ex eo videtur descendere, quod aliquando fuerunt domini jam vivo adhuc patre, *l. in suis. 11. D. de lib. & posth.* quasi sufficere debeat, quod uno vel minimo instanti fuerint domini. Nec ratio aliqua humanitatis facere potest, ut indulgentia hæc parentibus concessa eò usq; extendatur: cum naturaliter jura sepulchrorum liberis quasi adhæreant *arg. l. scriptus hæres. 4. vers. naturaliter D. h. t.* Exceptio est, si pater iusto odio commotus specialiter prohibuerit exhæredatum sepeliri, *d. l. 6. ibi. nisi specialiter testator.* Ratio videtur esse, quod hoc patriæ potestati indultum sit.

d) Ratio est, quia emtor hæreditatis, etsi successor sit universitatis, *l. nec ullam. 13. §. si quis sciens. 8. D. de her. pet. vicemq; hæredis sustineat quoad effectum, arg. l. venditor. 2. §. sicuti lucrum. 9. §. cum quis. 18. D. de her. vel act. vend. l. si ei. 9. D. comm. prad.* Attamen successor juris non est, nec universali, sed singulari, puta emtionis, titulo hæreditatem occupat, *arg. l. ratio. 2. C. de her. vel act. vend. tantum abest.* ut in ipsum jus defuncti universum succedat, quod solius hæredis proprium est, *l. hæreditas 62. de R. I.* At verò sepulchri jus ad juris successores, sive hæredes tantum pertinet, *l. vel quod. 6. in pr. ibi. jure hæreditario. D. h. t. l. jus sepulchri C. eod.*

VII. Ad fideicommissarium hæredem an jus sepulchri pertineat, constat, quàm maxime controversi? Nos in communem DD. opinionem contra Neotericos quosdam procliviores sumus.

B 3

(1.) Per

(1.) Per *tex.* in l. quia perinde. 72. §. 1. D. ad SC. Treb. ubi Paulus ait: Restituta hereditate, (puta fideicommissario) jura sepulchrorum remanent apud heredem (id est directum, primum, verum, puta fiduciarium.) §. restituta. 3. ibi. nihilominus heres permanet. I. de fideic. her. (2.) per l. si patroni. 55. §. quid ergo. 3. vers. nec ignoro. D. ad SC. Treb. ubi quaeritur, an fiduciarius adire nolens Trebellianicam detrahat? Idq; negatur. Sed potest dici, inquit Jctus, quod non videatur deneganda petitio fideicommissi, sive Trebellianica, quia simul insequitur jus sepulchri. Verum respondet Papinianus, planè nihil apud hunc remanere voluisse Senatam. E. nec jus sepulturæ, & per consequens totum aufertur fiduciario & transit ad fideicommissarium. E. à contrario sensu, si fiduciarius spontè adit, jus sepulturæ retinet. Estq; ratio (3.) quia jus sepulturæ sequitur hæredem, l. hinc consequenter. 18. §. idem quaerit. 2. vers. idem tamen. D. fam. ercisc. l. vel quod. 6. D. h. t. At fiduciarius quamvis restituat hereditatem, non tamen desinit esse hæres, d. §. restituta. 3. I. de fideicom. her. semel enim hæres extitit, ideò non desinit esse hæres, l. ei qui. 88. in fin. D. de her. inst. Cum igitur apud primum hæredem, fiduciarium, etiam post restitutionem maneat nomen hæredis directum & honorificum, l. filium. 5. §. sed etsi. 6. in fin. D. de lega. prest. cont. tab. & c. l. Iulianus. 26. pr. D. si quis omis. cau. testam. & fideicommissarius verè ac propriè hæres non efficiatur, quia duo ejusdem rei non possunt esse hæredes in solidum, seu domini, l. si ut certo. 5. §. si duobus. 15. D. commod. Unde etiam fideicommissarius tantum effectu quodammodo hæres dicitur, propter commoda & incommoda hereditaria, l. si filiusfam. 5. §. 1. D. quod cum eo qui in al. pot. est & c. loco hæredis est, d. §. restituta. 3. in similitudinem hæredis consistit, Nov. 1. c. 1. §. 1. vers. etenim in legatarijs. loco hæredis habetur, l. postulante. 44. §. 1. D. ad SC. Treb. hæredis vice fungitur, l. si hæres. 68. in fin. pr. D. ad SC. Treb. quæ voces & locutiones omnes sunt fictionis significativæ & notæ impropriæ manifestissimæ: Ideò & jura sepulchri, præsertim, quia ad honorem potius, quàm commodum spectant pecuniarium, fideicommissario non restituntur. (4.) quia nullibi in jure reperitur, quod jura sepulchrorum fiduciario & fideicommissario communia sint, ut dissentientes existimant, seu communicata. Diss. Chiflet. de jur. fideic. c. 6. l. 4. p. 1066, cui accedit Hillig. ad Don. l. 7. t. 25. lit. E. Franc. de Barry tr. de succ. test. & intest. lib. 8. tit. 12. n. 34.

IIX. Ad

IIX. Ad Usufructuarium omnium bonorum malè hoc jus extenditur.

(1.) *tex. est in l. locum. 2. §. qui mortuum, 1. v. sed & fructuarium & §. si usufr. 7. D. h. t.* (2.) ratio est, quia usufructuarius non est juris universi successor, sive hæres; sed succedit saltem in universitatem bonorum, & sic nihil præter lucrum pecuniarium consequitur: si namq; hæres esset, nunquam desineret esse hæres, *§. restituta. 3. l. de fideic. her. l. & qui solvendo. 88. in fi. D. de her. inst. at usufructum tempore finiri constat ex l. ambiguitatem. 12. C. de usufr. §. finiunt. 3. l. eo.* Hinc nec tenetur ad æs alienum solvendum, sed hæres illud ex bonis defuncti deducit, *l. usufr. 69. D. ad L. Falc. l. si. D. de usufr.* in reliquis manebit usufructus. Relictio namq; usufructu bonorum, ea intelliguntur bona, quæ deducto ære alieno supersunt, *l. subsignatum. 39. §. 1. de V. S. l. nihil interest. 43. fin. D. de usufr. leg. l. usufr. 69. D. ad L. Falcid.* Cùm ergo usufructuarius hæres non sit, utiq; nec jus sepulturæ ad eum spectat, *arg. d. l. vel quod. 6. pr. D. & l. jus sepulchri. 13. C. h. t.* (3.) quia morte usufructuarij mox tollitur usufructus, *d. §. 3. l. de usufr. l. sicut. 3. §. morte. 3. D. quib. mod. usufr. am. E. & sepulturæ jus locum habere nequit.*

IX. Quid de fœminis & descendantibus ab istis, num Jus Sepulturæ ipsis etiam competit? Dist. inter sepulchra familiaria & hæreditaria.

In familiaribus jus sepulturæ ipsæ quidem fœminæ habent: Ratio est, quia non desinunt suæ civitatis suæq; originis esse maxime quoad favores & commoda, *Græd. ad l. pronuntiatio. 195. §. mulier. 7. n. 2. de V. S.* Et fac. in argumentum *l. familia 196. de V. S.* ubi liberi saltem fœminarum à familiâ excluduntur, quo ipso innuitur, ipsas filias, fœminas, familiam non planè mutare. Descendentes verò à fœmina jus sepulturæ non retinent: Ratio est: quia hi sequuntur patris sui, non matris familiam, *d. l. 196. familia.* familia autem sepulchra nemo sibi vindicat, nisi sit de familia, *l. familiaria. 5. D. h. t.* aut hæres alicui existat de familia, *l. jus sepulchri. 13. C. h. t.*

X. Quia humanitatis ratio omnibus permittit, sepulturæ officium vel extraneo exhibere: Quid de ijs statuendum, qui in publico occisi reperiuntur,

Cap. 3. De Personis tum sepe- lientibus, tum sepe- liendis.

an quis illos, etiam non expectatâ superioris concessione, sepelire potest?

Qui affirmant, præter pietatis & rationis tum naturalis tum civilis suffragium, urgent textum *Juris Saxon. lib. 3. Landr. art. 90. ib.* Wird jemand gemordet auff dem Felde / vnd man da nicht weiß / wer es gethan hat / wer ihn dann erst findet / vnd begräbet auff dem Felde / oder in dem Dorffe nechst dabey mit wissenschafti seiner Nachbarn / er missthut daran nicht : Ubi præter vicinorum auxilium & attestacionem nihil desideratur, nullaq; mentio planè fit iudicis. Imò in sequentibus verbis : Wird aber einem Manne / &c. expressè ille casus tantum excipitur; si accusatio instituta sit, & tunc deum expectandam esse veniam iudicis, asseritur. E. lite non motâ sepelire sine iudicis autoritate licet. Verùm cum occisum tollere cadaver usu communi primus jurisdictionis gradus reputetur, *Besol. in politic. p. 1. c. 12. n. 78. vers. 4.* Utiq; magistratus autoritas & cognitio negligenda non erit, ne quis ejus jurisdictioni quid detractum velle videatur. Quare *d. art. 90. secundum gloss. ibid.* civiliter accipimus, nisi videlicet iudicis interfit, aut contraria consuetudo obtineat : At hîc iudicis omninò interest, ne jurisdictioni ipsius minuatur. Neq; hanc limitationem excludit exceptio in contextu allata : in diversis enim & compatibilibus unius inclusio non statim est alterius exclusio.

XI. Num ad sepulturæ officium aliquis cogi potest? D.

Extraneus (1.) qui hæres non est, nec quicquam eò nomine accepit, cogi nequit, præsertim ut sepulturæ causa aliquid impendat, *arg. l. si quis. 12. §. funus. 4. l. & si quis. 14. §. si cui 2. D. b. t.* Tanta enim humanitatis & cognationis naturalis, quæ inter omnes homines intercedit, vis non est, ut leges aliquem ad hoc officium cogant. Exceptio esse potest in ijs, quibus ratione officij sui necessitas prosequendi funus incumbit, ut sunt ministri Ecclesiæ, propinqui. De quibus *vid. General. articul. Elect. Augusti Anno 80. c. 15. vers. Es sol auch die Leiche. cum vers. seq.* qui tamen nihil sumtuum facere coguntur. Eos verò (2.) quos vel arctiori necessitudinis ac sanguinis vinculo natura conjunxit, ut sunt parentes, liberi, cognati &c. vel quos beneficio ac liberalitate ipse defunctus sibi devinxit,

vinxit, ut hæres: & civilis & naturalis ratio ad hoc officium adigit
*d. l. 12. §. 4. D. h. t. l. qui erat heres. 49. pr. ibi. iussus à prætor. D. fam. ex-
 cise.* Ratio insuper est, quòd nihil æquitati magis conveniat, quàm
 ut vel ij onus impensarum ferant, ad quos bona defunctorum per-
 venerunt, vel ij, quorum interest ad famam, defunctum non
 relinqui insepultum, *arg. l. quod si. 28. D. h. t.*

XII. An pactum Ecclesiæ de recipiendis vel non reci-
 piendis personis certæ alicujus parochiæ valet? A.

(1.) *per tex. in Iure Canon. express. in c. 1. de pact. in 6. ib. ne aliquos vel
 certos.* (2.) Ratio est, quia omne pactum, quod non est contra le-
 ges aut bonos mores, validum est, *l. 1. l. juris gent. 7. §. ait prætor. 7.
 D. l. si quis. 29. C. de pact.* pactum verò hoc nullibi in legibus etiam
 civilibus improbat, nec adversatur bonis moribus aut utilitati
 publicæ: Etsi enim publicè interfit, defunctorum copora sepeliri
l. sunt persona. 43. D. h. t. non tamen, ita interest, ut quis in hac vel il-
 la parochia sepeliatur. Nam etsi in una parochia locus sepulturæ
 non concedatur, sepulturæ non tamen in altera denegatur. Quod
 si verò nullus alius locus suppetat, putamus, vix istud pactum su-
 stineri posse.

XIII. Quamvis verò regulariter nulli locus sepulturæ
 in cœmiterio publico denegatur: a) excipiuntur tamen
 quidam, quibus vel planè sepultura denegatur, vel aliqua,
 sed ignominiosa conceditur. Atq; hac præcipuè afficiuntur
 Hæretici b) qui in torneamentis pereunt c) excommu-
 nicati d) parricidæ e) usurarij manifesti f) & similes. g)

a) Ratio (1.) est, quia id quod publicis usibus dicarum, nè-
 mini denegandum, *arg. §. flumina. 2. §. riparum. 4. §. litorum 5. l. de R. D.*
 Quod vel maximè in sepultura obtinebit, pro qua summa æqui-
 tatis ratio militat, *l. sunt persona. 43. D. h. t.* (2.) quia aliàs ne qui-
 dem punitis sepultura denegatur, *l. 1. & fin. D. de cadav. punit.* Undè
 rectè (3.) Imp. Vespasianus, teste Suetonio in *ejus vita c. 2.* sepulturæ
 privationem in gravium pœnarum numerum retulit. Et quæ quæ-
 sio (4.) invidia est, id denegari homini, quod ipsi, imò toti etiam
 civitati conducibile est, deneganti verò nocet *arg. l. 2. §. 1. D. de aq.
 & aqua pluv. arc. l. in creditore. 28. in fi. D. de evict.* Hinc etiam (5.) Ca-

C

nones

nones cuius sepulchrum eligere permiserunt, in quacunq; paro-
chia c. cum quis. 2. in fin. de sepult. in 6. c. 1. extr. de sepult. vel etiam in lo-
co non religioso d. c. 2. in fin. nisi consuetudo contraria alicubi vi-
geat c. licet. 4. de sepult. in 6. aut pactum aliquod obstat c. 1. de pact. in
6. juxta concl. preced.

b) Hæreticos intelligimus eos, qui in fundamentalibus fidei
articulis errant, errorem pertinaciter defendunt, & proinde nec
in verbi auditu nec in sacramentorum communionem cum vera
Ecclesia participant, *Dn. Gerh. loc. theol. t. 8. c. 7. n. 90.* Hæreticis igitur
hisce non omnem planè etiam in communi cœmeterio sepul-
turam denegamus. Ratio (1.) quia homo, qualis fuit & hæreti-
cus, terræ reddendus est, undè habet ortum *Gen. 3. v. 19.* (2.) quia
multa humanitati debentur, quæ non homini debentur *Alb. Gen.
lib. 2. de jur. bell. c. 24.* (3.) quia omnium gentium moribus, *Cir. in
Ferr. & juri nostro consentaneum, ne cadavera relinquuntur inse-
pulta l. si quis. 12. §. hoc edictum 3. l. sunt persona. 43. D. h. t.* Plus igitur
quàm Cyclopica & extremam sapit sævitiam, quod Pontificij,
ne quidem in hortis aut pascuis suis terræ mandari exuvias, Evan-
gelicorum in suis ditionibus demortuorum permittunt: Imò se-
pultas exhumari jubent c. sacris. 12. extr. de sepult. vers. undè si contingat.
Sed sepulturam honestam illis non permittimus (1.) quia & in
Sacris propter idololatriam sepultura honesta quandoq; denega-
tur: uti contigit familiæ Jeroboam *1. Reg. 6. 14. v. 8. & 11.* (2.) per
rex. in c. sacris. 12. extr. de sepult. ubi ratio duplex adducitur, tum quia
æquum sit, ut quibus non communicavimus vivos, non commu-
nemus defunctis; tum quia prius erant ab Ecclesiastica unitate
præcisi, nec in articulo mortis Ecclesiæ reconciliati fuerunt, ideò
carere debent sepulturâ Ecclesiasticâ: h. e. quia hæretici in vita
sua ritus Ecclesiæ spreverunt, ejusq; religionem & doctrinam con-
temserunt, digni non sunt, ut ab illâ Ecclesiastico honore affician-
tur. (3.) quia sanctum non est dandum canibus, nec margaritæ
proijciendæ sunt antè porcos *Matth. c. 7. v. 6.* quòd fieret si hæreti-
corum funera cantilenis ac ceremonijs alijs cohonestarentur. Et
quomodo (4.) in morte honorari possunt, qui vivi odio profectò
habiti fuerunt *Pf. 139 v. 21. 22.* Quare (5.) jubet rectè *Paul. 1. Cor. 14. in fin.*
ut omnia honestè & secundùm ordinè fiant. *Dis. VVar. ab Eshenberg.
li. 2. de fœdic. 1. n. 93. & seqq. Besold. in consid. pol. vit. & mort. l. 3. c. 1. n. 2. f. 98.*
c) Texti:

c) *Text. in c. 1. extr. de torneam.* Id quod de illicitis torneamentorum generibus accipiendum, quæ non virtutis, sed lucri fortè solius gratia instituantur, & magis temeritatem, quam fortitudinem præ se ferunt. Ratio est, quia cædi faciliè occasionem præbent; & inhumanum ac turpe est, per jocum sanguinem humanum & vitam ipsam profundi. Quò referri possunt & illi, qui lucri causa in pugnam cum bestiis descendunt. Ratio siquidem eadem in his, quæ in illis obrinet, undè & ipso jure infames fieri dicuntur *in l. 1. D. de his qui not. infra.* Qui verò torneamento licito perit, sepulturâ honesta carere non debet *c. un. de torneam. in Extravag. Joh. 22.* Ratio est: quia in licitis torneamentis primariò virtus spectatur militaris, ad eamq; sese exercent, qui hujusmodi certaminibus operam navant: undè & probantur *in Const. Frid. Imp. 2. F. 27. vers. si quis hominem.*

d) Excommunicatum accipimus eum, qui è Communione Ecclesiæ, eò quod in notorio delicto, puta blasphemiæ, ebrietas &c. spretâ omni admonitione perseveret, & impœnitens moriatur, ejectus sit *arg. Const. Elect. Eccles. in artic. general. c. 11. Gerh. loc. theol. tom. 6. c. 5. n. 194. f. 312.* His quoq; honesta ac Christiana sepultura rectè denegatur: *tex. in c. sacru. 12. extr. de sepultur.* Ratio est: quia excommunicato vivo nihil planè commercij est cum Ecclesia, & quousq; pœnitentiam non agit, aditus ipsi omnis ad illam præcluditur, omnibusq; beneficijs Ecclesiæ privatur, *c. quod in re. 11. extr. de pœnit. & remis.* Quæ autem vivo denegata fuerunt, nec mortuo communicantur *c. sane quod. 3. 24. q. 2.* Consentit *Const. prædicta Eccles. Elect. in art. general. c. 11. f. 327. ubi sic habetur: Im fall/ da die excommunicirte Person ohne besserung aus diesem Leben abschiede / so sol das Pfarr Volek nicht bey dem Begrâbnis seyn/ sondern sie ohne gebürliche Ceremonien durch die bestelten Todtengrâber/ doch außserhalb des Kirchhofes / als ein abgeschnittenes Glied der heiltgen Christlichen Kirchen vergraben lassen.*

e) Ratio est, Sceleris hujus immanitas. Solon quidem olim nullam de hoc crimine legem tulit, quia nõ speravit quod tam impiû & nefarium scelus in cor hominis cadere possit. Idem sensit & Romulus, qui illud impossibile judicavit. Alij legum latores dubitarunt, quam pœnam invenirent, qua rabies hæc plus quàm beluina expiaretur: eam verò tandem Romani, tanquam reliquis

L. minimè. 35.

ſapientiores conſtituerunt, ut videlicet parricidæ omnium elementorum uſura, quæ aliàs cuius communia ſunt, adeoq; & ipſa ſepultura eriperetur, l. parr. 9. D. ad L. Pomp. de parric. §. alia deinde. 6. J. de publ. iud. Moribus tamen, in his præſertim regionibus, un diſ ſuffocati Conſt. Elect. 3. p. 4. veſpere extrahuntur & ſepeliuntur. Inter parricidas autem hîc minimè referimus eum, qui patrem, aut filium, patriæ exitium parantem occidit, l. minimè. 35. D. h. t. Cenſet quidem Bodin. de Rep. lib. 1. c. 4. n. 26. non potuiſſe à Bartolo, Angelo, Aretino, Imola, Saliceto & Panormio, ſine impietate ſcribi, quod liceat filijs parentes, Reip. hoſtes occidere: adeoq; iniquitatis plenam eſſe d. l. minimè. cum & juri naturali contrarietur, & filios ad parricidia invitet. Sed erronea eſt Bodini ſententia: Senſus namq; d. l. minimè. hîc eſt: pater filio, vel filius patri venienti ad Remp. deſtruendam reſiſtere & defendendo ipſum occidere poteſt. Ratio eſt: quia quamvis filius patri, à quo vitam habet, ſatis arcto vinculo junctus; multo tamen arctius ipſi patriæ, quia antiquior eſt parens, quam is qui creavit, obligatus eſt arg. l. honor. 14. ib. quò minus patria obſequatur, jure patriæ poteſtatis non poteſt. D. de muner. & honor. l. poſtlimin. um. 19. §. filius. 7. D. de capt. & poſtlim. reverſ. Undè & Cic. 1. de Rep. & 1. offic. ait: chari propinqui, chari parentes, omnium tamen charitates una complexa eſt patria. Imò cum pater ad deſtruendam Remp. veniens peccet in jus naturale, fruſtra ejus auxilium implorare videtur, arg. l. auxilium. 37. in ſi. D. de minor. l. filio. 48. §. 1. D. de rit. nupt. A parricidij quoq; crimine liber eſt filius, qui contra patrem offendentem ſe defendit, & aliter vitæ periculum certiſſimum à patre imminens effugere nequit. Ratio eſt, quia & tùm pater improbo ſuo facinore legibus naturæ indignum ſeſe reddidit: tantò minus enim filium offendere debebat, quantò inter liberos & parentes arctius eſt cognationis vinculum.

f) Tex. in c. quia in omnibus. 3. extr. de uſur. c. quanquàm. 2. de uſur. in 6. Clem. 1. de ſepul. Confirmat noviſſimum Mandatum Sereniſſ. Electoris Saxon. Dn. Joh. Georgij die 28. April. anno 627. promulgatum: Rubr. wegen des UnChriſtlichen hochſtraffbaren Laſters des Wuchers/ &c. §. So wollen wir zu vorkommung ib. auch nach ihren Tode mit Chriſtlichen vnd gebräuchlichen Ceremonien nicht beſtattet werden. Ratio (1.) eſt, quia uſurarij, puta manifeſti, & in peccato iſto decedentes,

dentēs, per excommunicationem, qua afficiuntur, c. *præterea*. 7. *extr. de usur. c. 1. de usur. in 6.* privantur omni Ecclesiæ commercio, usq; dum pœnitentiam agant. E. & sepulturâ honestâ arg. c. *facris*. 12. *extr. h. t.* (2.) quia invisi sunt tum ipsi Deo *Exod. 22. v. 25. Deut. 23. v. 19. Ezech. 18. v. 3. & c. 22. v. 12. Psal. 15. v. 5.* tum omnibus gentibus, ob insignem animarum & facultatum pestem. Sic Lycurgum sceneratores è Rep. Spartana eiecisse legimus: Idem fecere & Athenienses. Ed etiam spectat Catonis responsum, ad quæsitum illud, *Quid scenerari? Quid?* Cato inquit, *hominem occidere? Non minus igitur, infert Cic. 2. offic. sceneratorem peccare censuit, quàm homicidam.* Eamq; ob causam communiter sceneratores, ut potè labores mortalium depascentes, Harpyias olim vocare solebant. Hinc & testamenti factio ipsis adempta, c. *quanquam. 2. in fi. de usur. in 6.* Hinc & Imp. ipsis infamix notam imprimunt, l. *improbaturum. 20. C. ex quib. cau. infam. irrog.* Quare cum & divina & humana jura tanto odio usurarios infectentur, quid nisi justissimè illos sepulturâ honestâ privari censeamus, donec de usuris vel plenariè fuerit satisfactum, vel idoneè de restitutione faciendâ sit cautum d. c. *quanquam. 2.*

g) Similes usurarijs manifestis, imò ferè improbiores adhuc sunt ij, quos nostrum seculum annis superioribus protulit, nefarij isti argyrognomones sive æruscatores, vulgò Kipperer dicti, ab harpyis ac furibus nihil planè, nisi nudo nomine distantes: Ipsa enim experientia, proli dolor! abundè satis edocuit, plus nocuisse horum improbitatem Germaniæ, quàm vel extrema unquam usuraria pravitas, vel etiam furum dolus obfuit. Meritò itaq; & ni sepulturâ honore carere debent, uti rectè concludit *Theologica Facultas Jenens.* in *ihrem Bedencken von dem hochst rächlichen Wünschwesen/ anno 1621. Mense Sept.* uti per rationes egregias integrè referrur à *Bedeckenno Thesaur. consil. & decis. vol. 2. sect. 9. de monet. adult. c. 7. circa fi. fol. 251. ibi.* *Wleiben sie (die Kipperer Wipper) vnbusfertig bis an ihr Ende/ müssen sie hernäch ohne Ceremonien begraben/ vnd also vor Tode abgestorbene Glieder der Christlichen Gemein gehalten werden.* Tandem sepulturâ honestâ quoq; affici prohibentur Blaphemi, c. *statuimus. 2. extr. de maledic. Raptores, c. super eo. 2. extr. de raptor. Et alij qui vel seipsos interficiunt, vel pro sceleribus suis puniuntur c. placuit. 12. 23. q. 5.* De quibus tamen infrâ specialius agetur.

-191

C 3

XIV. Ho-

XIV. Hostes verò sepulturà honestà privandi non sunt.

Ratio (1.) quia in sacris literis sepulturæ officium pro opere misericordiæ reputatur. *Vid. supr. concl. 1. lit. a.* Id verò omnibus, etiam hosti debetur *arg. iex. Exod. 23. v. 4. Matt. 5. v. 43. & seqq. Prov. Salom. 25. v. 20.* (2.) Quia David audità morte Saulis, hostis sui viros Jabes in Gilead, qui eam & filios sepulturæ tradiderant *1. Sam. c. 31. v. 11. 12. 13.* summis laudibus prosecutus est *2. Sam. 2. v. 4. 5. 6.* (3.) quia sepultura juris gentium est *arg. l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer.* Cujus participes quoq; sunt hostes, Omnibus verò gentibus maximum semper dedecus visum fuit, corpora insepulta jacere. Quocirca (4.) laudi etiam datum fuit Herculi, illi monstrorum domitori, quòd primus permiserit cadavera hostium sepeliri. *Ælian. 12. var. histor.* Et (5.) Magnam pietatis & humanitatis laudem à Romanis alijsq; populis sibi conciliavit Hannibal, quando Tib. Graccho, Romanor. duci justa honorificè fecit: itemq; Pauli Æmilij & M. Marcelli exuvijs sepulturæ honorem exhibuit *Plutarch.* Indè quoq; (6.) Muretus *3. var. lect. c. 10.* mirificè commendat Græcorum humanitatem, qui licet Xerxes Persa libertari ipsorum insidiaretur, in pugnam tamen abituri juramento sese omnes adstrinxerunt hoc modo: *vitam libertate pluri non faciam, neq; deseram Imperatores, neq; vivos neq; mortuos, sed eos è socijs, qui in pralio occubuerint, omnes sepeliam, & ubi bello extitero victor, etiam Barbaros.* Humanitati nempè tribuendum putarunt, quod homini non deberi videbatur, ut ait *Alb. Gent. lib. 2. de jur. bell. c. 23.* Alia exempla recenset *Camerar. bor. subcis. cap. 64. cent. 2. & cent. 3. cap. fin.* Tacenda est (7.) summa utilitas, ne putrefactione aëris sequatur corruptio, unde ipsis victoribus ab ejusmodi invidia sua magnum imminet periculum.

XV. Sed *αυτοχρητες* numné hi ad sepulturam honestam dandi?

Αυτοχρητια, ut hoc præmittamus, Jure Civili sub distinctione explicandà est: Aut enim quis interficit se, ut mori magis quam damnari malit ob conscientiam criminis & pœnam imminentem; aut ut potissimum majus malum evitet. Priori casu *αυτοχρητια* per-

permissa non est, *tex. in l. 2. vers. quod si futura pœna metu. C. qui test. fac. post. l. qui rei. 3. pr. D. de bon. eor. qui ant. sent. l. 1. in pr. l. 2. ib. nec ob metum criminis C. d. 2. l. si quis. 6. §. ejus qui. 7. vers. nam eorum, qui mori. D. de injust. rupt. irr. l. 1. §. si quis non metu 23. D. de SC. Silan. l. 2. C. ub. caus. fise. l. liberorum. 11. §. non solent. 3. ib. sed mala conscientia. D. de hu. qui not. infra. Ideoq; nec ἀνομιαν hæredem habet, sed bona ejus fisco inferuntur. d. l. 3. D. de bon. eor. qui ant. sent. &c. Ratio est, ne Jus Civile indulgeat delinquentium nequitia, vel approbet eorum malos mores flagitiumve aliquod admissum. Posteriore verò casu licita est ἀνομιαν, puta si quis interficiat se (1.) tadio vitæ d. l. 3. §. si quis autem. 4. D. de bon. eor. d. l. 6. §. 7. vers. quod si quis tadio. D. de injust. rupt. &c. d. l. 11. §. 3. ib. non tadio vitæ. D. de his qui not. infra. (2.) valetudinis adversæ impatientiâ, d. l. 3. §. 4. ibi. vel impatientia. d. l. 6. §. 7. vers. quod si quis. ib. vel valetudinis. d. l. 1. §. 23. D. de SC. Silan. l. in fraudem. 45. §. ejus bona. 2. D. de jur. fise. (3.) dolore corporis l. bovem 43. §. mortis. 4. D. de adil. edict. l. ejus militis. 34. D. de testa. milit. l. 2. ib. impatiens doloris. C. qui test. fac. post. (4.) pudore æris alieni d. l. 45. §. 2. D. de jur. fise. l. omne. 6. §. qui se. 7. D. de re milit. (5.) luctu l. si quis. 38. §. si. D. de pœn. (6.) vel ex alia causâ d. l. 3. §. 4. ib. vel alio modo. D. de bon. eor. d. l. 38. §. fin. ib. vel alia causa. D. de pœn. puta jactatione d. l. 6. §. 7. vers. quod si quis. ibi vel jactatione, ut quidam Philosophi. D. de injust. rupt. Ratio est, quia ἀνομιαν tunc liberandi se saltem causa à majori malo, se interficit, dolorem corporis non sustinendo, l. bovem. 43. §. mortis. 4. D. de adil. edict. Exempla in hisce casibus varia sunt obvia. Sic enim Cato, qui Cæsaris victoriam ferre non poterat, se interemit: Brutus manu suâ hostem effugit: Demosthenes eo fine semper venenum secum habebat: Lucretia stupri ignominiam impatienter ferens, violentas sibi manus intulit. Cleombrotus, lectô Platonis librô, ubi de animæ immortalitate disputat, se præcipitem muro dedisse scribitur, atque ex hac vitâ migrasse ad eam, quam credit meliorem. Nobis Christianis in hac re aliter statuendum: nempe ἀνομιαν licitam non esse. Ratio (1.) est, quia pugnat cum lege naturæ, quæ ad sui conservationem potius, quàm destructionem intendit. (2.) pugnat cum lege Divina: Non occides *Exod. 20. vers. 13.**

HOC

Hoc est, ne scilicet te neq; alium occidas, ad Ephes. s. v. 29. Rom. 14. v. 7. 8. Quod & Cic. in *Sonn. Scip.* animadvertit, scribens. nisi Deus is, cujus hoc templum est omne, quod conspicias, istis te corpora custodijs liberaverit, huc tibi aditus patere non potest. (3) pugnat cum præceptis Ethicis: violat enim fortitudinis officium. unde Aristot. & Eurip. eos non fortes, sed ignavos, parvi & abjecti animi habendos pronunciant. *Muret. 2. var. lect. 2.* (4.) pugnat cum præceptis Politicis, quia aurb. xxi. Remp. aliquo cive privat ac spoliat. (5.) pugnat cum saniore juris Civilis ratione, quæ est, quod omne homicidium voluntarium sit punibile, l. 1. §. & qui hominem. 2. D. ad L. Corn. de sic. nisi fiat defensionis gratia. l. 3. ib. quia defensor. C. d. r.

Ut igitur nunc ad sepulturam perveniamus: censemus tres Classes constituendas esse: In prima ponimus eos, qui sine animo fraudulento, ex furore potius, melancholia, vel alia animi impotentia sibi mortem inferunt, ut mentis lumine obæcati ipsi actiones suas non intelligant: Et hi sanè, quia de ipsorum reprobatione nihil certi constat ex SS. literis, nostrum non est, eos ex Ecclesiæ cœtu exterminare, qui potius commiseratione digni sunt: Humanius itaq; facere illos putamus, qui istorum corpora honestâ sepulturâ afficiunt: Inde & nullâ poenâ digni censentur in *Const. Carol. Crim. art. 135. vers. wo sich aber.* Quod potissimum & eò magis procedit, si vitæ antea benè & piè transactæ bonum habeant testimonium. Ad Classem secundam referimus eos, qui nimia habendi libidine flagrant ac spefortè aliqua lucri frustrati, vel pudore æris alieni, ne forsan decoctores & deceptores audire cogantur, vitam sibi laqueo, ferro, aqua vel quo alio modo finiunt. Quamvis autem de ipsorum, præsertim obætorum salute sive damnatione animarum iudicium nobis non sumamus Dn. Theologis id relinquentes: Interea videatur *Dav. Chytræus lib. de vita & mor. p. 76. & Gerh. loc. theol. 8. s. c. 2. n. 37. f. 58.* ubi concludunt, quod nec debeamus nec possimus de omnibus, qui violentas manus sibi attulerunt, quod pariter damnati sint, certò iudicare; Siquidem Deus O. M. etiam horum hominum suspiria extrema exaudire potest: Quia tamen animus occidendi ijs non deest, non immeritò cum Jctis caninâ sepulturâ, ut alij exemplo tam tristi deterreantur, ijsq; horror injiciatur, arg. l. capitalium. 28. §. famosos.

15. D.

15. D. de pœn. l. 37. D. de pos. afficiendi, atq; per fenestras dejecti, vel sub domus limine extracti, in loco supplicij famoso humandi sunt. Idq; moribus observari, testatur Heig. p. 1. §. 36. n. 64. & q. 37. n. 32. 33. Besol. in consid. pol. vit. & mort. l. 3. c. 1. n. 2. f. 99. ubi ait, quando ita à carnifice extrahuntur, quod tum projiciantur magis, quam sepeliantur. Bona tamen hæredibus non auferuntur, d. Const. Carol. c. 135. vers. Auch in Sällen/ da er sein Leib vernircket / etc. In rena deniq; Classe collocamus eos, qui flagitij alicujus conscientia, aut pœnæ metu territi, crimen voluntaria morte luere, atq; sese animadversione magistratus eximere conantur. Et his quidem rectè sepultura honesta denegatur d. c. placuit. 23. q. 5. & bona fisco cedunt l. qui rei. 3. pr. & §. ergo. 3. D. de bon. eor. qui ant. sent. Consentit Const. Crim. Carol. c. 135. pr. si scil. pœna ordinaria bona simul aufert. Existimat tamen Elb. Leonius in process. crim. ad tit. C. de bon. eor. qui ant. sent. quod ex quacunq; causa quis se interfecerit, sive rædio vitæ, sive ex impatientia doloris, sive metu criminis, sive alia ratione; corpus in sterquilinio cum canibus communem sepulturam habere debeat.

XVI. Sepulturâ omninò privantur moribus nostris: puta fures, qui ad patibulum, & raptores, qui ad rotam damnantur; aut qui in partes diffecantur, avibusq; dilaniandi exponi solent. Quæ consuetudo an approbanda sit, & juris rationi conveniat, acriter controvertunt DD. Nobis affirmativa arridet.

(1.) arg. tex. in l. capitalium. 28. §. famosos. 15. D. de pœn. ubi duplex ratio redditur: primum, ut hoc conspectu deterreantur alij ab iisdem facinoribus, quod Reip. utile est: deinde, ut hoc supplicij genus solatium sit ijs, quibus vel furto vel rapina aliquid ademptum est. Accedit gl. in Weichbild art. 36. iniquens: Man be grebet die Dtebe selten/ darumb daß man andere damit erschreckt. (2.) quia hic mos simpliciter in lege aliqua non improbat: Quin imò si perentibus tantum licet sepelire l. 1. & l. fin. D. de cadav. punir. utiq; permissio principis præcedere debet. Et per conseq. integrum semper est principi, pro ratione & frequentia facinoris vel precibus cedere, vel eas rejicere. (3.) quia & sacra litera ad stipulantur

lantur. Sic enim factum Pharaonis non improbat, pistorem su-
preum suspendi jubentis atq; ibidem avibus devorandum,
quod innuit vaticinium Josephi, relinquentis, *Genes. c. 40. a vers. 16.*
Sic & Gabaonitæ crucifixerunt posteros Saulis, & quidem coram
Domino, h. e. in conspectu Dei justii judicis, qui hoc supplicio ul-
tus est injustam Saulis crudelitatem, *2 Sam. 21. v. 9.* Sic & impij
atq; ingrati liberi digni judicantur, ut ipsis oculi effodiantur à
Corvis, *Prov. Salom. c. 30. v. 17.* Hoc autem ijs maximè accidit, qui
prædicti supplicij genere afficiuntur. Et eò referri potest *tex.*
Esā. c. 14. v. 20. ubi apparet maledictionis speciem esse, carere se-
pulturâ. Ideò & Deus minatur impijs hanc sepulturam asini, *Je-
rem. c. 22. v. 19.* Notandum tamen, quod nihilominus cognatis,
vel alijs, petentibus à Magistratu *l. 1. & 2. D. de cadav. punit.* corpo-
ra damnatorum ad sepulturam danda sint. Ratio (1.) est, quia id
non modò jus humanum ex humanitate & pietate docet, *l. 1. & l.*
corpora. 3. D. de cadav. pun. Sed & (2.) Legi Divinæ id consentaneum
est. Generale enim & antiquissimum extat Dei decretum: *Ter-
ra es & in terram reverteris Gen. c. 3. v. 19.* Specialis item sanctio, quæ
Deus post solis occasum suspensos cruce tolli & sepeliri præcepit
Deut. 21. v. 23. Et ita David ossa filiorum Saulis cruce affixos collige-
re & sepulturæ tradere jubet, *2 Sam. 21. v. 12. 13. 14.*

XVII. An infantuli vel mortui nati vel subito ante-
quam sacris initiari potuerunt, denati, sepulturâ Ecclesia-
stica honestandi? A.

Ratio (1.) Quia privatio sepulturæ pœna est: nihil autem
infantuli isti pœna ejusmodi dignum meriti sunt. (2.) quia de sa-
lute eorum non est dubitandum: sunt enim membra Ecclesiæ;
offeruntur siquidem Deo per preces parentum & Ecclesiæ, quæ
non solum gravidas & parturientes; sed etiam lactantes Deo
commendat. Hinc *Gen. 17. v. 7.* Deus promisit, se fore seminis
nostri Deum, sub qua voce, seminis, & infantes nondum in lucem
editos contineri, non dubitamus. Hinc & Christus parvalis re-
gnum cœlorum pollicetur *Mat. 10. v. 14.* Inde & David *2 Sam. 12.
v. 23* asserit se ad filiolum suum, qui mortuus erat die septimâ an-
tè circumcisionem *d. c. 12. v. 18.* utiq; non in sede damnationis sed
beati-

beatitudinis venturum esse. Quamvis alij hęc computationem non à die nativitatis, sed ab eo tempore instituunt, quo Nathan Davidem ob adulterium & homicidium objugaverat, uti refert Dn. D. Gerh. loc. theol. t. 4. de Bapismo. c. 7. sect. 7. n. 239. f. 866. Et quis (3.) damnabit Hebræorum masculos infantes, qui jussu Pharaonis, regis Ægyptij in profluentem projecti Exod. c. 1. v. 22. parvulos Bethlehemiticos, qui ab Herode trucidati Matt. 2. v. 16. israhëliticos, qui tempore Antiochi interfecti 1. Marc. 1. v. 51. & 64. omnesq; illos, qui in deserto mortui sunt Jos. 6. v. 5. nec non illos, qui in veteri testamento antè octavum diem non circumcisi, defuncti sunt. Non enim est voluntas patris cœlestis, ut pereat unus de parvulis istis, Matt. 18. v. 14. Quare infantes hi, non tantum in cœmiterio, sed & ceremonijs Christianis pro more cujusq; loci rectè sepeliuntur, ut & sepulturam hanc Serenifs. Elector Saxon. Augustus. in Const. Eccles. in artic. general. c. 15. fol. 335. vers. vnd aber der Christen Seligkeit nicht an die H. Tauffe gebunden; wann & c. expresse mandat.

XIIX. Porrò cùm hodiernis moribus publica ubivis loca sepulturæ destinantur: Quæstio hęc occurrit haud satis expedita: Quanam potius loca seligenda; & an extrâ, an intrâ civitatis mœnia ista determinari satius sit? Nos loca minus frugifera a) & quidem extrâ urbem potius seligenda statuimus. b)

Cap. 4. De Loco, & Tempore Sepulturae.

a) Nam teste Cic. 2. de ll. Lege 12 tabb. cœntum fuit, eam terram sepulturis tribui debere, quæ corpora mortuorum sine detrimento vivorum recipiat, h. e. terram sterilem: Quæ verò fruges ferre, & ut mater cibos suppeditare possit, eam nec vivum nec mortuum minuere æquam esse. Idq; negligendum non esse, in primis salus atq; utilitas Reip. cujuslibet urget.

b) Ratio (1.) olim fuit, quia sepulchra fuerunt tantum privata §. religiosum. 9. I. de R. D. l. in tantum. 6. §. religiosum. 4. D. de R. D. idè prohibita fuit sepultura in Urbe, ne locus publicus privata religione obligaretur, aut sanctum municipiorum jus pollueretur, l. mortuorum. 12. C. h. t. nevé Sacra civitatis fuonestarentur, ut ait Paul. 1. Sent. iii. 21. §. 1. Etrod. rer. judicat. l. 3. t. ult. c. 1. Cujus rei

rei adeò tenaces fuerunt magistratus municipales, ut *M. Marcello* Athenis à Magio Chilone interfecto, *Servius Sulpit.* qui Achaia & reliquis regionibus vicinis cum imperio præerat, impetrare ab Atheniensibus non potuerit, ut monumentum, quo corpus eius inferretur, in Civitate constitui paterentur *Gilken ad l. lex. nemo. 2. n. 1. C. de SS. Eccl.* Inde factum est, ut lares & Dij domestici superstitione quadam colerentur, *Alex. ab Alex. lib. 3. c. 2.* Est verò & hodiè ratio (2.) quia Salus publica suprema lex est, *arg. l. lex Corn. 5. §. si. in fi. D. de injur.* Quis verò est adeò sensus communis expertus, qui non intelligat, vere præsertim incunte, ex putrescentium corporum conditorijs vapores excitari & erumpere, undè pestilens contagio in detrimentum salutis publicæ faciliè exoriri possit, *arg. l. 1. §. curabit. 2. D. de cloac.* Etsi verò mortuorum quoad sepulturam magnus favor sit, tantus tamen esse nequit, ut vincat utilitatem & incolumitatem civium, sed ita respiciendi sunt mortui, ne vivis noceant *Cic. 2. de ll. (3.)* quia non minus Reip. interest, diligenter præcaveri, ne tandem frequentia & multitudine sepulchrorum ad efficiatur, ut civitas magis à mortuis, quam à vivis incoli videatur *Besol. in cons. pol. vit. & mort. lib. 3. c. 2. (2.)* quia hac ratione admonentur Christiani, defunctos exivisse è mundo, & hanc civitatem reliquisse, & cives in cælis factos esse, *VVarem. ab Erenb. lib. 2. de fæder. c. 1. n. 110. (5.)* quia hoc ipsum Romanis quoq; placuisse testatur satis apertè lex illa ex 12. tabb. de Sepultura: *Hominem mortuum in urbe ne sepelito, neq; urito. Rittersh. ad LL. 12. tabb. cl. 1. c. 3.* Ratio redditur à *Cic. 2. de ll. in fi.* quod hoc factum vel propter ignem vel periculum. Interdum tamen specialiter ijs, in quibus singularis virtutis eximia species apparuerat, quiq; de Rep. optimè meriti erant, tumulum in urbe, & quidem universo populo suffragante, honoris gratia concesserunt. Testantur exequiæ *Publicolæ, Tuberti, Fabriciorum, Julij, Cesaris, Imp. Hadriani* & aliorum, quibus singulariter sepulturæ urbicæ honor decretus fuit. Ratio permissionis specialis inter mœnia & in foro fuit forsan hæc, ut adolescentes continuo præstantis virorum egregia facta intuentes, ad eos imitandum accenderentur; quod & *Lycurgus* Spartanorum legislator olim præcepit. (6.) Confirmarunt postea hanc legem & Imperatores *Hadrianus l. prætor ait. 3. §. Divus. 5. D. de sep. viol.* ubi pœnam 40. aureo-

zureorum addidit : Diocletianus & Maximianus l. mortuorum. 12. C. b. 2.
 (7.) Idem institutum apud Judaicum populum viginisse, ex aliquot veteris & novi testamenti locis colligere est : Abraham speluncam agri ad sepulturam emit Gen. 23. v. 20. Rachel sepelitur in via versus Ephratam Gen. 35. v. 19. Joseph in agro Sichem Jos. c. 24. v. 32. Salvator noster sepulchrum habuit excisum in petra Matth. 27. v. 60. ante portam v. 32. Job. 19. v. 17. & 41. ubi & sepultus est Lazarus. Job. 11. v. 31. Itemq; adolescens Naimus Luc. 7. v. 12. Diss. à nostra conclus. Imp. Leo in Nov. 53. per rationes ibi positas. Sed uti ipsæ Novellæ apud nos non sunt authenticæ Cujas. 17. obs. 31. Rauchbar. p. 1. q. 11. n. 20. Gædd. de contr. stip. c. 6. concl. 7. n. 74. ita & rationes magni momenti non sunt. Illud negari nequit, Majores olim nostros dignitatis causa voluisse, ut corpora Martyrum in primis, primùm sepelirentur, non quidem in Ecclesia; (ex ratione hac, quod in eo loco ubi divina quotidie celebrantur officia, Deus vè colitur, humana adesse cadavera turpe sit, ut placet Asin. ad l. 2. §. in locum alterius. n. 72. D. h. t.) sed in atrio, aut porticu, aut in exedris Ecclesiæ; c. precipiendum. 15. 13. q. 2. ex ratione istâ, ut quotidiano conspectu hujusmodi monumentorum mortalitatis admonerentur posterius, Gilk. ad l. lex nemo. 2. n. 2. C. de SS. Eccles. Quæ consideratio postea effecit, ut in Papatu crescente superstitione sub Gregorio Magno etiam in ipsis Ecclesijs & monasterijs sepeliri homines cæperint c. cum gravia. 17. 13. q. 2. Ratio redditur à Gregorio ibidem, quod hoc profit mortuis, ita enim proximi defunctorum, quoties ad eadem sacra loca veniunt, suorum, quorum sepulchra afficiunt, recordantur, & pro eis domino preces fundunt. Ratio inepta: tales enim preces sunt inutiles, imò impiæ. Pius enim in cælo est, Luc. 16. v. 22. impius in inferno d. c. 16. v. 23. Et magnum chasma inter pios & impios firmatum est: qui enim volunt ex inferno transire ad beatos, non possunt; & qui portas inferni ingressus est, nunquam ex eo elucebitur; nec per portam vitæ ingreditur, quia clausa est janua Matth. 25. v. 10. Ratio alia allegatur in c. non estimemus. 19. d. caus. 13. q. 2. in fi. quod quisq; apud memoriam martyrum sepelitur, hoc tantum mihi videtur prodesse defuncto, ut Commendans eum, etiam martyrum patrocinio affectus pro illo supplicationis augeatur. Aliam addit de suo Asinius d. l. n. 77. & 78. quòd minus eo in loco mortui sepulti à spiritibus vexentur immundis, & ideo in cœmiterijs dicatur esse requies

D 3. defun-

defunctorum *c. aurum. 70. 12. q. 2. Hæc Pontificij*: Putat verò *Dn. Geth. loc. theol. tom. 8. c. 7. n. 88.* Rationem hanc subesse, quod Pontificij ex vigilijs, missis & anniversarijs eò faciliùs sacra & quæstum facere potuerint. Hodie, si absit superstitio, cujusq; regionis consuetudo hac in re servari potest: pro qua nec sacra desunt exemplâ. Rex *David* sepultus est in Civitate *1. Reg. 2. v. 10. Act. c. 2. v. 29.* Rex *Ioiadas* *2. Chron. 24. v. 16.* *Samuel* sepelitur in domo sua *1. Sam. c. 25. v. 1.* Quod & cum in hac urbe, tum alibi videmus nonnullis honoris & privilegij causa concedi, ut in urbe ac templis ibi extractis humentur.

XIX. Liberam loci cujuslibet electionem cuiq; competere, indistinctè affirmari nequit.

Nam (1.) cum hodiè Cœmeteria certa autoritate publicâ sint constituta, licitum quidem est, in alterius parochiæ cœmeterio sepulchrum eligere, *c. 1. c. fraternitatem. 3. c. de his. 4. c. in nostra. 10. extr. h. t.* non tamen in loco planè non-religioso, & extrâ cœmeterium aliquod *d. c. fraternitatem*: quanquam hoc per Constitutionem *Bonifacij 8.* vel mutatum videatur in *c. cum quis. 2. §. si quis. h. t. in 6.* vel non malè sic interpretaberis, si consensus superioris accedat: cum enim hodiè sepulturæ jus publici juris sit, id sibi privatus vindicare nequit. Sic nec (2.) eligere quis potest locum alienum, qui privato alicui pro certo pretio est assignatus, ejusq; hæredibus, vulgò in *ines andern Schwiebbogen zu begraben*/ prohibitorium enim (1.) est de jure Civili, in locum alterius invito domino mortuum inferri, *l. locum. 2. §. 1. l. si quis. 7. D. h. t.* Estq; ratio (2.) ne alteri per alterum iniqua conditio inferatur, *l. non. debet. 74. de R. I.* Contrarium quidam astruere conantur ex *c. 1. de sepult. ib. & alienam.* De quo in discursu videbimus.

XX. Valdè controversatur: An in loco communi puro h. e. non religioso, a) etiam invito socio socius defunctus sepeliri possit? Aff. b)

a) In commune enim sepulchrum invitis socijs mortuum socium inferri posse, minus est dubij, per *l. in tantum. 6. §. religiosum. 4. vers. in commune autem sepulchrum. D. de R. D.* Ratio est, quia locus ille communis jam antea est religiosus E, eò magis jure suo utitur.

b) (1.)

b) (1.) *Per tex. in l. si plures, 41. vers. nam ex ipsis Dominis, D. h. t. ubi Callistratus expressè de ipsis socijs loquitur, quod quilibet rectè ibi sepeliri possit, etiam sine ceterorum sociorum consensu, Et ad- dit; Maxime, cum alius non sit locus, in quo sepeliatur: quasi diceret, non tantum, & quidem imprimis in casu necessitatis, sed & extrâ eum.* l. si plures 41. D. h. t.

(2.) Ratio est, quia, quemadmodum aliàs non est infrequens & novum in jure, ut invitus socius partem suam, quam habet in re communi, factò socij amittere cogatur, scil. cum specialis aliquis favor hoc suadet: sic enim etiam libertatis favore domino jus suum aufertur, l. 2. C. de comm. serv. man. §. si. l. de dona. Itemq; favore fisci l. 2. C. de comm. ver. alien. Ita & hic id ipsum exigit specialis favor religionis, cujus summa semper ratio, l. sunt persone. 43. D. h. t. l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer. & utilitas Reip. cujus interest, mortuos sepeliri d. l. 43 (3.) quia juvat socium causa proprietatis: socius enim defunctus nihil minus juris habet in re communi, quam reliqui socij. Habebit itaq; & jus sepulturæ, quod naturaliter à causâ proprietatis dependet, & domino comperit l. scriptus 4. D. h. t. Nec habet (4.) socius, quod conqueratur, cum damnum, seu loci pretium, consequi possit judicio communi dividendo, l. 3. D. comm. div. Hodie in singulis ferè parochijs cœmeteria sunt constituta, in quæ quilibet mortuos suos inferre liberè potest. Diss. Befold. in dissert. Jurid. pol. de iure & div. pers. c. 5. n. 6. Rumelin. ad τὰ νεκρὰ διαφ. 3. th. 6. Rittersh. ad §. religios. 9. l. de R. D. fol. 146. ubi & Harppr. n. 8. 9. Forst. in tr. de domin. c. 7. n. 7.

XXI. Quid de loco legato? estnè hæredi facultas concessa, ut unum ex pluribus prædijs legatis ad sepulturam testatoris seligat? A. Si modò in alium locum non tam opportunè inferri possit.

(1.) *Per textus in l. scriptus, 4. in fin. & l. si plura, 46. in fin. pr. D. h. t.*

(2.) Ratio est à parte testatoris, quia is in suo potius loco sepeliri voluit, quam alieno; siquidem naturaliter ei in suis prædijs locus sepulturæ debetur, d. l. 4. vers. naturaliter. adeoque tacitè legatum illud quoad sepulturam revocasse censetur, arg. l. & ff. 14. §. 1. vers. satius. D. h. t. (3.) Ratio à parte legatarij est, quia

quia legatarius locum illum à testatore ex mera liberalitate consecutus est; quare etiam æquum videtur, ut hæredi eligenti illationem permittat, (4.) quia quamvis legatarius hæc ratione oneretur; loci tamen istius pretium consequi potest ab hærede adione utili d. l. 46. *fin. arg. l. Marius. 66. §. in fundo. 4. D. de leg. 2.* Pretij hujus ratio est, quia testator voluit legatarium integrum fundum habere, dum igitur ejus ususfructus per electionem minutus est, æquum est, hæredem resarcire id, quod ipsius facto rei legata deest, *arg. l. hujusmodi. 84. §. ades. 4. D. de leg. 1. l. etiam. 27. D. de solut. l. si imaginem. 12. D. auro & arg. leg.*

XXII. An autem renitentibus Dominis, fundi vel agri ad cœmiteria extruenda auferri possint? A. Si solvatur justum pretium.

Ratio est, quia licet non tantum inferior magistratus; sed ne princeps quidem ex plenitudine potestatis privatis bona pro lubitu auferre queat: Est enim hoc contra Jus Divinum, quo constitutus est Princeps ad faciendam Justitiam, *1. Reg. 10. v. 9.* Cujus proprium, alienum non attingere *Ezech. 45. v. 8.* imò, ad ipsos principes mandatum hoc manifestè proponit *Ezech. 6. 46. v. 18.* Sic Elias mittitur ad Achabum, ob ereptam Nabotho vineam tuam, cum hoc mandato, occidisti & insuper occupasti. *E & c. 1. Reg. 21. v. 19. can. convenior 21. vers. Naboth, 23. q. 8.* Est & contra jus Naturale: quia jure Naturæ æquum est, ne quis cum alterius damno fiat locupletior *l. jure natura. 206. de R. l. l. nam hoc natura. 14. D. de cond. indeb.* Et reg. hæc: *Quod nostrum est, sine facto nostro ad alium transferri non potest l. id quod nostrum. 11. de R. l. ex naturali ratione suum robur habet, & proinde in principe quoq; obtinet, qui naturali rationi parere cogitur.* Est quoq; contra jus gent. Eo enim dominia rerum introducta sunt *l. ex hoc jure. 5. D. de J. & J.* Nec non contra Jus Civile: quia quæ civiliter injusta sunt, ea nec principem facere oportet, *arg. l. digna vox. 4. C. de ll. l. causas. 16. C. de transact. Cupit namq; fons & caput juris & æqui audire, l. 1. C. de ll. l. 1. D. de const. princ.*

Ex causa tamen publicæ utilitatis secus est: Ratio est, quia
publi-

publica utilitas ubiq; præfertur privatæ l. utilitas. 3. C. de primip. l. 2. §. Casus. 2. D. de aq. & aqua pl. arc. l. 14. C. de op. publ. l. lex Cornelia. 5. §. fi. in fi. D. de injur. Eo verò casu nihilominus justum pretium refundendum est, *tex. in l. venditor. 13. §. 1. D. comm. prad. ubi lapides ne quidem publico nomine, h. e. ex causa publicæ utilitatis, in alieno cædi possunt, nisi solutum solatium, h. e. honestum pretium, pro hoc domino præstetur. l. servi. 2. ib. ut eorum domini pretium à fisco percipiant. C. pro quib. cau. serv.* Ratio est, quia licet privatum commodum cedere debeat publicæ utilitati, at tamen quatenus utrumq; simul subsistere potest, eatenus utrumq; simul sustinendum est. Hic verò sufficit, in eo privatum jus à publico vinci, quod privato ex causa publicæ utilitatis res sua adimi possit: eatenus verò privatum jus unâ cum publico conservari potest, ut sc. privato pro re ipsi adimenda, pretium refundatur. Atq; hæc rectè etiam accommodantur ad loca religiosa & sepulturam, *arg. l. si quis sepulchrum. 12. ib. sed extra ordinem interpelletur. præses etiam compellere debet, justo pretio iter ei præstari. D. h. t.* Ratio eadem, quia & hic vertitur salus & utilitas publica, l. sunt persona. 43. ib. nam propter publ. utilitatem. D. h. t. Religionisq; favor l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer.

XXIII. Quid si locus in quadam parochia electus sit, atq; sub hac conditione, si nimirum corpus testatoris recipiatur, Ecclesiæ relictum legatum: Postea verò ex facto testatoris impedimentum justum obstet, quò minus ibi corpus testatoris recipi queat, nùm legatum concidet? N. & legatum nihilominus ab Ecclesia rectè peti, statuimus.

(1.) *arg. text. in l. legatum. 16. & l. quidam. 17. D. de usu & usuf. leg. juncta l. legatum. 4. vers. sed municipio. D. de administr. rer. ad civ. pertin. ubi pecunia legata ad spectacula, jamdudum tanquam illicita abolita, in similes vel magis necessarios usus convertitur, nec lucro hæredis cedit. Sicut ergo ad usum publicum à testatore destinata in rem hæredis converti non possunt; sic ex eadem ratione idem videtur statuendum in legatis pijs: Non minor enim Religionis, quàm Reip. favor est. (2.) quia quod semel usibus divinis dicatum est, non debet in usum profanum converti, *arg. c. quæ semel. 4. 19. q. 3. siquidem ejusmodi res nullius in bonis sunt §. nullius. 7. J. de R. D.* Quare hic quilibet*

E

ani-

animadvertat, ne sibi accidar, quod videtur accidere Aquilæ, quæ ex sacrificio partem affæ carnis rapiens, prunam simul abripit, qua in nidum delatâ pulli cum nido conflagrant. Cujusmodi exemplum videmus in Rege Balthasaro *Dan. 5.* qui ob profanationem valorum sacrorum amisit etiam regnum suum. (3.) quia ipsius testatoris interest, memoriam sui conseruare *d. l. legatum. 16. in pr.* (4.) quia in potestativa conditione, si per legatarium non fiat, quò minus conditio impleatur, sed vel casu, vel factò alterius impeditur satisfacere voluntati testatoris; tùm conditio habetur pro impleta, *l. qua sub conditione. 8. §. mortuo. 7. in fi. D. de cond. inst. l. Titus. 1. 4. D. de cond. & demonstr. l. turpia. 5. 4. §. 1. D. de leg. 1. quippe non videtur defectus conditio, qui parere ei non potest d. l. 8. §. 7.* Id quod multò magis in Ecclesiâ, vel alijs pijs locis affirmandum, quorum ubiq; major favor est. Quin imò (5.) cùm turpis vel impossibilis facta sit conditio, & quidem factò ipsius testatoris, tantò magis pro non scripta habenda, *arg. S. sed si rem. 10. l. de lega.* Quando enim propter ipsius factum justè denegatur sepultura, contra interdictum Ecclesia eum honestè recipere nequit *arg. l. conditiones. 9. l. filius. 15. D. de condit. inst.*

XXIV. An Spectra & Dæmones reverâ circa sepulchra versantur? A. etiam circâ sepulchra piorum.

Ratio est: quia quamvis duo tantum sint hominum genera, boni & mali; & duo tantum loca, in quæ animæ, ex corporibus discedentes, demigrent: Cælum nempe & infernum *Lucæ 16. v. 23. 26. Sapient. c. 3. v. 1. Ps. 55. v. 16.* ibi vita æterna *Matth. 19. v. 16. c. 25. v. 34. 1. Joh. 1. v. 2. Luc. 18. v. 30.* hîc æternus ignis *Matth. 3. v. 12. & c. 25. v. 41. Luc. 3. v. 17. Marc. 9. v. 46. 47* ut adeò in terris animas hominum divagari absurdum, illudq; Ovidij erroneum sit:

Terra tegit carnem, tumulum circumvolat umbra.

Orcus habet manes, Spiritus astrâ petit.

Veruntamen diabolus sæpissimè, vel species, vel larvas defunctorum amicorum vivis obvias effingit, ut ijs religionem aliquam superstitiosam incuriat. Ea enim est simplicitas hominum, ut, quod *Livius ait, motus in religionem semel animis, multa temerè credant:* vel etiam exhalationibus ex putridis corporibus erumpentibus abutitur, &

in.

192.

in his praestigias suas exercet, ut mortalibus illudat, aut terrore ac stupore exanimatis subitaneò morbum adferat. Sicut & in historia sacrâ legimus, quòd Dæmones habitârint in monumentis, & indè adorti atq; aggressi fuerint prætereuntes, *Matt. 8. v. 28. Marc 5. v. 2. 3. 4. Luc. 8. v. 27.* Exemplum hujus lusus diabolici egregium occurrit in *lib. 1. Sam. c. 28.* Eiusdem farinae fuit pectrum illud, quod Theffalæ veneficæ operâ productum, *s. Pompeio* infelicem prælij Pharfalici exitum prædixit.

XXV. De Tempore, quo mortui ad Sepulturam dandi sint, non una est Politicorum Sententia. Nobis media arridet; Sepulturam nec nimis diu differendam, nec nimis maturandam esse.

Ratio (1.) ex dilatione est, quod fætor ex putredine cadaveris metuendus sit. (2.) Ratio ex maturatione nimia est, quod verendum sit, ne sæpè vivi pro mortuis sepeliantur: ut accidit *Imp. Zenoni, & Joh. Scoto, Theologo*, si fides habenda est illis, quos citat & ex illis refert *Besol. de vit. & mort. conf. pol. c. 2. circ. fi.* Quocirca, tege cautum esse convenit, scribit *Lev. Lemn. l. 2. de occult. nat. mir. c. 3. ne libitinarij ac Vespiliones præpropere quos mortuos existimant, loculo includant, eos præsertim, qui apoplexia, aut morbo Comitiali, uteriq; strangulatione suffocantur, aut etiam vehementioribus ecstasibus oppressi sunt, cum in illis nonnunquam anima delinascat.* Pectis quidem tempore probè cavendum, ne diu mortuorum cadavera in ædibus detineantur, propter summū, quod imminet, periculum, modò de morte certò constet. Quandoq; n. certò compertum est, peste affectos, nondum mortuos, sepultos fuisse. Memorabile exemplum ejus rei de muliere quadam Colonienfi recitatur ab *Henr. Kornman. de mir. mort. p. 2. c. 16.* Romani sanè non à tempore mortis die mortuòs suos sepelierunt. Indè *Donat. in Phormi.* ait: *In nuptiis septimus dies instaurationem voti habet, ut in funere novem dies qui parentalia concludunt: referente Scheffero p. 3. q. 3. n. 21. 23.* Et *Rittershus. ad LL. 12. tabb. cl. 1. c. 10. p. 33.* ad nonum, inquit, diem usq; cadaver humi destitutum domi jacebat, pedibus januæ obversis, & nono denuò die elatum sepulture mandabatur. Quod & *Horat. epod. 17.* innuere videtur illo versu: *Novendiales dissipare pulveres.* Et *Virgil. 5. Aneid.*

Prætercà si nona diem mortalibus alnum.

E 2

Inte-

Intereâ, ut pollinctores eò certiores de morte fierent, nec fortè aliquis vivus combureretur, aliquoties mortuos aquâ calidâ abluerunt, ac præficâ per intervalla vehementer circâ cadavera conclamârunt, *Rosin. antiq. Rom. lib. 5. c. 39. Kornman. d. tr. de mirac. mort. p. 7. c. 56. Afis. ad l. 12. §. funus. s. D. h. t. n. 17. 18. 40. Quò spectat illud Virgil. 6. Æneid.*

— *Corpusq; lavant frigentis, & unguunt.*

Et Ennij:

Tarquinij corpus bona femina lavit & unxit.

Ratio hujus ablutionis & conclamationis fuit, quia existimârunt, vitalem spiritum sæpius exclusum esse & fallere homines; per caliditatem autem aquæ & conclamationem ostiduanam eundem, tanquàm fortè ecstasi oppressum, facillè excitari posse. Unde etjam ortum, ut Conclamati dicerentur, in quibus nulla spes reviviscendi. *Ægyptij*, ne funerum curatores cum mortuis Veneream rem exercerent, noluerunt cadavera ante quartum diem sepeliri *Herod. lib. 2. In Ordinat. August. Elect. Anno 80. edita, ubi generales articuli preponuntur c. 15. ad minimum horâ 12. definitæ sunt, ex eadem ratione, quòd quidam ob subitaneos morbos, apoplexiam, ecstasim, &c. videantur mortui, quia destituti sunt omni sensu ac motu, qui tamen intra spacium aliquot horarum pristinas vires recuperant, & quasi reviviscunt. Moribus verò hodiernis receptum est, ut post bidduum vel triduum à morte defuncti funebria expediri soleant *Scheffer d. q. 3. n. 24.* Apud illustres tamen personas, ut & nobiles, plures dies, imò septimanæ adijciuntur, fortè quòd ampliores sint, & in disitis locis habitent hæ familie.*

XXVI. An diebus feriatis sepelire licet? A.

Columella quidem *de re rustica lib. 2.* refert, apud Romanos ferijs publicis hominem mortuum sepelire non licuisse. Ratio fortassis illis fuit, ne sacra publica & solennia funestarentur religione privatâ. Ratio verò nostræ affirmativæ est (1.) quia sepultura officium adeò cultui divino non adversatur, ut Deo potius gratissimum sit, & ceu pietatis & fraternæ charitatis opus ibidem prædicetur. *Videantur supr. text. ex Jure Divino citati concl. 1. lit. a. Qui autem opus charitatis exercet, Sabbathi religionem non violat,*

Luc. 14.

Luc. 14. v. 1. & seqq. (2.) quia lex illa Judæis posita, qua mortuorum
attractu vivi polluebantur, tanquam Ceremonialis nos non strin-
git: Exemplo Christi & Apostolorum, qui nusquam leguntur ve-
stimenta sua mundasse, juxta legem illam, quando mortuos re-
suscitarunt (3.) militas deniq; hic utilitas publica, qua exigit, ut
sine mora cadavera humentur.

XXVII. Ut æquum est, mortuos honorificè pro mo-
re cujusq; loci sepeliri a) Ita præ combustione, qua olim
Romanis, Græcis & alijs nationibus in usu fuit, b) huma-
nior & religiosior est humatio, qua integra corpora ter-
ræ commendantur & inferuntur. c)

Cap. 5. De
Ritibus &
Ceremo-
nijs.

a) Nemo tam invidus est, qui neget, honorem ijs, qui bene
vixerunt, post mortem etiam exhibendum esse, nisi qui putet,
mortuos planè amplius nihil esse, idq; & Ethnicos fecisse supra
ostendimus in *concl. 1. lit. a.* Putabant enim, non ritè sepultum iram
fieri deorum; religio habuit superstitiosa, animam in-
humati ad vindictam pronam fuisse, undè Dido ad Æneam:

Omnibus umbra locis adero, dabis improbe pœnas.

Suetonius simile adducit de cadavere Caligulae Imp. in horto La-
miano non ritè sepultò. Certè apud Athenienses tanta fuit se-
pulchrorum cura, ut etiam si quis Dux pereuntes bello sepulchris
honestare neglexisset, capite plederetur. Undè Nicias omnem
exercitum subsistere jussit, ut duos tantum peremptos milites se-
pulturæ traderet, *Gerh. pol. q. dec. 8. q. 9.* Cimon quoq; Miltiadis filius
se captivum sistere non dubitavit, ut pater sepulturæ honestæ tra-
deretur. Quod & satis testantur ritus illi varij, quos excogita-
runt, quibus defunctorum manes præcipuè delectari & honorari
illis videbantur. Hinc Romani floribus & coronis mortuos suos
ornârunt: hinc ludi & spectacula feralia magna & parenta-
tiones pomposa instituta, hinc & cantus tiliarum inventi, quos
apud Judæos etiam in usu fuisse, argumento est *c. 9. Matth. v. 23.*
Quos ritus omnes & alios recensent *Alex. ab Alex. 3. gen. l. dier. c. 2.*
& *7. Kirubm. tract. de fun. Rom. Rosin. antiq. Rom. l. 5. c. 39.* Koruman. *de mi-
rac. mort. p. 7. c. 34. & seqq.* Non obscura quoq; laus est Ægyptiorum,
quod de futuræ vitæ gloria solliciti, plus impenderint exornandis

sepulchris, quam domibus suis. Honore quoque magno mortuos suos dignos iudicaverunt & alia gentes, quia nimirum, per mortem ad caelum claros viros transire, sibi persuaserunt *Cic. 1. Tusc. 99. & in Somn. Scip.* Quod respicit forte & *Leo Imp. in Nov. 53.* ubi mortuos interdum famulos Dei appellari refert, *vers. extra hac autem.* Eamque ob causam Sepulturam honestam honoris speciem esse censet, *Arist. 1. Rhetor. c. 5. ibi: ὡς ἐν τιμῆς τὰ πόσι, ἐν ἐβρε.* Nos Christianos haec movent rationes, quod (1.) in Sacris literis praecipitur, honeste corpus sepulturae mandandum esse, *Syrach. c. 38. v. 16. in sin. juncto c. 7. v. 37. Gen. c. 23. v. 6. Luc. c. 23. v. 53. Iohan. c. 19. v. 41.* (2.) quod officium sepulturae sit fidei, resurrectionis & vitae melioris quoddam quasi testimonium *c. non estimemus. 19. vers. corpori autem. 13. q. 2. Paulus 1. Thessal. c. 4. v. 13. 14.* Hinc & coemiterium in lingua Germanica vocatur *Gottes Acker* in quo sc. corpora piorum velut grana quaedam in spem futurae messis seminantur, *1. Cor. 15. v. 35. seqq. Ioh. c. 12. v. 24.* Eo & pertinet hymnus Prudentij:

Nunc suscipe terra fovendum,

Gremioque hunc suscipe molli:

Hominis tibi membra sequestro

Generosa, & fragmina credo.

(3.) quod istae solennitates, quae honorifica sepulturae adhiberi solent, simul ad vivos spectent, & ad minuendos dolores propinquorum faciant, praecipue vero plurimum huc confert Sicitinum (qui sic appellabatur, quod apud sitos, i. e. sepultos canerent *Agell. l. 20. c. 2.*) Musica. Ea enim suavitate sua mortalium animos demulcet & id efficit, ut dum animus sese ad modulos & verba transfert, minus doloris acerbiter sentiat *Arist. proble. 1. sect. 19.* Sed & eleganter de usu Musices in exequijs usitatae *Chrysof. in ep. ad Hebr. c. 2. homil. 4.* Dic mihi, inquit, quid sibi volunt hymni? nonne ut Deum glorificemus, & ei gratias agamus, quod jam coronavit discedentem, quod a laboribus liberavit, quod a timore liberatum apud se habet? *Gerh. loc. Theol. 1. 3. c. 7. n. 85. f. 145.* Plures rationes reperti possunt ex *concl. 1. lit. a.*

b) Combustio haec, quae libera cuique erat, describitur a *Rosino antiq. Rom. l. 5. c. 39. f. 237.* Ex antiquioribus plura citat *Asin. ad l. 2. §. Praetor. 2. à n. 25. D. h. t.* Cremabantur autem saltem clari viri mortui Romae in campo Martio. Et Imperatores exstructo rogo certis

tis

tis quibusdam ritibus & ceremonijs inter Deos referebantur. Un-
 verò fuerunt veteres Romani ad concrementorum cineres repo-
 nendos, urnis, quæ pro cuiusq; facultatibus vel aureæ fuerunt vel
 argenteæ. Atq; ejusmodi monumenta antiqua etiamnum passim
 in Italia reperiuntur, ac proprio nomine *ossuaria* dicebantur *Cusuc.*
10. obs. c. 37. Item *Cineraria Besold. in conf. vit. & mor. pol. l. 3. c. 1. f. 97.*
 Galli etiam, referente Cæsare, omnia quæ vivis cordi erant, in
 ignem inferebant, animalia, imò servos & clientes, Sed & Lithua-
 ni corpora mortuorum cum pretiosissimâ suppellectile, qua vivi
 maximè utebantur, cum equis, armis, canibus cremabant, fer-
 rum etiam fidiorem vivum cum domino mortuo, præcipuè ma-
 gno viro, in ignem injicere solebant: *Guagnin. in Lithuan. descript. Be-*
sol. d. l. 3. c. 3. f. 107. Existimat quidem Luc. Oslander, quod & apud
 Hebræos exempla extent combustionum, puta *1. Sam. c. 31. in fin. 2.*
Chron. c. 16. in fin. & Jerem. c. 34. v. 5. Verum refert Tremell. *2. Chron.*
d. c. 16. in fin. non ipsa corpora combusta, sed sepulchra in ustrina
 suffitu facto lustrata fuisse: & ad *Jerem. d. c. 34.* Judæos ustriones
 odorum fecisse: eamq; versionem proximè accedere ad linguam
 Hebraicam ibidem testatur. Et convenit eadem cum versio-
 ne Germanica Dn. Lutheri *d. c. 31. Sam. vnd bereucherren ste / & d.*
c. 16. Chron. vnd machen ein sehr gros brennen & d. c. 34. Jerem. so wird
man auch vber dich brennen. Rationes combustionis variæ legun-
 tur (1.) ne in corpora quis sævire possit. In primis verò Romani,
 postquam animadverterunt, sepultos tempore belli quandoque
 erui, ad combustionem venerunt, ne post mortem ignominia sui
 afficerentur. (2.) Voluerunt quidam hoc modo cadavera, quæ erant
 impura igne purgare: Alij (3.) cum *Heraclito* censuerunt, cum om-
 nia ex igne consent, in ignem quoq; omnia resolvi debere cor-
 pora, ut ita ad originem suam homines revertantur.

c) Corpora terræ mandanda sunt, non Ægyptiorum more
 antiquo custodienda domi, & exsiccaanda & quasi ænea reddenda,
 multò minus mensis velut convivæ adhibenda, ut ex *Luciano* re-
 censet *Besold. in d. confid. pol. vit. & mor. l. 3. c. 1. fol. 95.* Et *Afin. ad*
h. 2. §. 1. vers. in locum. n. 6. D. h. 1. Ratio (1.) quia secundum divi-
 num Oraculum homo ex terra fabricatus est, ideo etiam in terram
 reverti debet, *Genes. 3. vers. 19. Dan. c. 12. vers. 2. ib. qui in terra pulvere:*
dermunt Eccles. c. 12. v. 7. ib. pulvis revertitur in terram, quemadmodum fuit.
 Huic:

Huic divino elogio & sententiæ plenius & magis satisficit per humationem, quam per combustionem. Per ignem enim in cinerem potius, quam in terram corpus convertitur, (2.) quia homo cibus est vermium, non ignis aut flammæ nutrimentum *Syrac. c. 10. v. 12.* ubi propterea mater omnium nostrum appellatur terra, *Joh. 6. 17. v. 14.* ubi sepulchrum vocatur pater & vermis mater. unde & *Cic. 2. de h.* inquit, æquum esse, ut reddatur terra corpus, ita locatum & fitum, quasi operimento matris obducatur. (3.) quia S. patres corpora defunctorum suorum haud igni sed terræ mandarunt, ut constat ex sepultura Saræ, Abrahami conjugis *Gen. 23. v. 6. 19.* Abrahami *Gen. 25. v. 9.* Rahelis *Gen. 35. v. 19.* Jacobi, *Gen. 50. v. 13.* Quin imò Deus ipse hunc morem sepeliendi confirmavit, dum Mosen sepelivit *Deut. c. 34. v. 6.* Et plura Exempla relata sunt *supr. concl. 1. lit. a.* (4.) quia & in jure nostro favorabilis est sepultura in terrâ. Sic enim *JC. Modestinus: Si quis in testamento suo quem heredem scripsit sub tali conditione. si reliquias ejus in mare abijciat: & heres huius conditioni non parer, laudandus est magis, quam accusandus, si ob memoriam conditionis humane potius sepultura tradiderit, quam in mare abjecerit. L. quidam. 27. D. de cond. instit.* Nulpiam verò cremandorum cadaverum in jure nostro mentio fit: siquidem *Ulpiani & aliorum JC.* ejus ætatis seculo jam usus urendi corpora desijt, & præsertim *Justiniani & compilatorum Juris.* qui jam receperant fidem catholicam (5.) quia nihil æquius, aut secundum *Cyrum* apud *Xenoph.* beatius, quam corpus, animâ ad auras cælestes migrante, terræ undè constat, commiscere, quæ tot pulchra nutrit & parturit. Sic enim juxta sententiam *Philosophi Heracliti*, qui tamen comburi maluit, propterea, quod ignis illi omnium naturarum rerum solus, & verum principium videretur, ad sui principium rectè reducitur. (6.) quia & naturæ magis id convenire videtur, & commodius faciliusq; peragi potest. Movit hæc ipsa ratio (7.) procul dubio & prædictum sapientiss, *Perfarum Regem Cyrum*, quam fortè didicerat à *Daniele* Propheta, ut filiis suis injungeret, ne corpus suum igni, sed terræ traderent, nisi quis putet, *Perfas*, quia ignem Deum esse censuerunt, ideo Deo tribuere humanum cadaver, nefas dixisse. Approbarunt (8.) idem sepulturæ genus *Athenienses & Græci cæteri: nec non Romani*, idq; sualu inprimis *Numæ Pompilij*, cujus prudentia & religiositas præ reliquis regibus omni-

195.
omnibus nobilitata fuit. Hinc Cic. 2. de ll. hoc ipsum genus anti-
quissimum appellare, haud dubitavit.

XXIIX. Sed decetne mortuos lugere? A.

Luctus autem non debet esse immodicus, more forsân Hiber-
norum, quorum mulieres primùm per vicos & campos cursant,
& ululatu omnium aures obtundunt, postea in templo buccis in-
flatis declamant, capita nudant, crines lacerant, feriunt frontem,
palmas extendunt, manus in cœlum extollunt, mortuorum ope-
rimenta diloricant, cadaver amplexantur, oscula infigunt, & ca-
daver humari vix permittunt, ut ex Richar. Stanibursh. de reb. Hibern.
refert Besol. in confid. pol. vit. & mor. l. 3. c. 3. n. 3. fol. 110. Ratio hujus &
aliorum Gentilium insanix absq; dubio fuit, quòd nullam certam
haberent spem, restare aliquid sui post mortem, arg. tex. 1. ad Thessal.
4. v. 13. c. habent. 27. 13. q. 2. Sed moderatum approbamus: Ratio
(1.) quia luctum moderatum sacra scriptura nobis commendat,
Syrac. c. 38. v. 16. 17. 18. Eccles. c. 3. v. 4. c. 7. v. 3. & 5. Act. c. 8. v. 2. Rom.
12. v. 15. aliàs securitatis est argumentum, si quando justus perit,
& nemo considerat Esa, 57. v. 1. Commendatur luctus Abrahami,
super obitu Saræ Gen. 23. v. 2. Josephi Gen. 49. v. 33. in fin. & c. 50.
v. 3. 10. 11. Israëlitarum super obitu Aaronis Num. 20. v. 29. Moïsis
Deut. 34. v. 8. Samuelis, 1. Sam. 25. v. 1. Davidis super obitu Saulis &
Jonathæ 2. Sam. 1. v. 17. Et Josiam regem luget populus Juda &
Jerusalem, ac maximè Jeremias 2. Chron. 35. v. 25. patetq; ex Jerem.
c. 9. v. 17. in funeribus lamentatrices quoq; mulieres adhiberi fuisse
solitas, quæ planctum excitarent & aliorum lachrymas simu-
lato luctu scite elicerent, undè vocantur sapientes in lamento d. v. 17.
in fin. Quales apud Romanos erant præfixæ, quæ ad funus deplo-
randum & mortuum laudandum mercede conducebantur. Unde
jocus ille apud Plaut. in Trucul. Has alios collaudare, se ipsas verò non posse.
Constatq; ex Matth. c. 9. v. 23. tibicines in exequijs adhibitos fuisse,
qui alios tristi suo concentu ad commiserationem & luctum per-
moverent. Sed & ipse Christus Salvator noster lachrymas pro-
fundit intuens Lazari sepulchrum Ioh. 11. v. 35. Ex quo judæi col-
ligunt: Ecce quomodo amabat eum. ibid. v. 36. Quod & (2.) Romani in
LL. suis 2. tabb. confirmarunt, dum luctum immoderatum saltem
prohibuerunt V. Rittersh. ad LL. 12. tabb. cl. 1. c. 6. Estq; (3.) ratio,

F

quia

quia luctus, si moderatè fit, naturalis est, proveniens ex storgis naturalibus, nec reprehensionem meretur: undè & Plat. 12. de li. absurdum esse censet, fieri mortuum jubere aut vetare. *Rittershus. d. c. 6.* Nam quid ad humanitatem propiùs accedit, quàm desiderium familiarium, cum quibus conjunctissimè vivimus? quod tantò ardentius est, quanto acrior in animo nostro amoris est stimulus; hic sanè nunquàm permittit, quin se junctio & oratio eorum, quos verè amasti, desiderium, & hoc dolorem atq; ægitudine tibi afferat, nisi mens planè Abderitica sit, aut fungus sub pectore natus. Pulchrè hoc confirmat *Ælian. lib. 8. var. histor.* tententiã hominis cujusdam Spartani, qui reprehensus, quod nimis indulgeret lacrymis, respondit, *Quid facerem? non ego, sed natura mihi luctum excutit.* Huic & Euripides eleganter succinit:

Καὶ γὰρ πέφυκε τὰτ' ἐν ἀνδράσι φύσει.

Ἦν καὶ δίνῃ θνήσκῃ τις, ἐχ' ἥσασον παθεῖν

Πᾶς τις δακρυῖον τὸς περὶ θένοντος φίλος.

Hoc à natura ingenium est hominibus,

Et si quis jure mortem obierit, nihilominus tamen cupit

Unusquisq; amicos sibi astrictos deslere.

(4.) quia non adversatur dolor iste normæ doctrinæ Ethicæ: neq; enim philosophi virum fortem ἀπαθῆ esse volunt, aut statuam verveceam, ut *Plaut. loquitur*, fingunt, qui casibus humanis nihil moveatur, sed acerbitatem tantùm fortunæ fortiter ferri & sustineri desiderant. Quia deniq; (5.) qui ex hac vita descendunt, aut benè vixerunt, boniq; extiterunt & utiles vitæ communi: aut malè & impiè vixerant. Illi factis suis & vitæ probitate omninò merentur, ut lugeantur, non quidem tam ipsorum, quàm Ecclesiæ vel Reipubl. vel familiæ suæ causa, quibus inservierunt: siquidem difficile est, invenire alios, qui in defunctorum locum succedant. Non enim rarò accidit, ut Ecclesiæ vel Reip. aut familiæ salus ac dignitas in unius etiam hominis casu periclitetur: quod ex *Historiâ Ecclesiæ primitivæ*, tum varijs *Rerump. mutationibus* manifestè constat. Et quid tristius liberis vel familiæ accidere potest, quàm capite, aut membro bono orbari? Hinc nullibi
cul-

196.
culpatur *Aristippus Philosophus*, quod interitu sibi imminente contristatus fuerit, mortisq; periculum evitare laboraverit, eò, quòd bonus esset, ac multis sese in vitâ prodesse posse, intelligeret. Hi verò qui malè vixerunt, propter sortem ac conditionem longè luctuosissimam, in quam inciderunt post mortem, meritò in dolorem suos conijciunt. Sic *David* lugebat mortem filij improbi *Absolonis* 2. *Sam. c. 18. v. 33.*

XXIX. Quamdiu autem mortui lugendi sint, arbitrarium videtur a) Viduis tamen certum luctus tempus Jure Civili sub pœnâ infamiæ rectè præfinitum est. b)

a) Ratio est, quia leges nullam certum tempus præscribunt; sed cuilibet secundum pietatis suæ rationem, & animi sui patientiam, prout quisq; voluerit, relinquunt l. *parentes. 23. D. de his qui not. infam.* Aliàs de tempore luctus varia ex historijs recenseri possunt. *Nema Pompil. teste Plut.* voluit puerum non lugeri trimo minorè, neq; etiam natu grandiore plures menses, quàm vixisset annos; ita tamen ne ultrâ 10. menses lugerentur. Hoc enim erat tempus longissimum. *Lycurgus verò teste eod. Plutarcb.* lugendi tempus breve definivit, nempe dies 11. *Ægyptij* luxerunt *Jacobum* 70. diebus *Genes. 50. v. 3.* *Aaronem* luxerunt filij *Israël* triginta diebus *Num. 20. v. 29.* Item & *Moisen* 30. diebus. *Deut. 34. v. 8.* Longissimum sæpè tempus annum videtur, quod & hodiè quandoq; observatur.

b) Viduæ certum lugendi tempus præfinitum esse, constat (1.) ex *Dionys. lib. 3.* qui refert primùm *Pompilium* 10. Mensium spacium definivisse, deinde à tempore *Theodosij* annum destinatum fuisse. (2.) Textus sunt in Jure Civ. in l. 1. *D. de his qui not. infam. l. liberorum. 11. §. 1. D. eo. l. decreto. 15. C. ex quib. cau. infam. irrog. l. 1. & 2. C. de secund. nupt. Novell. 22. cap. 22.* Unde *Sen ep. 8.* annum foeminis ad lugendum veteres constituere. Ratio (3.) est, summa Reipub. utilitas: interest enim Reipub. ne sanguis turbetur, nevé incertæ sint generationes, d. l. *liberorum. 11. §. 1. l. sancimus. 53. §. adhac sancimus. 3. v. non audente. C. de Episc. & Cler.* Natò enim intrâ annum filio, incertum fieret, utrius esset partus: an defuncti prioris, an mariti posterioris. Jure Canon. Pontifices

Urbanus 3. & Innocentius 3. mulieri hanc infamiae poenam remiserunt in *c. super illa. 4. & c. cum secundum. 5. fin. extr. de sec. nupt.* Malè. Ratio (1.) quia Imperatoriae Constitutiones censorem non ferunt vel admittunt Papam: penes Imperatorem enim solum consistit potestas legum condendarum *l. i. l. fin. C. de ll. nec ullum is recognoscit superiorem, præter solum Deum, à cujus providentia ipsius dignitas unicè dependet, Const. Deo auctore. de Concept. Dig. in pr. Nov. 28. c. 4. in fin.* Sunt enim separatae Dei ordinationes Sacerdotium & Imperium *Luc. 22. v. 25. 26. 1. Petr. 5. v. 3.* Quin nec ipse Pontifex quicquam juris in Imperatorem sibi vindicat, secundum saniores Canones in *c. cum ad verum. 6. dist. 96. c. Valentianus. 3. dist. 63. 6. nos si incompetenter. 41. 2. q. 7.* Unde Leo 4. præcepta Lotharij & Imperatorum omnibus modis servaturum proficitur *c. de capitulis. 9. dist. 10.* Et Imp. Lotharius rectè mandat Eugenio Papæ & universo populo, ut leges suas observent *2. F. 2. §. quoniam. 3.* Quò spectat, quod communi Electorum & aliorum Procerum Imperij decreto Anno Christi 1338 tempore Pontif. Benedicti 12. publicato adversus Pontificem, cautum sit: *Imperatorem nullum superiorem cognoscere, sed imperium immediate à Deo tenere.* In qua definitione tanquam publica Imperij Lege acquiescendum est, & adulatorum Pontificiorum somnia contemnenda, exemplo Græcorum, qui Johanni 22. olim rescripserunt: *Potentiam tuam summam circa tuos subditos firmiter credimus, superbiam tuam summam tolerare non possumus, avaritiam satiare non valemus; Diabolus tecum, quia Dominus nobiscum.* *Neviz. ant. in sylv. nupt. lib. 4.* (2.) quia nullà aut certè frivolà nituntur ratione Constitutiones istæ Papales correctoriae. Quando enim Apost. Pauli suffragium afferunt *1. Cor. 7. v. 39.* egregiè fallat, secund. pl. interrog. committunt. Apostolus quippè tempus luctus minimè tollit, sed, cum ipsi lis esset cum illis, qui planè secundas nuptias improbarent; ita liberam pronuntiavit viduam à potestate mariti defuncti, ut nubere iterum possit. At intra quod tempus nubere possit, non exprimit; nec corrigit Apostolus leges Civiles; sed potius ad earum sanctiones mulierem relegat, dum magistratui & legibus obedientiam præstare omnes jubet ad *Tit. 3. v. 1. Rom. 13. v. 1. seqq. 1. Pet. 2. v. 13.* Rectè itaq; & laudabiliter, neglectis Pontificum decretis, ad imitationem Imperatoriarum legum

197
gum & ad conservandam honestatem, de hoc luctu annuo viduarum, ut & viduorum sancitum est, in Churf. S. EheOrdnung c. 5. in hunc modum. Was endlich Witwer und Witwen anbelanget/ so anderweit zur Ehe schreiten wollen / erfahren wir / das etliche ihrer abgestorbenen Ehegatten allzeitlich vergessen / vnd mit ärgernis wiederumb zum Ehestand eilen. Wann dann solches der Erbarkeit vnd natürlichen Pflicht zu wieder / so wollen wir, das hinfür ein Witwer zum wenigsten ein halbes / eine Witwe aber ein ganzes Jahr ihre Trauerzeit halten / vnd für außgang desselben sich wieder zu verheirathen oder Hochzeit anzustellen nicht macht haben sol / es geschehe dann mit vnser sonderbaren dispensation vnd eigener gnädigster Verwilligung.

XXX. An cum vestimentis, a) coronis, b) unguentis, c) & alijs ornamentis d) corpus rectè humetur?

a) Vani sunt Rabbini, putantes, qui induti tumulo conduntur, indutos quoq; resurrecturos Ricinus de Thalmud. doct. f. 261. Nos si (1.) Jus divinum consulimus, illud vestimenta abominari censemus. Quemadmodum enim homo nudus mundum ingreditur, sic nudus quoq; vicissim egredi debet, Iob. 1. vers. 21, Eccles. 6. 5. v. 14. 1. ad Tim. 6. v. 7. Undè pios homines, exceptis regibus, amiculo saltem ferali seu fascijs tantùm lineis, quas ipsa honestas suadere & exigere videbatur, coopertos fuisse, ex historia Salvatoris Matth. 27. v. 59. Marc. 15. v. 46. Luc. 23. v. 53. Iob. 19. v. 40. & Lazari resuscitati Iob. 11. v. 44. patet. Nec enim in arenam descendit, ubi festivitates & choreas ducet, sed à vermibus consumetur. Olim verò (2.) inter LL. 12. tabb. ex legibus Atheniensium, & hanc Decemviri collocarunt, quæ fuit de minuendis sumptibus, vestimentorum nomine erogandis, concepta, quam refert Rittershusf. ad LL. 12. tabb. cl. 1. c. 4. his verbis: Sumtum minuito, tria, si volet reicinia (erant vestimenta, quæ post tergum reijcerentur, undè nomen habent) & vincula purpuræ & decem tibicines habeto, hoc plus ne facito. Unde colligi potest, vestimenta tantum pretiosa, quæq; luxum præ se ferunt, prohibita fuisse. Idq; (3.) Jus Civ. amplius quoad nimiam vestium sumptuositatem confirmat in l. c. si quis. 12. §. impensa. 4. D. h. t. Junctā l. servo alieno. 113. S. ineptas. 5. D. de leg. 1. ubi supervacuā, imò ineptiæ vocantur. Quod

eaim pauperibus viventibus debetur, id defunctis earum rerum nec indigis, nec appetentibus infumitur. Atq; hoc nomine præcipuè laudatur Saladinus, qui noluit luxum aut opulentiam suam vermibus ostentare; sed potius moriens humanæ conditionis & miserix memor, condito testamento omnem funeris pompam abdicavit, iussitq; tantum in lancea præferri atrii coloris obsoletam tunicam, præcinente quodam ad populum hujus sententiæ versiculum:

Vixi divitijs, regno, tumidusq; trophæis:

Sed pannum heu! nigrum, nil, nisi morte tuli.

Jure Can. (4.) Archiepiscopi & Prælati cum pallio & habitu Ecclesiastico sepeliri debent, c. adhec. 2. extr. de auth. & us. pall. Investitos enim Episcopos sepeliri nefas esse creditur, in reverentiam scilicet sacrosancti characteris, quo fuerunt insigniti *A. Fab. ad l. 1. §. non a. 6. D. h. t.* Egregia verò sanctitas. Nihilominus hoc etiamnum in ijs quoq; locis, ubi repurgata viget religio, observari videmus. Hodie apud Germanos, illustres præsertim & nobiles personæ plerumq; vestibus pretiosis exornari & indui solent, gladijs & pugionibus scrinio impositis more Itatorum, qui insuper lectis splendide exornatis impositi palam publicè efferuntur. Quod etiam apud Græcos Impp. fuit usitatum, ut ex *Pomp. Lato* apparet, qui hanc refert historiam. *Cum defuncta Fabia funus efferretur, puellam ex improvise per fenestram spuisse, & elatum cadaver tetigisse, ideoq; illam absq; mora comprehensam & rogo Fabie impositam, vivamq; exustam fuisse.* Aliàs in hisce inprimis provincijs (præter puerperas, quas planè vestitas sepeliri debere, ferè omnibus persuasum est) alba tantum stolâ indui consueverunt defuncti: Ratione hac probabilis: ut enim color hic aliàs naturâ censetur syncerus & purissimus, ira & denati post mortem ab omni peccatorum labe puri & mundi redditi sunt. Alba namq; stola in factis innocentix & sanctitatis signum est. *Apoç. 4. v. 4. & c. 7. v. 9. & c. 6. v. 11.* Quare quod *Plutarch.* de sui seculi mortalibus perhibet, quod nimirum corpus ornarint, cum animus non potuerint, quem purum ac splendidum deducere voluerant, quasi jam emeritum & vario ac magno certamine liberatum: id rectius forte ad nostros mores accommodari poterit.

b) Co-

b) Coronarum usum apud Christianos in sepulturis receptum esse constat. Rationes videntur esse hæ: (1.) quia coronæ fragilitatis humanæ memoriam & tam fluxi ævi brevitatem per flores nobis recolunt, *Plin. lib. 21. c. 1.* Quemadmodum enim flores in coronis spectatissimè florent & celerrimè marcescunt: Ita multi homines hodie jacent in thalamo, cras in tumulo: hodie sunt rubicundi, cras moribundi. *Heute roth / Morgen todt.* (2.) quemadmodum olim is, qui in certamine virtute athletica victor evasit, coronabatur, eiq; amici congratulabantur: ita videmur piè defunctis, tanquam victoribus, & qui ex vitæ hujus calamitatibus & certaminibus varijs feliciter eluctati sint, tandemque ad veram & optatam diu tranquillitatem & beatitudinem pervenerint, congratulari. Alias rationes, ut & jura antiqua, *LL. 12. tabb. usitata recenset Rittershus. ad ll. 12. tabb. clas. 1. cap. 9. 10.*

c) Mos ungerendi vetustissimus est, usitatus apud varios populos, puta Ægyptios *Herod. lib. 2.* Et ita Josephus mandavit servis suis medicis, ut ungerent patrem suum Jacobum: *& Medici ungebant eum per 40. dies, eo usq; enim durabant dies ungerendi Genes. 30. v. 1. 2. 3.* Morem enim habuerant, ficcare corpora & quasi ænea reddere, *Besold. in consid. pol. vit. & mort. l. 3. c. 1. fol. 95.* Sed & apud Persas *Herod. lib. 1. Cic. Tus. 1.* Item apud Hebræos & Judæos, *Marc. 16. v. 1. Luc. 24. v. 1. Joh. 19. v. 40.* Sic & de funere regis Asæ dicitur, quod posuerint regem super lectum, plenum aromaribus & unguentis *2 Chron. 16. v. 14.* Idem mos fuit & apud Romanos, approbatus etiam jure Civili in *l. funeris. 37. ibi. veluti unguentorum. D. h. t.* ubi unguenta inter funeris impensas recensentur. Inde & *Virgil. 6. Æneid.*

Corpusq; lavant frigentis, Et ungent.

Et Ennius:

Tarquiniij corpus bona femina lavit Et unxit.

Pollinctores enim primum cadaver aqua calida lavabant, uti *supr. relatum. concl. 25.* & deinde illud ungebant. Ratio autem, quare cadavera ungerentur, absq; dubio fuit, ut fœtor vel planè ab ijs averteretur, vel certè minueretur; itemq; à putrefactione diutius præservaretur. Hodie serè tantum unguentis utuntur magnates

ac principes. Pontificij moribundis adhuc spirantibus adhibent extremam unctionem, quam Sacramentis annumerant. Quod reprobant rectè, qui reformatam religionem amplectuntur.

d) Ornamenta alia, luxum arguentia, non immeritò simpliciter reiiciuntur. Hinc ait *Plin. l. 33. nat. hist. c. 1. Ex veteri consuetudine morientibus detrahebantur annuli.* Ratio (1.) quia ejusmodi largitiones vel à nimia simplicitate, vel à stolta quadam superstitione proficiuntur, *tex elegans in l. & si quis. 14. §. non autem oportet. §. D. h. t. (2.)* quia vivis nocent, mortuis non profunt: hi enim nulla amplius re indigent, & vel amiculo ferali contenti sunt. Undè D. Ambrosius dixisse fertur, *superbia sepulchrorum potius damna sunt viventium, quàm subsidia mortuorum.* (3) quia inepta appellatur voluntas ejus, qui de ornamentis secum condendis in testamento præcepit, *arg. l. servo. 113. §. ineptas, §. D. de leg. 1. l. medico. 40. fin. §. mulier. 2. D. de au. & arg. leg.* Peccare itaq; non leviter videntur ij, qui cum Lithuanis, Americis & alijs populis aurum & alias res pretiosas ad exornanda fœtida mortuorum ac vermium domicilia conferunt, quæ longè majori usui esse poterant vivis. Quanquàm Illustribus fortè personis, quæ omnium rerum copia & divitijs affluere solent, quibus & magnificentia cum primis convenit, hac in re amplius aliquid concedi debere, non negari possit. Exemplo sunt sepulturæ magnificentissimæ Davidis, Salomonis & aliorum, quorum meminit, *Josephus 7. antiq. c. fin. & lib. 1. de bell. Juda. c. 2.*

XXXI. Quid si ipse defunctus in testamento modum sepeliendi præscripserit, num hæres ad hunc adeò erit astrictus, ut eo neglecto hæreditate privari possit? D.

Aut justum & legibus consentaneum præscripsit defunctus modum, & tunc voluntas ejus meritò pro lege hæredi esse dicitur, ne ab ea recedere potest *Nov. 22. c. 2. vers. disponat.* Nihil enim æquitati magis consentaneum est, quàm ut ultima morientium elogia serventur & impleantur *arg. l. 1. C. de SS, Eccles.* Aut ineptum & à legibus ac moribus alienum præscripsit sepeliendi modum, & tunc impunè hæres voluntatem defuncti negligit, *d. l. servo. 113. §. §. D. de leg. 1. d. l. fin. §. ult. D. de aur. & arg. leg.* Ratio est, quia nemo in suo testamento, quantacunq; ejus sit libertas & favor, legum
vim

vim infringere, aut contra bonos mores aliquid statuere vel jubere potest, arg. l. nemo. 55. D. de leg. 1. Quin potius laudatur hæres, quando ejusmodi præposteram & ineptam defuncti voluntatem posthabet l. quidam. 27. D. de cond. inst. Et tùm potius hoc dolori, animi rationem perturbanti, ascribendum, neq; credendum, ex animi sententia id processisse; sed potius testatorem non nimis sanæ mentis fuisse. Rectè itaq; Octavius Augustus negligi voluit præceptum Virgilij, qui Æneidem suam doctam illam & laboriosam incendi moriens jusserat: quod supplicium sumi solet de pessimis libris & improbatæ lectionis, ut Magicis aut mathematicis l. cetera. 4. §. 1. D. fam. erisc. Quocirca etiam, quid de hoc testamento sentiendum sit, facile conijcere licet: Ludovicus Cortusius Jctus Patavinus in suo testamento interdixit propinquis suis, lachrymas & solitas funerum lamentationes; & quæcunq; lugubria solent ad mœstitiam parari, abesse prorsus voluit, addita etiam ex legato gravi mulctatione hæredi, si id facere neglexisset. Econtrario verò pro his acciri julsit mûficos, cantores, citharædos & tibicines omnis generis, qui vario concentu unâ cum Clero funeris pompam partim præirent, partim sequerentur usq; ad 50. quibus singulis mercedem dimidij aurei nummi dandam constituit. Et quod 12. puellæ innuptæ, amictæ viridibus pannis, seretro subirent, usque ad templum, ubi se sepeliendum mandaverit, quæ omnes altâ voce concinerent, relictâ singulis certâ pecuniæ quantitate dotis causa. Tandem etiam cavit, ne Eremitani funeri suo ullo pacto interessent, ne sua fortassis illa nimîâ cucullorum nigredine hilaritatem exequiarum interim funestarent. Hac Camerac. 1. hor. subcis. c. 12. fol. 52. Certè Paulus de Castro in l. quidam in suo. D. de cond. inst. hujus testamenti etiam meminit, & tanquàm hominis non sanæ mentis in dubium vocat, arg. l. servo. 113. §. 5. D. de leg. 1.

XXXII. Laudationes funebres publicæ in Republ. benè constitutâ rectè admittuntur.

Ratio (i.) quia ea est laudationis vis, ut omnes propè mortales naturâ suâ illius suavitate ita afficiantur, ut sapientes vel hanc solam virtutis ac laborum suorum mercedem expetierint: id quod in Orat. pro Arch. Cic. luculenter testatum facit, inquit: *Nulla virtus aliam mercedem laborum ac periculorum desiderat; præter hanc laudis*

G ac glo-

ac gloriæ. Et quidem magis post mortem, quam in vita hanc sibi mercedem quisq; exoptat. (2.) quia habet profecto id laudatio, ut Virtutem ac facinora præclara ad perpetuitatem omnium optimè commendare valeat, nec unquam permittit, ut bene meritorum virorum gesta oblivione obsolescant. (3.) quia non parum momenti laudatio funebris habet ad excitandum in posteris virtutis studium. Exempla quippè laudatorum virorum plus movent, quàm præcepta *Macrob. 1. Saturnal.* Quo intendit (4.) *Plato lib. 10. de ll.* quando monet, utin qualibet Rep. tam viris, quàm feminis parentationes publicæ permittantur. Et (5.) non tantum egregia oratio funebris extat *Periclis* apud *Thucyd. lib. 2.* sed & inprimis Romani inde à tempore *Valerij Publici*. qui primus secundum *Plutarchum* Collegæ sui funus laudatione celebri decoravit, diligenter observarunt *Vanderan. de priv. cred. t. 1. de ijs quib. priv. comp. n. 35. & seqq. Afn. ad l. si quis. 12. §. funus. 4. D. h. t. ubi à num. 72. multa elegantia de orationibus funebris, quo in loco habita fuerint, quo tempore, & an apud Romanos antea quàm apud Græcos reperta sint &c. collegit.* Referri huc potest (6.) vestigium hujus instituti laudabilis ex *l. & si quis. 14. §. impensa. 4. D. h. t. ib. vel etiam commendandum.* Ubi id quoq; ad sumptus funeris refertur, quod in ejus commendationem impenditur. Sanè d. verba variè leguntur: Alibi enim: *Commundandum*: id est, purgandum; hinc pollinctorum munus: Alibi, *Commendandum*: id est, deponendum, commendare enim est, deponere *l. Lucius. 22. l. Publica. 26. D. depos. Quem sensum retinet A. Fab. in rational. ad d. §. impensa.* Quia verò ibi præcedit verbum (*custodiendum*) & depositum nihil aliud sit, quàm quo res deposita accipitur custodiendi causa *l. 1. D. depos. §. præerea. 3. §. quib. mod. re contr. obl.* ideò verbum, *commendandum*, in d. §. *impensa*, potius accipiendum videtur de commendatione seu laudatione funebri. *Approbavit idem (7.) Serenif. Elector Augustus in Ordin. Eccles. Anno 80. edita c. 75. §. dazu dann auch die Kirchen Diener. ib. Eine Leichenpredigt / daß sie allzumal sterblich / vnd sich alle stunden zu dem Tode rüsten vnd bereiten sollen.* Rectè igitur & laudabiliter in memoriam augustissimam Illustriss. ac potentissimorum principum ac Dominorum, Dom. Mauritij, Dn. Augusti, Dn. Christiani I. & Dn. Christiani II. Ducum Saxon. & Elector. tanquàm heroum

L. & si quis
14. §. im-
pensa. 4.
D. h. t.

102

roga & Marte maximorum, Patriæ patrum, Meccenatum Eccle-
fiæ & Scholarum incomparabilium, Justa funebria anniversaria
die 11. Jul. 11. Februar. 25. Septembr. & 23. Junij ab Inclyta Uni-
versitate Lipsiensi solemniter indicuntur, celebrantur, & ipsorum
Serenitatibus dignæ subiectissimo studio gratiæ aguntur, quod in
hisce terris veritatem doctrinæ cœlestis ad posteritatem propa-
gârint, judicium & Justitiam firmarint, Ecclesias, Scholas & hanc
inprimis Universitatem magnis beneficijs ornârint, auxerint,
cumulârint.

XXXIII. Per Sepulturam locum religiosum fieri
constat. a) Hinc quæritur: Quid juris sit, si diversæ cor-
poris partes locis diversis commendata sint? Resp. Caput
spectandum. b)

Cap. 6. De
Effectibus
& Actio-
nibus, nec
aon pri-
vilegijs
ipsum fu-
neris vel
sepulturæ
nomine
compe-
tentibus.

a) Text. sunt in l. locum. 2. §. de ea. 3. l. divi. 39. l. si quis. 40. D. l. lo-
cum. 9. C. h. t. §. religiosum. 9. 7. de R. D. Interq; LL 12. tabb. una erat:
Fori (ita vestibulum sepulchri vocitavere) bustivæ æterna au-
thoritas esto. Est enim sepulchrum, ut Ennius dicebat, portus
Corporis: ut Tertullian: asylum mortis: ut Constantius Imp. domus
defunctorum l. qui sepulchra. 4. C. de sep. viol. proximumq; sacrilegio
majores semper habuerunt, violare sepulchra l. pergit. 5. C. d. t.
Ratio apud Ethnicos fuit, quia putarunt, animas corporibus solu-
tas ad Deos evolare ac planè jam divinas fieri: Ideo & sepulchra
veneratione quadam & metu coluerunt, utpotè in quibus illi con-
diti essent, qui inter divos annumerarentur & quorum corporibus
si quis cultus exhiberetur, Deo tribueretur Cic. de amicis. Ut igitur
res sacræ Dijs superis fuerunt consecrata publica autoritate: ita
res religiosæ Dijs manibus, seu inferis autoritate privata. Ratio
apud Christianos est, quia sunt sepulchra fidelium, & continent
corpus, quod dum vivebat, fuit templum Spiritus S. i. Cor. 3. v. 17.
ad imaginem Dei conditum, Gen. 1. v. 27. expectans resurrectionem
V. supr. concl. 1. Unde & religio dicitur à relinquendo Macrob. 3. Saturn.
3. quia ea loca propter sanctitatem aliquam remota & seposita, ve-
lutiq; ab hominibus & profanis usibus relicta sunt. Statim enim
mortuo illato, locus ille excedit ex humano commercio, huma-
niq; juris esse desinit l. in tantum. 6. §. sacra. 2. D. de R. D.

b) l.

b) *l. cum in diversis. 44. D. h. t.* Ratio est, quia sicut unius corporis una saltem est sepultura, ita una sepultura plures locos afficere religione nequit: cumq; caput in jure nostro membrum principale reputetur corporis humani; siquidem arcus quodammodo iocum habet in humanis corporibus, ut refert *Cal. Rodigin. lib. 3. c. 23.* Iaprimis verò in eo facies est formata ad pulchritudinis cœlestis similitudinem *l. si quis. 17. C. de poen.* & ex eo homo non vivus tantum, sed & mortuus saltem aliquo modo agnosci possit: Ideò placuit Jctis, isti potius loco religionem tribuere, in quo caput, tanquam principale *d. l. 44.* quiescit. Quamquam non ignoramus, in schola Philosophorum & Medicorum de principatu capitis & cordis acrem controversiam moveri, quam illis ventilandam ac discutendam relinquimus: nostrum est in hæreticis legibus, Jurisprudentum veterum vestigia non deserere, ac ratione prædicta inniti. Quod si verò caput in duas partes dissectum, illarq; in diversis locis sepultæ sint, neuter locus religiosus erit. Ratio est, quia unus, saltem locus esse potest religiosus *d. l. 44. pr.* Et caput dissectum caput dici nequit, neutra enim pars caput est, sed capitis pars, nec apparet amplius imago hominis, undè possit agnosci. Imò nec ille locus, ubi altera pars major est capitis, religiosus fit, cum etiamnum capitis forma ea divisione sit sublata, eamq; verè neq; in hac, neq; in illa parte, etiam majori, adesse, certum sit.

XXXIV. Malè verò ex *d. l. cum in diversis. 44. D. h. t.* Interpp. inferunt, Cognitionem de homicidio, si occisus in confinio duorum territoriorum reperitur, in dubio ad eum spectare, & competentem judicem esse, in cujus territorio caput jaceat.

L. cùm diversis. 44. D. h. t. Malè profectò à Sepultura (I.) ad Jurisdictionem inferunt. Ratio est, quia i. in fori competentis quæstione non membrorum dignitatis, imò nec totius corporis occisi ratio tam haberetur, quàm potius ipsius facti sive delicti. Is enim cognoscit, in cujus territorio delictum inchoatum, aut ubi delinquens reperitur, *l. 1. ibi. vel inchoata sunt, vel ubi reperiuntur. C. ubi de crim. ag.* Hoc autem ex membri dignitate nemo demonstrabit, nisi qui argumentationi à

ni à baculo ad angulum vim inferendi tribuere velit. Ratio 2. est, qua vix fieri potest, ut ubi caput reperitur, commissum præsumatur homicidium: cum ex communiter accidentibus verosimilius sit, caput facilius proijci, & corporis trunco immoto alium in locum provehi. Eiusdem farinae (II.) est opinio eorum, qui ex cordis præstantia delicti principium conjectant. Ratio (1.) est, quia adhuc magna inter Medicos & Physicos de primatu cerebri & cordis est disceptatio. Quare dignitas cordis ad decisionem hanc commodè allegari non potest, cum ejus, quod multipliciter possit intelligi, veritas quodammodo ignoretur, juxtâ *Bal. in l. precibus. C. de impub. & al. subst.* Et tractant nostri in simili, de lege aliqua varios intellectus recipiente, quod ea ad decisionem allegari nequeat *Rauhbar p. 1. q. 6. n. 45. & seq. H. Piff. l. 1. q. 27. n. 5. Heig. p. 1. q. 26. n. 45.* Ratio (2.) quia Jcti non interna, sed externa scrutantur aut sectantur; adeoq; & hic non internus, sed externus locus inspicendus est. Nec certior est (III.) conjectura illa, quæ à pedibus sumitur. Ratio (1.) quia vulneratus non protinùs tam violenta morte extinguitur, ut ne pedem quidem de loco, in quo steterit, moveat. (2.) quia, si pronus cadit, quod æquè facillè fieri potest, tum pedes alium locum occupare frequenter solent. Imò (3.) res hæc pluribus difficultatibus involvi potest, si unus pes aliud, alter forte itidem aliud contingat territorium. Nobis itaq; in hac incidenti quæstione magis arridet Zafij sententia, non tam propter ipsius auctoritatem (attamen quanti & qualis Jcti *Molina. in Conf. Paris. t. 1. n. 21.*) quàm propter juris aliquot rationes: Præventioni in casu dubio, si videlicet non constet, ubi homicidium admissum sit, locum esse. Ratio (1.) est, quia inter eos, qui pares sunt jurisdictione, præventio locum habet *arg. c. cum plures. 8. de off. & potest. jud. deleg. in 6. ib. ipsorum quilibet.* (2.) quia aliàs quicquid est in confinio, ad utrumq; confinem locum communiter pertinet, *arg. l. si verò. 5. §. interdum. 2. vers. quod si ex mediano. D. de his qui deiec. vel eff. l. in summa. 2. §. præterea. 2. D. de aq. & aquapl. arc.* Atque hæc sententia fautrix est finiendarum litium: non enim debent lites propagari ut vites, *l. quidam. 27. D. de reb. cred. l. prope-randum. 13. C. de judic.*

XXXV. Quid si partus monstruosus alicubi sepeliatur, an locus ille erit religiosus? D.

Partum monstruosum accipimus, qui contrâ i. e. præter humanam naturam gignitur & procreatur *l. ostentum. 38. de V. S.* Monstrig; genera Jctis duo sunt: unum quod non planè alienum est à formâ humana naturali, sed vel auctius vel mutilatum in lucem prodit, quod *Goddeo ad d. l. 38. ostentum* in specie dicitur. Alterum ita à formâ hominis discrepat, ut illam planè non referat, quod *Jcto in d. l. 38. ostentum* vocatur prodigiosum, idq; propriè monstrum est, nec liberorum, nec hominum appellatione venit *l. non sunt liberi. 14. in fin. D. de stat. hom. nisi in casu l. quarti. 135. de V. S.* Monstrum igitur prodigiosum cùm in hominum numero non sit, quia forma hominis caret, nec locus religiosum efficere poterit *arg. l. 2. §. sepulchrum. 5. D. h. t. ib. corpus ossavè hominù.* Primi verò generis monstrum, quia formâ humana præditum, & ideo ab hominum numero non excluditur *d. l. 14. & d. l. 38.* utiq; religione afficit locum seu conditorium suum.

XXXVI. Religiosus autem locus non fit, quando infcio & invito domino mortuus in alienum infertur locum.

Tex. in l. invito. 2. C. h. t. Ratio est, quia per sepulturam locus religione afficitur, & tùm ita affectus commercio humano eximitur *§. nullius. 7. & §. religiosum. 9. J. de R. D.* At nihil æquitati magis contrarium, quàm dominium invito domino auferri, *§. 1. J. de his qui su. vel alie. jur. l. non debet. 74. de R. I.*

XXXVII. At quid si initiò dominus loci consentiat, postea verò voluntate mutatâ, sepulturam concedere nolit; Num locus fiet religiosus per illationem ipso dissentiente factam? A.

Tex. in §. religiosum. 9. J. de R. D. ubi perperam nonnulli Interpp. cum Theoph. particulâ, non, tollunt: Imò eâ reventâ expeditior *d. §. 9.* sensus est, & juris rationi optimè conveniens. Nam (1.) quid naturali æquitati magis conveniens est, quàm ut amplius ne displiceat domino, quod semel placuit? *l. 1. D. de pact. c. quod semel. 21.*
de

de R. I. in 6. Nec (2.) cuiquam liberum est, voluntatem suam in alterius præjudicium mutare l. nemo. 75. de R. I. Quod tantò minus hîc concedendum, quantò major religionis favor est arg. l. sum per-
 fone. 42. D. h. t. l. 1. §. 6. D. de mori. infer. Nequè est, quod quidam putant. J.C. Marcianum in l. in tantum. 6. §. 4. vers. sed &. D. de R. D. aliter sentire : quin potius Imperatori Justin. planè consentit. Respondet namq; in d. vers. sed &. quòd, si domino consentiente mortuus illatus sit, locus fiat religiosus : neq; mutationem voluntatis in verb. seqq. permittit. In fin. enim d. l. 6. de eo agit, qui mortuum intulit inscio primùm, sed postea ratum habente domino loci : & decidit, locum fieri religiosum. Et rectè ; Ratio est, quia ratihabitio retrotrahitur ad initium illationis sive sepulturæ arg. d. l. donationes. 25. in fin. C. de don. int. vir. & ux. l. licet. 56. D. de judic. l. fin. C. ad SC. Maced. Nullibi ergò J.Crus in d. l. 6. contradicit Imperatori in d. §. religiosum. 9.

XXXIIX. Cenotaphium verò nulla religione afficitur, mortuò in sepulchrum illatò.

Tex. in l. vel quod. 6. §. si adhuc. 1. D. h. t. Ratio est, quia Cenotaphium est inane sepulchrum h. e. nudum monumentum, quod memoriæ tantum causa extruitur, & in quo nondum quisquam humatus est l. monumentum. 42. D. h. t. Religiosus autem locus is fit, in quem cadaver illatum est d. l. 42. l. 2. §. sepulchrum 5. D. h. t. Olim quidem J.Cto Marciano, qui vixit sub Caracalla, aliud placuit in l. in tantum. 6. §. cenotaphium. 5. fin. D. de R. D. Ratione fortè hac, quòd sufficiat in memoriam humanæ conditionis factum esse, & vel sola religionis imago habeatur pro religiosa. Divi tamen fratres, Antonius & Verus contrà rescripserunt, ut ad Marcianum subjungit Ulpianus in l. sed Divi fratres. 7. D. de R. D. ex ratione prædicta, quod ipsa illatio requiratur d. l. monumentum. 42. ne res humanæ adeò facile commercio hominum eximantur.

XXXIX. Neq; eum tribuimus sepulturæ effectum, ut inducat præsumtionem hæreditatis adita, ita ut hæres institutus per sepulturæ officium hæreditatem adijisse, dici possit.

Tex. in l. scriptus 4. D. h. t. Et in l. pro herede. 20. §. sed & qui. 3. D. de acq. her. ubi Ulpianus Juliani, contrà scribentis, sententiam rejicit, & Papi-

Papiniani, tanquam humaniorem approbat. Ratio est, quia funerare mortuos propter utilitatem publ. cuius permiffum est, arg. l. sunt persone. 43. v. nam propter publ. utilitatem D. h. t. etsi hæres non fit, nec quicquam ex hæreditate speret. Potius namq; funerans pietatis vel humanitatis officium sequi, aut negotium defuncti vel hæredis gerere, quam hæreditatem adire videtur arg. l. & si quis. 14. §. sed interdum. 7. D. h. t. Liberos quidem olim sic protestari solitos esse notat JC. in d. l. pro hærede. 20. §. & ideo. 1. D. de acquir. her. Quò etiamnum Bart. quoq; & hodiè inclinate videtur, suadens interponi protestationem ad d. l. scriptus. 4. n. 1. Sed neq; protestationem in d. l. 20. §. 1. Ictus suadet, neq; necessitatem aliquam præfertim extraneis imponit: quare protestatio est frustranea, cum satis hodiè perspicui textus in hanc rem extent d. l. 4. D. h. t. d. l. 20. §. 1. D. de acquir. her.

XL. De Thesauro in loco religioso invento, cui nimirum cedat, mira Dd. est altercatio, adeò, ut *Duar. c. 41. de acqu. rer. dom.* majus id esse dissidium, quam ut ulla distinctione sedari queat, dicere non erubuerit. Dist.

Aut locus religiosus est Proprius: Et thesaurum casu fortuito repertum inventori totum adjudicamus: Aut locus religiosus est Alienus: Et pro parte saltem dimidia ei tribuimus. De loco religioso proprio, puta suo, aut majorum suorum, accipimus, §. thesauros. 40. J. de R. D. Ratio (1.) quia id probant initialia verba d. §. 40. ib. in loco suo. (2.) quia conjunguntur sequentia: *Idem Divus Adrianus statuit, si quis in sacro aut religioso loco, scilicet suo, invenerit.* (3.) quòd præcedentium hic fit sensus, probant sequentia: *at si quis in alieno.* Et suadet (4.) t. t. de R. D. ubi de rebus potissimum privatis tractatur. Estq; hoc casu pro inventore (5.) ratio, naturalis æquitas d. §. 40. ib. *naturalem æquitatem securus.* siquidem ea quæ nullius sunt, qualis est etiam thesaurus l. nunquam. 31. §. 1. ibi: *sic enim fit ejus.* D. de acqu. rer. dom. naturali ratione occupanti conceduntur l. quod enim. 3. l. ergo. 30. §. si pilas. 4. D. de acquir. rer. dom. §. fera. 12. vers. quod enim ante. J. de R. D. ut & æquitas in eo est, quod ejus esse thesaurus præsumitur, in cujus fundo delituit, maximè si is fundus pater-

paternus avitusq; ei fuerit *l. à tutore. 67. D. de R. V.* Et quamvis (6.) res religiosa in nullius sint dominio *§. nullius. 7. J. de R. D.* nihilominus veteres eum locum religiosum suum nominabant, in quo quis jus quoddam privatim, non alius habet, numinis colendi & mortuos suos colendi causâ *§. religiosum. 9. J. de R. D.* Undè talia religiosa loca ad privatos propter jus mortui inferendi pertinentia, fundis nostris accedere intelliguntur *l. in modicis. 24. D. de contr. emt. & cū universitate transeunt l. quadam. 62. D. de acq. rer. dom.* De loco religioso Alieno intelligimus placitum D. fratrum Veri & Antonini in *l. intelligitur. 3. §. si in locis fisco. 10. D. de jur. fisco.* sub hoc enim tit. de rebus agitur alienis. Ratio verò pro fisci dimidia parte est (1.) si locus sit fiscalis & ita alienus, tum quia Cæsar non debet esse deterioris conditionis, quàm quilibet privatus, sunt enim res fiscales quasi propria & privata principis *l. prator. 2. §. hoc interdictum. 4. D. ne quid in loc. publ.* tum quia fiscus inde lædi videtur, quod pecunia tam diu ignoratâ & otiosa in terra delituit, multumq; eam ob causam collationibus publicis decessit. (2.) si locus sit publicus, ratio dimidij est, quia cum Cæsar superioritatis jus & Jurisdictionem retinet, *d. l. 2. §. merito. 10. ibi. & ita solet princeps in publico permittere. D. ne quid in loc. publ.* meritò etiam partem thesauri fisco inferri, jubere potest. (3.) Si locus deniq; sit religiosus, ratio fiscalis dimidij est, quia religiosorum locorum cura ad principem spectat *l. ossa. 8. D. h. r. l. hereditas. 50. §. 1. D. de her. pet. E.* & aliquod præmium, casu ita ferente, expectabit. Sive igitur loca hæc sint fiscalia, h. e. quæ competunt Cæsari, ut Augusto, in quem Populus omne imperium transtulit, sive sint publica, sive religiosa, h. e. quæ antea vel fiscalia vel publica fuerunt, & nunc facta sint religiosa, in quibus non privatis, sed Cæsari condere licet mortuos, sive sint monumentis destinata, h. e. Mausolæis Imperatoris; satis est, ea esse aliena: Et tum dimidium Cæsaris fisci esse habebit. Ratio generalis (4.) addi potest, publica utilitas. Hac enim ratione sine ullâ ferè injuriâ ac damno subditorum fisci patrimonium augetur, ex re nimirum nullius: quod bono principi omnino licere, ex ijs liquet, quæ adducit *M. Steph. tr. de jurud. l. 2 p. 1. c. 7. n. 444.* Confirmat hoc fisci jus & placitum D. Fratrum. (5.) Imp.

H Fride

Fridericus 2. F. 56. Jure Canon. dimidium thesauri in loco religioso inventi, non amplius fisco, sed Ecclesiæ cedit. Ratio est, quia jure Can. loca religiosa non amplius sunt in nullius bonis, verum ad patrimonium Ecclesiæ pertinent, *c. Ecclesia S. Maria. 10. extr. de consuet. c. ut super. 8. & t. 1. extr. de reb. Eccles. alien. c. 1. vers. fin. ib. omnia perpetuò sanctificantur. extr. de success. ab intest. c. non placuit. 23. c. laicus. 24. 16. quæst. 7.* ubi res Ecclesiasticæ sine consensu Ecclesiæ alienari non possunt.

XL I. Actiones sepulturæ occasione proditæ sunt octo potissimum, quarum tres ipsum funus & jus sepeliendi tuentur, quatuor sepulchra, octava verò sumtus seu impensas in funera aliena factas repetit & persequitur. Ipsius funeris *a*) nomine prodita est (1.) Actio in factum de funere ducendo. *b*)

a) Dicitur esse Funus quidam existimant à funibus, quòd cadavera cum reconduntur, funibus devinciri consueverunt. Alij à funalibus dicitur funus credunt, quod incensi funes mortuis præferrentur, noctu enim cadavera efferri solitum erat: Quæ probabilior ratio. Hinc enim & Vespillonum nomen descendit, quòd corpora pauperum funeranda vespertino tempore olim efferrent.

b) Hæc à Prætoze inventa (1.) Ei competit, qui impeditur mortuum inferre in eam locum, quò inferendi jus habebat *l. offa. 8. §. ei qui. 5. in fi. D. h. t. c. jusq; hæredi.* Ratio est, quia est rei persecutoria *l. liberum. 9. circ. fin. ib. nam ut apparet. D. h. t.* (2.) Adversus injustè prohibentem, ejusq; hæredem *arg. d. l. 9. & persequitur hæc actio* (3.) id, quanti funus ducentis interest, sese non impeditum fuisse: quò pertinet & loci pretium, in quem interea intulit, & quicquid amplius occasione ejus impendendum fuit *d. l. liberum est 9.* Miratur autem non immeritò Jctus Gaius, ut hoc obiter inferamus, *in d. l. 9. ibi: unde miror. quæ fiat, quod quibusdam constare videntur, neg. hæredi neg. in hæredem dandam esse hanc actionem; sed soli prohibito contrâ solum prohibentem: Ratio enim prædicta juris suadet, hæredi dandam eam esse; quòd sit rei persecutoria: Sed & in hæredem competere, urget juris illa ratio, quòd perpetuò competat*

l. liberum est. 9.

204.

petat d. l. 9. ibi. certè perpetuò. l. is qui. 7. pr. l. si filiusfam. 31. §. hac actio.
2. D. h. t. Diss. Cuiac. 8. obs. 12. qui exemplum hic reperiri ait l. non
omnium. 20. D. de ll. Aliter A. Fab. in ration. ad d. l. 9. qui tamen in eo cum
Cuj. consentit quòd neq; hæredi, neq; in hæredem detur hæc actio.

XLII. (2.) Actio est, Interdictum de mortuo inferendo, quo Prætor funus ducenti, quò minus ad locum destinatum accedat, vim fieri vetat.

Invenit (1.) Prætor hoc interdictum tum in favorem religionis l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer. undè interdictum de religione appellatur in l. 2. §. 1. D. de interdict. tum etiam ob utilitatem publicam, ut eò facilius & maturius cadavera sepeliantur, tum & in favorem ejus, cuius sepulturæ competit, ut conservet possessionem. Et (2.) concurrit hoc interdictum cum actione præcedenti l. ossa. 8. §. si. & l. 9. D. h. t. de relig. & t. t. D. de mort. infer. Ac (3.) competit domino proprietatis l. 1. §. hoc interdictum. 2. D. de mort. infer. Ratio (1.) quia cum dominium loci ad proprietatem spectet, utiq; naturaliter locus sepulturæ ad ipsum spectare videtur l. scriptus. 4. D. h. t. de relig. & sunt. (2.) quia pugnat hîc maximè sepulture ratio, quam publica utilitas exigit & religionis favor, qui efficit, ut in ambiguis religionum quæstionib. stricta ratio in super habeatur ac planè omittatur l. sunt persona. 43. D. d. t. Illud vero (4.) inter hæc duo remedia interest, quòd illo persequimur id, quò nostrâ interest: Hoc verò intendimus, ut liceat nobis in illum, quò destinavimus, locum inferre mortuâ d. l. ossa. 8. §. si. cum l. 9. seq. D. h. t. Concurrit deniq; cū utroq; hoc remedio L. Julia de Vi publica l. quod cætu. 5. pr. D. ad L. Jul. de vi publ.

XLIII. Pertinet huc privilegium illud funeris, quò cadaver debitoris defuncti ob æs alienum arresti nexu retardari prohibetur.

Tex. (1.) in l. cum sit injustum 6. C. de sepulch. viol. ubi injustum, nostris temporibus alienum, injuriosum & penitus prohibitum dicitur, ob debitum defuncti, sepulturam ejus impediri. Junctâ Auth. item qui domum. ibid. ex Nov. 60. c. 1. ubi novissimè hæc constituitur in hujusmodi inhumanos creditores pœna, ut præter debiti jacturâ, tantundem hæredibus solvant, quantum debitum fuit, & tertia bonorum parte publicatâ, perpetuum infamiae notam incurrant. Ratio additur in d. t. 1. in fin. pr. Qui enim hominis naturam non

erubuit, dignus est, & pecunijs & gloria & alijs omnibus condemnari. Eadem hæc prohibitio repetitur, in *Nov. 115. c. 5. §. 1. (2.) arg. tex. in l. ne corpora. 38. D. de relig. & l. prator. 3. §. non perpetua. 4. D. de sepulch. viol. ubi corpora aut ossa mortuorum detineri aut vexari non debent: Quod sanè fieret arresto permisso. Est enim arrestum talis vexatio, quâ etiam defuncti fama suggillatur. Ratio (3.) est, quia publica suadet utilitas, ne insepulta diu jaceant cadavera, & ex illorum putrefactione foetor noxius excitetur ac pestiferi humores progredientur *arg. l. sunt. persona. 43. D. de relig. (4.)* quia mortuus amplius nihil debet, sed debuit, siquidem morte ejus, quoad ipsum cadaver, soluta est obligatio.*

XLIV. Non incommodè & illud privilegium huc accommodari potest, quod exequias funeris prosequenti indultum, ne videl, in Jus trahatur.

Tex. in l. in jus. 2. in fin. & seq. 3. D. de in jus voc. Ratio est, favor & honor sepeliendorum, ne funebris actus celebritas actoris importunitate turbetur, ipse enim mortuus quodammodo contumeliâ afficitur, quando comes ejus obrorto collo in jus rapitur. (2.) quia exequias funeris cohonestare, pietatis est officium, ideo ipsa religionis ratio pro his, qui sepeliendos comitantur, pugnare videtur. (3.) hinc etiam excusatur is à pœna Edicti, *Si quis cautionibus &c.* qui funeri domestico operam dans in judicio die statâ non comparet *l. sed & 4. §. præterea 2. D. si quis caur. in jud. sist. &c.*

XLV. (3.) Actio, quæ adhuc ipsius funeris intuitu introducta, est actio in factum a) de funere in locum alterius illato. b)

a) In factum actio dicitur *l. 2. §. qui mortuum. 2. D. h. t.* quia factio inferentis damnum passus est, cum ejus locus religiosus evaserit, & ob id sit ab ejus dominio exemptus, cum religiosæ res in bonis nullius esse intelligantur *§. nullius. 7. J. de R. D.*

b) Quæ itidem Prætoria est (I.) ei competens, in cujus locum purum vel etiâ religiosum (quo casu & sepulchri violati actio datur *arg. l. prator. 3. §. si quis. 3. D. de sep. viol.*) sine ipsius consensu cadaver humanum illatum est: Nec refert (II.) an proprietatem loci istius actor habeat, cui tamen ex Edicti verbis hæc actio competit pro-

proprie l. 2. §. 1. *ibi: apparet de domino eum sentire. D. h. t.* an jus saltem, quod per sepulturam deterius fiat: hinc & usufructuario, & si, qui servitutum in loco isto habuit, Ulpianus ex Edicti interpretatione concedit hanc actionem l. *offi. s. §. nec solum. 4. D. h. t.* Ratio (1.) est, quia quamvis domini non sint ipsius rei, juris tamen in re dominium penes eos est, *arg. l. semper. 15. §. ergo. 8. D. quod vi aut clam.* (2.) quia, si locus per religionem divini juris fiat, tollitur istius loci servitus & usufructus citra consensum usufructuarij, & ejus, cui servitus debetur, quod certè iniquum l. *non debet. 74. l. factum. 155. de R. I.* Non verò (III.) bonæ fidei possessori d. l. 2. §. 1. *vers. sed hic sermo.* Ratio est, quia soli domino competit d. §. 1. qui autem dicit se bonæ fidei possessorem, dicit, se non dominum esse, qui tamen se dominum putet, & putandi causam probabilem habeat, quamvis quoad fructus bonæ fidei possessor penè loco domini sit l. *bonæ fidei. 48. D. de acq. rer. dom.* Competit (IV.) adversus eum, qui jus inferendi non habuit l. 2. §. *prator. 2. D. h. t.* ejusq; hæredem l. *is qui. 7. D. h. t.* An (V.) & contra focium? Videntur actiones familiæ erciscundæ, vel communi dividundo tanquàm judicija bonæ fidei sufficere l. *locum. 2. §. 1. vers. an & socius. D. h. t.* Sed refragari videtur l. *si quis 6. §. si quis. 6. D. comm. div. A. Fab. quidem in rational. ad d. l. 2. §. 1. vers. an & socius. D. h. t.* pugnam hanc ita explicare conatur: ut si nolit focius neq; familiæ ercisc. agere, fortè ne actionem illam consumat, quæ non nisi semel exerceri potest, l. *si filia. 20. §. familia. 4. D. fam. ercisc.* neq; communi dividundo, fortè, quod in communione persistere malit, danda sit ei actio in factum l. *si quis. 6. §. si quis. 6. D. comm. divid.* Ideoq; videatur etiam Ulpianus in d. l. 2. §. 1. *vers. an & socius:* sic locutus: *convenire eum posse, non, debere A. Fab. in rational. ibid.* Verùm nobis Fabriana hæc non arrident: Sequimur potius Joh. Bapt. *Asin. ad d. l. 2. §. 1. vers. an & socius. n. 12. & seqq. qui ait, Ulpianum ut alibi, ita & in hac questione veterum Ictorum sententias retulisse,* atq; ita Trebatij & Labeonis opinionem recitari ab Ulpiano in d. l. 6. §. 6. qui putarunt, in factum actione agendum esse; eam verò non approbari. At in l. 2. §. 1. *vers. an & socius. D. h. t.* Ulpianum veriore sententiam subijcere, & comprobare lb. est tamen verius. atq; ita Ulpianum ostendere voluisse, in utroq; textu, usq; ad illam diem sub judice litem fuisse, in factumné agi oporteret, an

L. locum.
a. §. 1. D.
h. t.

familia eriscundæ, communivè dividendo. Quæ decisio eð magis hîc amplectenda, cum in *d. l. 2. §. 1. vers. an & socijs.* ubi de religiosis & sumtibus funerum tractatur, verè locus sit hujus alterationis, & sedes ordinaria habeatur. Tendit (VI.) in id, ut vel cadaver rursus tollatur, vel pretium justum solvatur *l. ù qui intulit. 7. D. h. t.* Sed & pœnam pecuniariam persequitur *l. 2. §. prætor. 2. D. h. t.* Ratio est, maximè quoad locum religiosum, quia eùm in locum jam religiosum alterius cadaver illatum est & loci religiosi æstimatio haberi nequeat, quia divini juris factus, ideò pœna in locum pretij succedit. *Disf. A. Fab. in ration. ad d. l. 2. §. 2.* referens illa verba: *pœna pecuniarij*: ad actionem de sepulchro violato, quæ concurrere solet *d. l. 3. §. D. de sepul. viol.* atq; ita non Prætoris sed Ulpiani verba esse, pro more conjectat. Estq; (VII.) Perpetua, hæredi & in hæredem competens *d. l. ù qui 7. D. h. t.* Undè & hæc actio aliquid peculiare habere videtur, quod licet pœnalis sit, in hæredem tamen detur contrà *l. 1. §. 1. l. de eo. 18. D. de pos. l. constitutionibus. 33. D. de O. & A. §. 1. J. de perp. & temp. act.* Ratio autem specialitatis videtur hæc esse, ne tam facilè res commercio humano eximantur. *Vid. supr. concl. 36.*

XLVI. Quid si cadaver in loco publico reconditum sit absq; permisso superioris? D.

Aut enim dolo quis intulit, & extraordinariè à prætore & quidem leviter punitur, *l. ossa. 8. §. si in locum. 2. D. h. t.* Ratio est, quia licet res publicæ jure civitatis ad omnes & singulos quoad usum simul spectent, non tamen illis dolosè uti licet, atq; ita ut alij impediatur *l. ex quo. 12. §. nulli. 3. C. de adif. priv.* At utiq; injuria cuilibet de populo fit, dum cæteri impediuntur, eorumq; conditio deterior fit, quando pro cujusq; lubitu & dolo loca publica religione privata funestantur, atq; sic commercio humano eximuntur. Aut sine dolo intulit, & absolvendus est. Ratio est, quia aliquod jus in loco publico ob usum communem habet, qua etiam ratione à locis publicis privata distinguuntur, in quibus inferens nihil planè juris habet, quocircà & indistinctè tenetur ad loci pretium & omne interesse atque pœnam, *supr. concl. præced.*

Quæ

XLVII. Quâ occasione quæri potest: An Cadaver, in loco privati tanquam alieno sepultum, is, ad quem locus spectat, privatâ authoritate eruere possit? N.

Tex. in l. ossa. 8. in pr. D. h. t. Ratio (1.) est, utilitas publica, publicè quippè interest, ne quis in sua causa iudex sit. *l. non est singularis. 186. de R. l. (2.)* favor religionis, quæ sepulcorum ossa moveri prohibet. *2. Reg. c. 23. v. 18.* ubi Rex Josias ait: *Dimitte eum quiescere, nemo commoveat ossa ejus.* Piaculum enim visum fuit veteribus, & quandoque capitale, aperire sepulchra in perpetuum clausa, & mortuum solis radijs ostendere. *l. rei. 11. fin. D. de sepul viol.* domos mortuorum violare, corpora contrectare. *arg. l. qui sepulchra. 4. l. pergit. 5. C. de sep. viol. eosq; inquietare aut ullo modo vexare. l. ne corpora. 38. C. l. divi. 39. D. h. t.* utpotè qui mündanis molestijs defuncti sunt. Sic culpa in Cambyse Herod. in Thalia, quod vetusta aperuerit sepulchra & conspexerit in illis jacentia cadavera mortuorum. Quare etiam actio injuriarum adversus moventem conceditur in d. l. ossa. 8. in pr. l. 1. §. quotiens, 6. D. de injur. Hinc etiam sacram defunctorum quietem & securitatem vocat sepulturam, ac templa quietis Castrod. 6. var. 8. Et hanc quietem tranquillitatemq; veteres optarunt, dedicando monumenta sua Perpetuæ Securitati, ut passim videre est; & varias deprecationes & imprecationes inscribendo, veluti: Rogo per Deos Stygios, ossa nostra, quisquis es homo, non violes: Item: Quisquis es homo, & vos sodales meos rogo per Deos superos inferosq;, ne velitis ossa mea violare: Item: quietem posterii ne invideant, qui secus, manes sentiat iratos, &c. *Freher. l. 1. parerg. c. 23.* Eoq; intuitu fortè Imperator Constantius nominat sepulchra domos defunctorum, in l. qui sepulchra. 4. C. de sepulch. viol. nimirum uti domus sua cuiq; tutissimum debet esse refugium. *l. pleriq;. 18. D. de in jus voc. ita & sepulchrum. (3.)* quia ne quidem ipse inferens sine consensu principis aut Pontificum, corpus illatum extrahere potest, *d. l. divi. 39. D. h. t. l. nemo. 14. C. eo.* eò quod sepulchra sint in eorum tutela. *d. l. ossa. 8. l. cum in diversis. 44. §. 1. ib. impetratur. D. h. t. l. si in eo. 5. §. 1. D. de mort. infer. l. hereditas. 50. §. 1. in fin. D. de hered. pet. qui*

qui tamen & ipsi non nisi ex justa causa translationem corporum concedere solebant. Justa autem causa erat, si quis ex patria & longè à patrio vel familiari sepulchro conditus, illic reportandus esset. Nihil enim tam amicum & optatum, quam in patrio, avito, familiari sepulchro condi. *Freher d. l. c. 23.* Ex hisce inferri re-
Q. *Etè potest: Si occisus in alio territorio sepultus sit, quam ubi homicidium est admissum, dominum istius territorij cogi non posse, ut extrahat corpus, & ad forum delicti transmittat.* Ratio est ex prædictis, ut evitetur vexatio corporis humani. *Decian. tr. crim. tom. 2. lib. 6. c. 40. n. 14.* Sufficiunt verò eo casu literæ *Reversales*, dandæ ab eo, in cujus territorio cadaver humatum est; illi in cujus territorio cædes facta est, quod per hanc sepulturam ei in jurisdictione sua nullum præjudicium sive incommodum illatum sit.

XLIIIX. (4.) Actio sepulturæ occasione prodita, & quidem pro ipsius sepulchri religione defendenda competens, est Interdictum de Sepulchro ædificando.

Ea jam olim religio incessit veteres, ut etiam sepulchris venerationem aliquam in honorem defunctorum exhibuerint; hinc perpetuæ memoriæ causa, monumenta varia eaq; magnifica sæpè extruxerunt atq; exornarunt. Eamq; ob causam hoc remedium inventum fuit, quò compescitur eorum invidia & malitia, qui monumenta extructuris quoquo modo impedimenta obijcere ausint, *l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer.* Ratio in *d. §. 6.* innuitur, quia religionis interest, ut ea nempe defendatur. Competit autem non solum ei, qui novum extruit, sed & ei, qui vetus collapsum reficit *l. 1. §. ædificare. 9. D. de mort. infer.* dummodo si cadaver illatum sit, ab ijs, ad quos cura sepulchrorum spectat, veniam reficiendi impetraverit *arg. l. cum in diversis. 44. §. 1. D. h. t. & l. si in eo. 5. §. 1. D. de mort. infer.* Qua tamen impetratione, si monumentum, antequàm inferretur mortuus, inchoatum, adhuc perficiendum sit, opus non est *d. l. si in eo. 5. §. in pr. D. de mor. inf.* Ratio diversitatis est, quia monumenti puri structura initio planè non pertinet ad curam Pontificum, & qui hodiè illorum loco sunt, sed in mero arbitrio ædificantis consistit; faciliùs itaq; permittitur, ut ea ad finem perducatur, quamvis intereà locus religiosus fiat, ne religio impedire videatur, quod religionis causa inchoatum est. Nec
novum

novum est, ut quæ utiliter cœpta, non vitentur, licet in eum casum recidant, à quo incipere non poterant *l. in ambiguis 85. §. 1. de R. I.* Ubi verò opus perfectum & religiosum factum, meritò eorum consensus expectandus, quorum curæ ejusmodi res sunt commissæ.

XLIX. Simiüter (5.) sepulchrorum religionem vindicat Interdictum: Ne quid in loco sacro fiat: Et (6.) Actio sepulchri inhabitati.

Ratio utriusq; eadem est, quæ in *preced. concl.* allata fuit, nempe humanitas & religionis favor *l. 2. §. 1. D. de interdict. arg. l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer.* Tanta enim religionis opinio priscorum animos imbuit, tantaq; manibus defunctorum reverentia jam olim habita fuit, ut nihil magis exhorruerint, quàm quicquam admittere, quo vel manes turbarentur, vel honestè defunctorum memoria suggillaretur: eaq; de causa nec ædificia poni, nec quicquam aliud in sepulchris fieri voluerunt, quo fortè illa deformarentur. Hinc inventum est à Prætorè Interdictum: Ne quid in loco sacro religioso vè fiat *t. 1. D. ne quid in loc. sacr. juncta l. 1. §. 1. D. de nov. op. nunc.* ubi expressè particula illa (*religiosè*) adijcitur: & sic, quod fortè à Triboniano neglectum, *in d. tit. ne quid in loc. sacr. id ex d. l. 1. §. 1. resarciri & restitui rectè poterit.* Tunc autem demùm hoc interdictum locum habet, quando deformitatis causa aliquid in loco religioso fit *arg. l. 1. §. quod ait prætor. 2. l. in muris. 2. D. ne quid in loc. sacr.* Eoq; tendit, ut vel ne quid fiat, vel factum removeatur, ac sepulchrum pristinæ suæ causæ restituitur *d. l. 1. D. ne quid in loc. sacr. l. 1. §. interdictum. 1. D. de interdict.* Atq; hoc interdictum generale est: Specialior est actio sepulchri inhabitati *l. prætor ait. 3. in pr. vers. si quis. D. de sep. viol.* eaq; popularis est *d. pr. & §. si quis. 6. d. l. 3. & adversus eum datur, qui vel in loco religioso habitare aut saltem ædificium qualecunq;, sepulchro non conveniens, dolo malo extruere ausit d. l. 3. pr.* Pœna, quam hæc actio persequitur, est 200. aureorum *d. l. prætor ait. 3. in pr. d. e. de sep. viol.*

L. (7.) Actio, quæ itidem sepulchrum ipsum tuetur, est actio de sepulchro violato. Tit. D. & C. de sep. viol.

I Ratio

Ratio (I.) Actionis hujus fuit ex eodem humanitatis ac pietatis fonte, ex quo superiores. Nihil enim hostilius visum fuit venteribus, quodq; ad sacrilegium propius accederet, quam vexare & violare corpora defunctorum eorumq; dormitoria *l. pergit 5. C. b. t. l. ne corpora. 38. D. de relig. summa q; immanitatis ac sceleris esse, dixere, quietem in terræ sinu sepultis invidere l. nemo. 3. C. de Episc. aud. Competit (II.) ei, ad quem sepulchrum violatum pertinet, quo deficiente, cuius ex populo agere permittitur, undè popularis dicitur *l. prator. 3. in pr. §. qui de sepulchri. 8. & §. si ad plures. 9. l. sepulchri 6. D. de sep. viol. l. qui sepulchra. 4. C. eod. Adversus (III.) eum, qui vel sepulchra tantum aut monumenta dolo malo violat, ac spoliat quocunq; modo, vel etiam ipsa corpora simul contumeliosè extrahit, vexat, lædit. *d. l. prator. 3. in pr. §. 1. §. adversus 7. l. rei 11. fin. D. b. t. l. qui sepulchra. 4. l. pergit. 5. C. eod. Pœnæ (IV.) variæ, & quidem graves in temerarios sepulchrorum violatores inventæ ac sancitæ extant. A Pratore (I.) inventa est pecuniaria pœna *l. de sepulchro. 9. D. h. t. Quæ regulariter 100. aureorum est, d. l. prator. 3. & infamiam irrogat l. 1. D. h. t. Quod si is agit ipse, ad quem ea res pertinet, sive cui jus sepulchri competit, ex æquo & bono iudex reum condemnat *l. quasitum. 10. D. h. t. Non tamen inde eam bonæ fidei esse rectè colligitur Vid. Cujac. ad d. l. quasitum. 10. lib. 8. quasit. ad Papin. fol. 179. Habetur itaq; simul ratio tum ejus, quod interest, & damni accepti ex parte actoris: *injuria siquidem defuncti ad familiam & successores quos, spectat l. 1. §. & si forte. 4. D. de injur. tum lucri percepti ex parte Rei, nec non temeritatis ejusdem h. e. ipsius sceleris, quatenus Remp. simul concernit & commodum publicum lædit, d. l. prator. 3. pr. & §. qui de sepulchri. 8. d. l. quasitum. 10. D. h. t. Nunquam tamen condemnatio infra 100. aureos fieri potest, d. §. qui de sepulchri. 8. Quæstio hæc incidit difficilis: An pœna hæc ex populari actione descendens, actori, non fisco applicanda sit? Totam accedere actori, non dubitamus. Ratio (1.) quia interesse privatum simul persequitur actor, *d. l. prator. 3. §. 8. ib. vel ex damno quod contingit. (2.) quia pœna fisco applicanda expressè separatur ab hac in *l. qui sepulchra. 4. C. h. t. (3.) quia in omni populari actione per litis contestationem actor fit credi-********

tor

tor l. ut si cui. 12. vers. quod si ex populari. de V.S. E. huic potius addicenda, nisi ubi expressa lex contrarium disponit. Alia (2.) à Constantino Imp. pœna pecuniaria inventa est, quæ fisco cedit in l. qui sepulchra. 4. ibi: viginti pondo auri. l. si quis. 3. ibi. viginti librarum auri. C. b. t. quæ l. 3. confirmat lectionem Basil. c. in d. l. 4. Ea; minimè tollit præcedentem prætoriam; sed illi accedit d. l. qui sepulchra. 4. ib. sive quis propria. Imò ne quidem capitali præjudicat d. l. 14. ib. nihil derogatum est illi supplicio. Ratio hujus cumulationis pœnarum ab atrocitate & immanitate sceleris dependet, quam innuit Imperator in d. l. 4. & 5. Eamq; adhuc obtinere putamus. Ultimi supplicij pœna (3.) in l. si. D. b. t. constituitur in eos, qui sepulchra violant, cadavera extrahunt & abijciunt, si sunt humiliores: honestiores verò deportantur. Qui tantum sepulchra violant, arbitrariè puniuntur d. l. fin. ib. alias autem. Qui verò spoliant tantum corpora sepulta, si quidem vis armata adhibita, etiam ex Const. D. Severi capite plectuntur l. prætor. 3. §. adversus. 7. D. b. t. fin nulla vis adhibita, pœna arbitraria itidem est, & extenditur usq; ad pœnam metalli d. 6. adversus. 7. Mitius igitur puniuntur, qui tantum spoliant cadavera sine vi, quam qui simul insepulta relinquunt d. l. rei. ii. si. Atq; sic conciliari fortè possunt d. l. rei. si. cum d. l. prætor. 3. §. adversus. 7. Convenit Const. Elect. 34. p. 4. de qua infr. in concl. 52. Postea pœnam (4.) sacrilegij etiam Imp. Julianus ad hoc delictum extendit in l. pergit. 5. C. b. t. Cui adstipulatur jus Saxon. lib. 2. Landr. art. 13. quem tamen artic. restringit Coler. 1. decis. 147. n. 2. Deniq; (5.) concurrat Interdictum, Quod vi aut clam l. si sepulchrum. 2. D. h. t. l. si quis. 11. §. si quis. 2. D. quod vi aut clam. Item (6.) actio injuriarum l. si statua. 27. D. de injur. Varietas verò harum pœnarum partim ex religionis favore, partim temeritatis hujus odio dependet.

L I. Qua pœna affiendi, qui cadaver nondum sepultū, lædunt, putà vulnerando, mutilando, & brachium vel caput abscindendo? De homicidio non tenentur: a) Neq, de vulnere; b) sed actionem injuriarū hîc obtinere statuimus. c)

a) Ratio est, quia Lex Cornelia de sicar. loquitur de vivis hominibus; homicidium enim vix committitur in corpus exanim e. t. D. ad L. Corn. de sic.

b) Ratio est, quia L. Aquiliæ caput primū expressè de vivo homin

occiso, & illo quidem servo loquitur *l. 2. pr. D. ad L. Aquil. pr. l. eo.* tertium caput quidem res simul inanimatas comprehendit, sed eas, quæ nunquam animatæ fuerunt, & æstimationem recipiunt, §. *capite. 13. l. de L. Aquil.*

c) Ratio est, (1.) quia vulneratio & mutilatio malitiosa in injuriam vergit cadaveris *l. 1. §. & si fortè. 4. ib. cadaveri defuncti fit injuria.* & §. *quotiens. 6. D. de injur. §. 1. in fin. J. qui & ex quib. cau. manum.* (2.) quia actio injuriarum locum habet, si statua defuncti læditur *l. si status. 27. D. de injur.* multò magis igitur, si ipsum cadaver violatur. Videtur insuper & pœnæ arbitrarie locus esse, propter religionem violatam *arg. l. ne corpora. 38. D. de relig. & sumt.*

L II. Quomodo puniendus, qui spoliavit cadavera sepulchrorum?

Ex *Const. D. Severi in l. prator. 3. §. adversus. 7. D. h. t. de sep. viol.* qui vel prima vice cadaver spoliatur, si quidem vi armata, capite plectitur. Ratio est, quia hic incidit in *L. Juliam de vi publ. l. sepulchri. 8. D. h. t. de sep. viol.* cujus pœna capitalis, si effractio vel spoliatio, ut hic, accessit *l. hi qui ades. 11. D. ad L. Jul. de vi publ. d. l. 3. §. 7.* sin verò sine armis spoliatur, arbitrariâ pœnâ afficitur, quæ extenditur usq; ad pœnam metalli *d. l. 3. §. adversus. 7.* Convenit cum hac Imperatoriâ *Constit.* quoad prius vis armatæ membrum *Electo. Const. Saxon. p. 4. c. 34.* In posteriori verò iterum distinguit: si absq; armis corpus iterum sepultum est, nec sæpius commissum hoc crimen, fustigationis pœna spolianti irrogatur: Si verò insepultum relinquitur, vel sæpius crimen hoc admissum est, vel similis circumstantia se offert, quæ delictum auget, pœna capitalis est: *Ibi: Es were dann.* Ratio hujus distinctionis est, (1.) frequentia & iteratio delicti, quæ auget pœnam *arg. l. capitalium. 28. §. solent. 3. ib. scilicet cum sepis. D. de pœn. l. aut facta. 16. §. nonnunquam. 10. D. eod. (2.)* quia gravius & inhumanius scelus est, insepulta insuper relinquere spoliata cadavera, quàm tantùm spoliare: læditur enim utilitas publica & religio contaminatorum magis *arg. l. sunt personæ. 43. in fin. D. de relig. & sumt. l. pergit. 5. C. h. t. de sep. viol. l. nemo. 3. C. Episc. audient.*

L III. Quâ pœnâ dignus is, qui libidine Ægyptiacâ inflammatus mortuæ mulieri stuprum infert? Pœna gladij, sive cadaver sepultum fit, sive non.

Nulla

Nulla equidem huic facinori in jure nostro præstituta reperitur poena expressa: neq; enim unquam aliquem tam effrenatæ libidinis hominem existere posse, procul dubio sibi persuaserunt, quod Solon de parricidio respondisse fertur, qui eò audaciæ & impuritatis processuri essent. Enimverò, ut alia quam plurima, sic & hoc vitium pestiferum ex Ægypto usq; in Germaniam irrepisse testatur experientia. De poenæ itaq; genere variè inter se altercantur Dd. Pleriq; deportationis vel relegationis poenam irrogant, ut Boër. & Damhouder. tradunt, quos citat Berlich, p. 4. concl. 37. n. 4. ubi hanc Dd. traditionem indubitatam vocat. Verum, si rem ad proportionis debitæ trutinam revocamus, delicti hujus gravitati magis respondere videtur poena in Const. Elect. Sax. expressa p. 4. c. 25. quæ vitam adimit, ibi: Sollen mit dem Schwerdt vom Leben zum Tode gestraffet werden. Ratio ibidem adjicitur, quia summa immanitas & plus quam beluina libido in hujus sceleris reis sese exerit. Ibi: Solcher unmenschlichen Mißhandlung halben. Et sanè congressus hic videtur ad crimem Sodomix accedere, dum delinquens fœdè mortui corporis pudicitiam contrectat, illoq; contra naturam abutitur: & ita amorem quærit qui non videtur, aut invenitur arg. l. cum vir. 31. C. ad L. Jul. de adul.

LIV. Hactenus de ijs cadaveribus, quæ sepulturâ honestantur. Sed quæri hîc non incommodè potest, an & quomodo ij, qui punitorum cadavera, quibus sepultura denegatur, spoliant, puniendi sint? Arbitrariè.

Ratio (1.) quia ordinaria nulla est in jure nostro Civili expressa. (2.) ratio arbitrariæ poenæ est, quia ipsa humanitatis ratio suadet, eos qui sententiæ judicis satisfecerunt, privatorum libidini ac malitiæ permitti non debere. Hinc veteres juris authores etiam punitos sepeliri permiserunt, l. 1. §. 1. D. de cadav. punit. quò minùs amplius expositi essent injurijs improborum. (3.) quia eadem religionis hîc obtinet ratio: religio enim cadaveri inhæret, quod locum religiosum reddit. (4.) quia & ipsius supplicij locus hoc suadet. Sanctus enim non ineptè dici potest, quia inviolabilis est arg. l. sanctum. 8. D. de R. D. (5.) quia licet poena in l. prætor. 3. §. adversus. 7. vers. si sine armis. D. de sep. viol. à D. Severo sancita, directò ad punitos accommodari non possit, quia constitutio ista de sepultis

cadaveribus loquitur, ut Rubrica, sub qua lex illa posita est, in-
nuit; nihilominus tamen ob prædictam religionis rationem &
supplicij locum, huc rectè extendi potest. Ex *Consl. Elect. Sax.* fustig-
gario spoliante cadavera manet *p. 4. Consl. 34.* ibi: Die aber/ welche
den Dieben oder gerechtfertigten Missethâern an dem Galgen oder auff
dem Rade die Kleider aufziehen/ sollen mit staupen schâgen gestraffet
werden. Nisi circumstantiæ aliæ pœnam suadeant majorem *d. Consl.*
34. ib. Es wren dann andere Umstände/ etc.

L V. Sed quæ pœna eorum, qui cadavera de furcâ aut
rotâ tollunt, ut sepeliant? Itidem arbitrariæ pœnæ locum
facimus.

Ratio (1.) quia & hoc in casu nulla certa pœna expressa est
jure Civili. E. arbitrium judicis succedit *arg. l. 1. §. 1. ib. quibus nulla
specialis pœna. D. de effrat.* (2.) ratio arbitrariæ pœnæ est, neglecta
principis concessio. Non enim aliter punitorum corpora sepe-
liuntur, quàm si fuerit petitum & permissum *l. 1. D. de cadav. punit.*
(3.) quia delinquentes privatâ autoritate locum supplicij san-
ctum invaserunt. (4.) quia contrâ legis vel principis apertam vo-
luntatem illos auferunt, quos indignos lex sepulturâ censuit, quos-
que alijs terrori & exemplo esse voluit. Quia verò plerumq; ex
parte auferentium adest necessitudinis ac sanguinis ratio, mitior
pœna statuenda est, putâ, carceris, relegationis, vel etiam pecu-
niaria, pro modo delicti. Confirmat hanc sententiam *Consl. Elect.
Sax. p. 4. c. 34.* ibi: Die jentgen / so die Todten Cörper vom Galgen
oder Gerichten nemen / so es verwandte Freunde theten / sollen etwas
gelinder am Gelde oder mit Gefängnis / vnd nicht am Leibe gestraffet
werden.

LVI. Multò minus veniam merentur ij, qui cadaver
puniti, vel totum, vel ex parte, ad usum magicum auferunt.
Arbitrariam itaq; pœnam & ejusmodi temerarij violatores
sustinent.

Ratio est (1.) quia licet & in hos nullibi certa pœna expressa
sit; cum tamen magna sit eorum improbitas, qui malitiâ & invi-
diâ Diaboli impulsî & adducti, ea, quæ à prudentibus legum con-
ditoribus propter salutem & utilitatem publicam ad deterren-
dos

dos à sceleribus homines inventa sunt, ad nova scelera perpetranda adhibent, & vel lucri spe vana, vel alijs nocendi libidine, cadaveribus hinc utuntur: Ideò cessare nequit pœna, saltem arbitraria. (2.) quia, si illi puniendi, qui cadavera sauciant, *supr. concl. 51.* quiq; ea vestibus spoliant *Concl. 52. 54.* quanto magis pœnæ subijciendi sunt ij, qui loco supplicij cadavera mutilant, partibusq; abscessis ad magicos usus impios abutuntur? (3.) quia in *Consl. Crim. Carol. 209.* incantatores, etiam nulli nocentes, pœnæ arbitrariæ subjugantur. E. multò magis ejusmodi pœnâ digni erunt, qui ut magiam exerceant, simul religionem & superioris jurisdictionem violant. Astipulatur *Consl. Elef. Sax. 34. p. 4.* ibi: *Da es aber andere Leute theten / zueberey zugebrauchen / oder aus andern bösem Fürsatz / dieselben sollen gesteuert / oder vermiesen / oder sonst nach gelegenheit der Personen willkührlich gestraffet werden.* Si verò & alia circumstantiæ, delictum aggravantes, concurrunt, etiam pœna mortis dictari potest, quemadmodum Lutetiæ quendam pistorum dulciarium, qui è suspenso carne artecreata fecit, vivum crematum, domum ejus everfam, & ne in pòsterum denuò ædificaretur, interdictum fuisse, refert ex *Bodino Berlich. p. 5. concl. 48. n. 27.*

LVII. Quid de illis statuendum, qui cadavera auferunt ad medicinam? Pœna pecuniaria illis infligenda.

Mitiùs quidem puniendi, sed impuniti planè haud relinquenti. Etsi enim finis tolerandus videtur, ipsum tamen factum illicitum est. Ratio est (1.) quia ita detrahitur jurisdictioni magistratus, absq; cujus permisso cadaver impunè auferri non potest. *l. 1. §. 1. d. de cadav. pun.* (2.) quia ne tùm quidem autoritate privata cadaver tolli potest, ubi utilitas publica militat, multò minus id licebit ob utilitatem privatam. Quare pœnæ pecuniariæ locus dandus. *Wesemb. in par. D. de cadav. punit. in fin.*

LIIIX. Non rarò à Magistratu Medici cadavera punitorum anatomix ergò petunt: Horum ergò petitio num æqua sit, disquiritur? A.

Ratio (1.) quia militat pro Medicis utilitas publica. Reip. si quidem interest, abundare peritis ac doctis Medicis, qui rectè mor-

morbis mederi calleant, & salutis hominum curam agant *l. 1. §. 1. D. de extraord. cognit.* ita, ut si quid per imperitiam committant, id illis imputari debeat *l. illicitas. 6. §. sicuti. 7. D. de off. presid. l. idem juris. 8. §. 1. D. ad L. Aquil.* Uti enim immaturâ medicinâ nihil periculosius: Sic imperitiâ medici nihil exitiosus, quæ sæpè efficit, ut exiguum malum in acutissimum excreseat morbum. At verò in conferendo & curando corpore humano, tanquam Medicinæ subiecto, tantam peritiam sibi comparent, necesse est, ut singulos affectus eorumq; causas ac sedes penitus peruestigent, & totius corporis humani internam compagem, tum partium singularum cognitionem exactam habeant. Eam verò vix nanciscuntur absq; anatomix adminiculo & inspectione oculari. Quod enim in alijs disciplinis præstat ocularis inspectio, id in chirurgia præstat anatomia & lacerorum corporum ac partium intimarum perscrutatio. (2.) quia tanta non est contumelia, aut injuria, qua cadavera affici videntur, quin etiam præponderet utilitas publica, *arg. l. quod Reip. 23. D. de injur.* (3.) quia nullus debetur honos cadaveribus illorum, qui antequam necarentur, servi pœnæ erant. Nihil igitur refert, quid de illis fiat, cum etiam in furca aut rota relinqui possint, vel in cruce, donec, ut *Seneca* alicubi ait, in sepulturam suam desluant *l. capitalium. 28. §. famosos. 15. D. de injur.* Monent tamen Interpp. ut iudex non temerè anatomiam permittat, sed illius, cujus corpus ad dissectionem petitur, familiæ conditionem & dignitatem consideret, ita ut secundum hujus qualitatem, anatomicam ejus sectionem vel concedat, vel etiam deneget *V. Speckh. cent. 1. q. 8. Freher. 1. parerg. c. 25. Menoch. 2. quest. arb. 285. n. 10.*

LIX. Vivorum verò anatomiam non permitti, humanius est.

Ratio (1.) quia turpe ac incivile est, medicum carnificis munere fungi, ac sententiam judicis executioni mandare. (2.) quia medici ars ad salutem hominum, non ad perniciem eorum pertinet *l. 1. §. 1. D. de extraord. cognit.* Quare *Cic. de arusp. respons.* de Clodio loquens, qui Macedonum legatum in carcerem conjecerat, & Medicum intromiserat, qui ei venas incideret: *quales hunc, inquit, carnifices putamus habere, qui etiam medicis non ad salutem, sed necem utatur.* (3.) quia hæc anatomia est quoddam supplicij genus, quale nulla
lex,

lex, nulla ratio legis, nulla consuetudo approbavit. E. tanquam insolita & legibus ac bonis moribus contraria, non approbanda arg. pr. 7. de offic. jud. (4) quia quamvis utilitas aliqua afferri potest, eam tamen vincit & legis tacita prohibitio & humanitatis ratio, arg. l. addictos. 29. ib. humanitatis consideratione C. de appellat. (5.) quia quæ ipsa natura clausit, spiritu remanente, scrutari & considerare non debemus, maximè cum Christianis religio esse debeat, committere malum, ut inde resulset & emergat bonum. Epist. ad Rom. c. 3. v. 8. Speckh. c. 1. q. 7. Joan. Riolanus lib. 1. anthropograph. cap. 7.

LX. Cadavera humana ne quidem facinorosorum violari posse hactenus ostensum. Hiuc quæritur, an etiam supplicium de facinorosis sumi possit, qui vel delictum confessi, aut de eo convicti, antè executionem moriuntur? Et regulariter in defunctorum cadavera sententiam latam executioni non mandandam esse, arbitramur.

Ratio est, quia regulariter omnia crimina morte extinguuntur, l. is qui, 11. fin. ib. extinguitur enim crimen mortalitate. D. ad L. Jul. Majest. l. defuncto. 6. D. de publ. jud. l. & si. 2. l. si u. 3. l. si ut proponis. 4. C. si reus vel accus. mort. Hinc illa: Mors ultima linea rerum: Mors omnia solvit. Mortuo leoni lepores insultant: Pugna suam finem, cum jacet hostis, habet. Unde & Angel. in d. l. defuncto. 6. errare turpiter assessores illos dicit, qui jam naturæ munere functos capitali poenâ afficiendos putarint. Excipiunt Interpp. aliquot casus, puta (1.) si quis sibi mortem intulisset. Verum talis ἀνοχησις, qui poenæ metu sibi mortem consciscit, non tam ex ipso delicto, quod ante mortem commiserat, quam propter ipsam potius ἀνοχησιαν punitur. V. supr. concl. 15. vers. In tertia classe. (2.) Si quis crimen læsæ majestatis commisisset l. fin. ib. nisi forte quis majestatis reus, D. ad L. Jul. majest. Quo tamen casu non ipsum corpus, sed tantum mortui memoria condemnatur & bona fisco applicantur, l. majestatis. 6. C. ad L. Jul. majest. l. meminisse. 7. & l. seq. 8. C. eod. S. publica. 3. J. de publ. jud. Muscov. tr. de jurisdic. n. 52. Addunt Pontificij (3.) casum hunc, si monachus post mortem, vel ut textus loquitur, in morte reperiat aliquid possedisse suum, tum illa bona cum eo in sterquilinum projici debent c. cum ad monasterium. 6. vers. quod si proprietat. extr. de stat. monach.

K Actio,

Cap. 7. De
Summibus
funeris;
eorumq;
privile-
gijs.

LXI. (8.) Actio, sepulturæ nomine prodita, est actio
Funeraria *a*) in subsidium *b*) à Pratore ad repetendos sum-
tus in funere factos *c*) proposita.

a) *Tex. in l. si quis. 12. §. prator. 2. l. & si quis. 14. §. hæc actio. 6. §. Labeo. 12. §. idem Labeo. 13. §. qui mandavit. 15. & passim. D. & C. h. t. de relig. & sumt.* Appellatur & funeraticia in *l. contra. 30. D. h. t.* Non inconuenienter assignari potest huic actioni generis loco actio negotiorum gestorum, in generali acceptione sumta, idq; *arg. l. 1. l. & si quis. 14. §. fortassis. 9. §. si quis. 11. §. idem Labeo. 13. D. h. t.* ubi hæc actio vocatur negotiorum gestorum actio. Quare hanc bonæ fidei esse statuimus. Ratio (1.) quia ex eadem causa siue principio hæc actio descendit, undè mera actio negot. gestorum oritur, nempe ex gesto, *arg. d. l. & si quis. 14. d. §. 11. ibi: quia non hoc animo fecit. & d. §. idem. 13. ibi. puto iudicem iustum non meram neg. gest. actionem imitari D. h. t.* (2.) quia amplius & solutius est arbitrium iudicis in hac actione, quàm in simplici negot. gestor. iudicio *d. l. 14. §. 13. ib. sed soluitis aequitatem sequi. D. h. t.* Et per consequens multò magis in numero bonæ fidei actionum erit. (3.) quia in hoc iudicio sese ostendit utraq; bonæ fidei actionis nota propria, nimiràm (1.) descendit hæc actio ex negotio ultrò citroq; obligatorio, quod græcis *τὸ ἀλλοτρία* dicitur *l. si quis. 2. D. de neg. gest. l. si quis. 5. in pr. & §. 1. ib. Et hoc autem casu mutua. D. de O. & A.* Quod autem & mutua hîc intercedat obligatio inter funerantem & defunctum, probatur *ex l. 1. D. h. t. ubi funerans cum defuncto quasi contrahere dicitur: Item aditâ hæreditate cum ipso hærede d. l. 14. §. sed interdum. 7. §. si tamen. 16. D. h. t.* Eoq; respectu comparatur cum actione negotiorum gestorum. Et, si contumeliam facit, qui pro dignitate aliquem non funerat, quid nî illum eo nomine obligatum rectè dixerimus, *d. l. 14. §. iudicem. 10. D. h. t. l. 1. §. quoties. 6. D. de injur.* Sic & (2.) quæ altera nota est, ex ipsius actionis hujus natura iudex ex bono & æquo arbitratur, quid alter alteri præstare debeat, *d. l. 14. §. idem Labeo. 13. ib. cum hoc ei & actionis natura.* Non itaq; formulæ certæ astrictus est iudex, quod proprium est stricti juris iudicij, neq; quod *Hunn. in var. Resolut. lib. 4. p. 3. q. 28. asserit*, concedimus, quòd iudex ad certam quantitatem alligatus sit. Contrarium quippè *ex d. l. 14. §. idem Labeo. 13. satis liquet.*
Sed

Sed & (4.) hæc actio ex ipsa bona fide descendere dicitur in *d. l. 14. §. hæc actio. 6. D. h. t.* Et deniq; (5.) quod nullibi stricti juris iudicio tributum reperitur, in *d. l. 14. §. sed interdum. 7. D. h. t.* iudex arbiter appellatur. *Diff. Hum. d. q. 28. circa fin. ib. funeraria porrò actio. Rittersh. ad §. actionum. 7. de action. fol. 631. A. Fab. ad d. l. 14. §. hæc actio. 6.*

b) Quamdiu enim alia actio suppetit, ad repetendos sumtus, hæc cessat *d. l. 14. §. Labeo. 12. & §. qui mandatu. 15. D. h. t.*

c) Sumtus funeris causa rectè impendi, omnes gentes probant, suntq; rationes sequentes. (1.) cedunt in honorem defunctorum *arg. d. l. 14. §. iudicem 10. D. h. t.* Idq; (2.) Romanos etiam approbasse, argumento sunt leges illæ, quæ de sumtibus funerum in 12. tabb. scriptæ fuerunt, quas refert *Rittershusius*. Nec (3.) discrepant exempla piorum, qui in sacris literis & alibi mortuos suos non sine apparatu & sumtibus sepelisse leguntur. Sic nullis pepercit sumtibus Josephus, in condiendo sumtuosè & honestè sepeliendo patre suo Jacobo, idq; more Ægyptiaco *Genes. c. 50. v. 1.* Quem morem haud probasset suo factò vir ille religiosissimus, si malè sumtus isti locati fuissent. Sic & ipse Salvator noster magnificè sepeliri voluit *Joh. 19. v. 39. 40.* Et *Syracides* permittit *v. 38. v. 16.* Ac licet (4.) nihil pompa funebris animam defuncti afficiat, attamen secundum *Augustin.* agmina exequiarum & sumtuosæ sepultura, qualiacunq; sunt vivorum solatia *Gerh. dec. 8. q. pol. 9.* Rectè itaq; sumtuuum talium causa inventa est à Prætoze actio Funeraria: in quam tamen non omnes veniunt, sed qui corporis exanimati causa, antequàm sepeliatur *l. quod in uxorem. 13. C. de negot. gest. honestate exigente impenduntur, arg. l. funeris. 37. in pr. D. h. t.* seu qui funeris honestè ducendi gratia erogantur, *d. l. 14. §. funeris. 3. §. impensa. 4. D. h. t. d. l. 13. C. de negot. gest.* Et eos quidem moderatos intelligimus pro ratione status ac dignitatis defuncti, conditionis, regionis, facultatum ac temporum. Quæ omnia suppetit *Bonum & æquum*, ex quo oritur hæc actio funeraria, *d. l. 14. §. hæc actio. 6. l. si quis. 12. §. sumtus. 5. l. in patrem. 21. D. h. t.* Excessum itaq; omnem improbamus, ne luctus convertatur in luxum. Quod & gentiles ex lumine naturæ agnoverunt. *Mentes hominum insanunt, inquit Eurip. in Polydor. cum sumtus inutiles pro mortuis expendunt.* Decemviri funerum sumtus ex Solonis lege minueodos

voluerunt *Vid. supr. concl. 30. lit. a.* Idq; adeò, ut ne quidem ultima voluntas, ut ut aliàs favorabilis sit, § *sed olim. 2. f. de leg. l. vel negare. 5. D. testam. quemad. aper. si quid æquò amplius impendi iusserit, attendi debeat. d. l. 14. §. hac actio. 6. vers. quid ergo. D. b. t.* Ineptæ enim voluntates testantium meritò negliguntur. *d. l. 14. §. 6. l. funeris. 37. §. 1. D. b. t. l. 1. §. de impensa. 19. fin. D. ad L. Falc. l. quidam. 27. D. de condit. infl. l. servo. 113 §. ineptas. 5. D. de leg. 1. l. medico. 40. fin. §. mulier. 2. D. de aur. & arg. leg. Vid. infr. concl. 66.*

LXII. Hinc controversia hodiè non infrequens est: Num & ea, quæ in fascias & vestes, puta viduæ tum aliorum, qui de familia defuncti sunt, vel aliàs ad pompam erogantur, inter sumtus referenda? N.

Ratio est, quia sumtuum funebrium appellatione illi veniunt, sine quibus funus duci & humari nequit, reliqui verò omnes, qui ad honorem tantum fieri consueverunt, excluduntur. *l. & si quis. 14. §. hac actio. 6. pr. l. funeris. 37. D. b. t.* Extendimus hoc etiam ad viduas: nam & illarum vestes ad impensas funeris non debent referri, ut maximè dotem suam aut parapherna sua nondum acceperint. Ratio est, quia solutò matrimonio per mortem mariti, fructus dotis pertinent ad uxorem *l. un. §. cum autem. 7. vers. fructibus videlicet. C. de rei ux. act.* nam dos ipsa ad hæredes mariti non spectat, sed ad viduam, est enim ejus proprium patrimonium, *l. deniq. 3. §. ergo. 5. D. de minor. l. in rebus. 30. C. de jur. dot.* quare nec fructus, cæu rei alienæ, ad illos pertinebunt. *arg. l. bona fidei. 48. D. de acquir. rer. dom.* Quod si ergò uxori bona suppetunt, æquum profectò est, ut de suo potius, nempè de dotis fructibus alatur ac vestiatur. Moribus quoq; Saxonum receptum est, ut securitatis ergò in bonis defuncti mariti maneat, donecei de dote satisfiat. *Diff. J. C. & Sax. p. 3. c. 12. n. 6.* Sin verò nullam dotem habet vidua, aut quæ nullum fructum profert, tum magna est Dd. altercatio, an & eo casu ex bonis defuncti mariti alenda sit? Et dicimus quod non: Ratio est (1.) quia nullibi cautum hoc reperitur. (2.) quia dote deficiente consequitur quartam partem bonorum mariti, *Ausb. præterea. C. und. vir. & ux. Nov. 117. c. 5.* aut Jure. Sax. tertiam *Const. Elect. 20. p. 3.* (3.) quia neq; conjunctio sanguinis neq; aliud vinculum extat, ex quo onus hoc deduci possit. *Merend. 2. contr. jur. c. 44.*

Hinc

Hinc consequens est, nec vestes viduæ deberi. *arg. l. verbo victus 43. de V. s. Moribus hodiernis, hæ fasciæ & vestes lugubres inter sumtus admittuntur, quasi pars & sequela ipsius luctus, modò sint moderati, ac conditioni defuncti respondeant. Quò intendere videtur Zaf. in parat. D. h. t. n. 4. & Afm. ad d. l. & si quis. 14. S. funeris. 3. D. h. t. n. 7. ubi ait: Id observandum censeo, quod usus, ubi id agitur, comprobavit. arg. l. minimè. 23. D. de ll.*

L XIII. Quid de convivij feralibus, quæ post funerationem institui solent? a) Ejusmodi sumtus planè excludimus. b)

a) De quibus videatur Afm. *ad l. si quis. 12. S. funus. 5. ànum. 98. & seqq. D. h. t. Jun. quest. pol. 112. in fin.*

b) Ratio (1.) quia impensæ istæ ad sepulturam aut funus ducendum nihil pertinent *arg. l. & si quis. 14. S. hac actio. 6. l. funeris. 37. D. h. t.* (2.) quia alienum à ratione est, lætitiâ dementem ex ebrietate ortam, miscere luctui, ut quodammodò cum corpore mortui lugentium animus & sensus sepeliantur. Putat quidem Garzia *de expens. c. 8. n. 18.* ex æquitate admittendos esse ejusmodi sumtus, si facultates defuncti amplæ sint, quia in honorem defuncti infami videantur. Veruntamen vix vitiosis moribus id tribuendum, ut rectæ rationis dictamen aut leges bonas in suam potestatem pertrahere valeant. Tutius itaq; erit legum nostrarum tramites insistere ac sequi.

L XIV. Num verò inter sumtus funerum referendæ medicamentorum impensæ, item Medicorum sostrum, quod illis pro operâ ad depellendum morbum adhibitâ datum est? N.

Ratio (1.) quia neq; ipsius funeris, sed vivi hominis gratiâ sunt, neq; ad nominis celebritatem aut memoriam conservandam spectant, neq; sine his funus duci nequit, neq; ulla hîc religionis ratio subest, sed tantum ob sanitatem recuperandam erogantur, & ita non tam defuncti, quàm vivi causa impenduntur. E. propriè funeris sumtus dici nequeunt. (2.) quia separantur istiusmodi sumtus à funeris impensis *in l. quod in uxorem. 13. C. de neg. gest. quæ satis innuit, mera actione negotiorum gestorum de qua t. t.*

est conceptus, illos sumtus repeti, dum marito specialiter actionem negot. gestor. denegat. maritus quippe medicinam uxori succurrere obligatus est, *l. si cum dotem. 22. §. fin. autem. 8. D. sol. matrim.* qui tamen funeris sumtus repetit, *infr. concl. 69.* quia ceteri sumtus omnes, qui non in ipsam funus impenduntur, separantur apertius a funeris sumtibus in *l. & si quis. 14. §. hac actio. 6. D. h. t. Diss. Harppr. ad §. creditor. 4. n. 248. l. quib. mod. re contr. obl. Berlich. p. 1. concl. 44. n. 36 37. post Moller. ad Const. Elect. 28. p. 1. n. 27.*

LXV. Impensarum, quae in monumenti structura & Epitaphia erogantur, an funebribus accensenda sint, hic videndum.

Non defuerunt jam olim pyramides sumtibus magnis constantes, Epitaphia magnifica, & monumenta pretiosissima; de quibus consulatur *lun. q. pol. 109. in fin.* Sed & hodie etiamnum multi procurant monumenta superba, Epitaphia inaurata & exsculpta, eaque vel in medio templi usque ad velum erigunt; apponunt, opus esse pium, simul in inscriptionibus jactitant ingenij acumen, corporis formam, divitias, honores, virtutes, praemia, victoriae. Verum si non inepta haec sunt, certe vana & supervacua videntur, *arg. l. servo. 113. §. ineptas. 5. D. de leg. 1.* Hinc recte Plato praecipit *lib. 12 de LL. Lapidis*, inquit, non majores ponantur, quam ut possint defuncti laudes, quatuor solum heroicis versibus editas comprehendere. Quare ad quaestionem negando respondemus, strictam juris ratione inspectam. Ratio (1.) quia directo neque in ipsum corpus, neque in sepulchrum fiunt, *l. & si quis. 4. §. funeris. 3. §. hac actio. 6. l. funeris. 37. D. h. t.* Unde in *l. 1. §. de impensarum. 19. fin. D. ad L. Falcid.* dicitur, diversam esse causam funeris & monumenti (2.) quia in *l. hereditas. 50. §. 1. D. de her. petit.* asseritur, ne quidem jussu testatoris haec impensas actione aliqua stricto jure repeti posse. (3.) quia non effugiunt Falcidiaem detractionem, *l. 1. §. si. in fi. D. ad L. Falcid.* (4.) quia nec haeredes ad eas coguntur *d. l. 50. §. 1. ib. quamvis enim stricto jure. D. de her. petit.* qui tamen ad verum funebres obstricti sunt, *l. si quis. 12. §. funus. 4. ib. scriptos haeredes ea res contingit. D. h. t.* (5.) quia monumentum potius muniendi *l. funeris. 37. §. 1. D. h. t.* vel memoriae causa fieri solet, *l. locum. 2. §. monumentum. 6. D. h. t. l. monumentum. 42. D. eo.* Ideo sumtus ejus causa facti, non ipsius funeris causa impenduntur. Verum quia quaestiones ad monumenta spectantes olim referri solebant ad collegium Pontificum *l. ossa. 8. D. h. t. l. si in eo. 5. §. 1. D. de mort. infer.*
dicen-

dicendum videtur, & hanc quæstionem fuisse arbitrariam, adeoq; impensas hæc funebribus fuisse quandoq; conjunctas, puta (1.) si moderatæ fuerunt l. 2. D. ad L. Falcid. sive modum probabilem non excefferunt d. l. 50. §. 1. ib. *utiq; si probabilem modum.* D. de her. per. l. funeris. 37. §. 1. D. h. t. ubi immodicæ tantum excluduntur à funebribus. E. modicæ iisdem rectè includuntur. Præsertim (2.) si necessarium fuerit, monumentum extruere d. l. 1. §. impensa. 19. in pr. ib. *si necessarium fuerit monumentum extruere* D. ad L. Falc. h. e. si familiæ dignitas postulat, ut extruatur, si amplissimarum fuit facultatum defunctus, ut modicæ hæ impensæ non adeo curentur, arg. l. si quis. 12. §. sumus 5. l. & si quis. 14. §. hæc actio. 6. D. h. t. Quò referri commodè potest, d. l. & si quis. 14. §. impensa 4. D. h. t. ib. *vel si quid in marmor.* quam legem potissimè de defuncto opulento loqui, ex contextu videtur satis apparere, dum ibi *corpus custoditur & commendatur, sive commundatur* secundum quorundam lectionem, quod à ditioribus & politoribus tantum usurpatum: itemq; *vestitur.* Ita & ditiores Judæi quondam habuerunt pretiosa monumenta, puta in lapidem excisa, quæ potuerunt lapidibus superimpositis claudî *Marth. 27. v. 6. Ioh. 11. v. 38.* cui lapidi sepulchrali inscribere solebant: *fit anima ejus in Paradiso Eden. Amen. Du. Gerh. loc. theol. 1. §. c. 7. n. 84. in fin.* (3.) quia quamvis monumentorum ornamenta magnifica neq; vivis, neq; mortuis videantur proficere, nec adeo necessaria sint, cum sine ijs funus sepeliri possit d. l. 1. §. si. ib. *nec enim ita monumenti.* D. ad L. Falc. Subest tamen & hîc religionis favor l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer. Sunt mortuis honorifica, ad memoriam eorum colendam, & vivis solatia d. l. 2. §. 6. D. h. t. Sed in hac re, ut supra dictum, diligenter illud observandum: *ut ne quid nimis.*

LXVI. Quid si amplius quid in funus vel monumentum impendi testator jussit, quàm conditio & dignitas ejus fert, an & illud in sumtuum funebrium consideratione venit? N.

Nam si patrimonium non sufficit, vel etiam præjudicium vertitur legatariorum ac creditorum, merito tunc voluntas inepta testatoris nõ attenditur, l. & si quis. 14. §. hæc actio. 6. v. *quid ergò si ex voluntate testatoris.* l. funeris. 37 §. 1. D. h. t. l. 1. §. si. junct. l. 2. D. ad L. Falc. l. servo. 113. §. ineptas. 5. fin. D. de leg. 1. adeo ut ne quidem inter æs alienum tolerandi sint d. l. 1. §. fin. Quod si patrimonium amplum satis est, adhuc tamen ambitiosæ voluntati defuncti minimè parendum.

Ratio.

Ratio (1.) quia nimij sumtus luxum præ se ferunt, qui nullibi probatur in d. l. 1. §. fin. D. ad L. Falc. l. hæreditas, 50. §. 1. D. de hæ. pet. (2.) quia non facultates solum in ratione sumtuum spectantur, sed conditio imprimis & dignitas personæ, l. si quis. 12. §. sumtus. 5. l. & si quis. 14. §. hac actio. 6. vers. æquum. D. h. t. (3.) quia licet voluntas testatoris sit observanda l. cum in testamento. 202. de V. S. l. si mihi. 12. §. in legatis. 3. in fin. D. de leg. 1. Nov. 22. c. 2. ibi. sit lex ejus voluntas. Hoc tamen ita accipiendum, ne inepta sit d. l. 113. §. ineptas. 5. fin. D. de leg. 1. ac luxuriosa: luxuria enim est contra naturam Novell. 77. c. 1. in pr. & dedecet vivos l. ex damni. 40. in fin. pr. D. de damn. infec. E. multo magis mortuos. (4.) quia ne quidem ea admittuntur, quæ supervacua sunt. d. l. servo. 113. §. 5. ibi: aut si qua alia supervacua.

LXVII. Sumtus legitimè factos quisq; repetit, qui funeris curam suscepit. a) Et quidem vel ex hæreditate, vel ab hærede. b)

a) *Tex. in l. si quis. 12. §. prator. 2. & §. hoc interdictum. 3. D. h. t. Nisi pietatis causa quid impenderit l. & si quis. 14. §. sed interdum. 7. D. h. t. Illud nõ interest, si ipse petitor impenderit, si ve jussu ejus alius, d. l. 14. §. qui mandatu. 15. D. h. t. Etiam si prohibuit hæres d. l. 14. §. idem Labeo. 13. Ratio consistit in speciali religionis favore, arg. l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer. & Reip. utilitate. l. sunt persone. 43. vers. nam propter publicam militatem. D. h. t. Jure Saxon. funerans adhibere debet hæredum consensum, Landr. lib. 1. art. 22. Coler. p. 1. dec. 199. n. 2.*

b) Ex hæreditate, eã videlicet nondum aditã l. D. h. t. ubi impendens aliquid propter funus, dicitur cum defuncto contrahere, non cum hærede. Ratio d. l. 1. est (1.) quia funerans rem potius defuncti agit, quã hæredis. (2.) quia defuncti plerumq; antea sepeliuntur, quã quis hæres ei existat l. scriptus. 4. l. & si quis. 14. §. pleriq;. 8. D. h. t. E. qui aliquid impendit propter funus defuncti, censetur non contrahere cum hærede, qui fortè adhuc nullus est, sed cum hæreditate, ac proindè cum defuncto, cujus locum hæreditas tenet. Ab hærede autem repetuntur hi sumtus, videl. aditã hæreditate. d. l. 14. §. sed interdum. 7. & §. si tamen. 16. D. h. t.

LXIIIX. Qua autem actione sumtus funebres is repetat, qui ab ipso defuncto rogatus, curam ejus funeris in se suscepit, an act. mandati, an aliã? expediti juris non est.

Errè

Certè, primò intuitu J.C. Ulpianum in hac quæstione sibi ipsi non constare, ferè dixeris; Etenim modò ex sententiâ J.C. Melæ actionem doli adversus eum, qui promissis suis de funerando defuncto stare recusat, intentandam, aut extrâ ordinem eum compellendum asserere videtur in l. *et si quis*. 14. §. *si cui*. 2. D. h. t. Modò actionem mandati instituentiam, suadet in l. *si verò*. 12. §. *idem Marcellus*. fin. D. manda. In conciliandis hisce duobus textibus mirificè defudant Dd. Gl. ibid. quam sequitur & A. Fab. ad d. l. 14. §. *si cui*. 2. in *rational*. putat regulariter actionem mandati competere secundùm d. l. *si verò*. 12. §. *fin.* At in d. l. 14. §. *si cui*. 2. ideò actionem doli dari, quod mandatum ibi intervenerit de ea re, quæ vivo mandante nullo modo fieri possit: sepultura quippè non nisi mortui est. At vix admitti potest hæc conciliatio. Quid ni n. mandatum iniri firmiter possit ita, ut aliquid post mortem mandantis expediatur? Satis luculentus hanc in rem est textus in d. l. *si verò*. 12. §. *fin.* & in l. seq. 13. D. manda. Sic & hîc quoq; mandatum inutum est, ut corpus ipsius mandantis post mortem sepeliatur. Nec ulla ratio diversitatis firma afferri potest inter res, quæ etiam vivo mandante possunt expediri, & illas, quæ illo demum mortuo perfici queunt. Aut ubi, quæ sò. à mandati materia seu objecto segregantur illa negotia, quæ demum post mortem mandantis explicari possunt? Haud feliciori nisu acu rem tangere conatur *Asin. ad d. l. et si quis*. 14. §. 2. D. h. t. conjectans, in d. §. 2. tantum referri opinionem Melæ: Verba quippè seqq. in *vers. credo tamen et extra ordinem et c.* satis produnt mentem Ulpiani, dum asserit. etiam extra ordinem mandatarium cogi posse. E. utique præcedentibus calculum suum addit. Nos hunc nodum ita solvimus, ut quamvis regulariter actio doli cum alia non concurrat, l. 1. §. 1. D. l. de dolo. 2. C. de dol. quia famosa actio non debet temerè decerni, d. l. 1. §. *ait prætor*. 4. D. de dol. tum tamen utraq; admittenda est, quando cum doli actione per se famosâ alia famosa concurrat, *arg. l. arbitrio*. 18. §. de eo. 3. D. de dol. junctâ l. *si quis*. 52. §. *majora*. 22. D. de furt. Et *arg. l. si mandatu*. 59. §. *Paulus*. 1. D. mand. junctâ l. 1. C. de dol. qualis & hæc est actio mandati, §. *ex quibusdam*. 2. 7. de pæn. tom. litig. l. 1. l. *furti*. 6. §. *mandati*. 6. D. de his qui not. infam. Non itaq; mirum esse potest, si & hîc actio de dolo cum actione mandati concurrat.

LXIX. Quæsiò hîc exurgit de Conjugibus, num & hi sumtus, quos alter in alterius funus impendit, repetere possint? Aff. regulariter.

Text. in l. quod in uxorem. 13. C. de neg. gest. Ratio (1.) quia æquum est,

L

de

De suo potius, quàm alieno quémq; sepeliri l. & si quis. 14. §. 1. & §. idem Labco. 13. ibi de suo enim expedit mortuus funerari. D. h. t. (2.) quia maritus extraneo uxorem funeranti eatenus obligatus esse dicitur, quatenus dotem lucratur l. in eum. 16. l. Neratius. 20. §. si maritus. 1. D. h. t. Ultra verò dotis quantitatem exigi nequit d. l. 20. §. 1. vers. sed in hunc casum. Imò si præter dotem alia bona ad hæredes pertinentia, uxor relinquit, pro rata portione maritus tantùm tenetur l. Celsus. 22. l. veloci. 23. D. h. t. Et quidem quatenus facere potest l. sic pro rata. 27. §. præterea. 2. D. h. t. Si dotem non lucratur, planè non tenetur, sed onus hoc funeris ad patrem vel hæredes mulieris pertinebit d. l. 27. §. maritus. 1. l. quod si nulla dos. 28. d. l. in eum. 16. D. h. t. d. l. 13. C. de neg. gest. l. eum in fundo. 78. in fin. pr. D. de iure dor. Quod idem & in viduâ, mortuò marito, obtinebit propter rationem eandem. Concludimus ergò, non minus marito quàm viduâ sumtus repetere licere ab hærede, nimirùm ad quem hæreditas vel dos pervenit, l. & si quis. 14. §. datur. 17. fin. D. h. t. vel quem ipse defunctus elegit l. qui erat. 49. D. fam. erisc. l. hæreditas. 50. §. 1. D. de har. pet. Funeris quippè impensa as alienum hæreditatis l. impensa. 45. D. h. t. ac dotis est l. impensa. 18. D. h. t. Exceptio hujus conclusionis est (1.) si pietatis intentione sumtus erogati fuerint d. l. & si quis. 14. §. sed interdum. 7. (2.) si conjux nihil planè in bonis habeat, ac pater deficiat arg. h. quod si nulla. 28. D. h. t.

Porro ex modò allatâ juris ratione, quòd sumtus ex hæreditate debeantur, facilè responderi potest ad quæstionem, quam movet *Trentacinq. r. variar. resol. 6. n. 10.* An nimirùm funeris sumtus ad usufructuarium omnium bonorum pertineat? Ratio nempe prædicta & hic obtinet: Funebres sumtus ex hæreditate, non ex bonis ducuntur l. impensa 45. D. h. t. Constat verò, usufructuarium in bona tantum succedere, & quidem quoad commodum saltem fructus percipiendi, non verò juris universi esse successorem. Quare sumtus hi ad hæredem, non usufructuarium pertinebunt.

LXX. Non adeò ab instituto nostro aliena hîc attingi potest quæstio illa, haud infrequens moribus nostris: Cum enim hodiè in publicis cœmiterijs plerumque privatis certa loca assignari ac forniciibus (vulgò *Schwiebbogen* vocantur) distinguì soleant; sæpè controversitur: Ad quem spectet fornicationum istarum collapsarum restauratio, an ad privatum, cui jus inferendi competit; an ad Ecclesiam, vel apud nos ad Magistratum?

tum? Nos magistratui refectionem incumbere statuimus.

Ratio (1.) quia uti murus, quo cingitur totum cœmeterium, ita & tota fornicatio publica est, nec ad privatam spectat, cui saltem jus sepulturæ, non autem fundus ipse, qui locus pius remanet, venditur. Sicut ergo fornicatio ac murus ad patrimonium civitatis pertinet, ita & merito ejus resectio ad illud spectat, arg. l. no splend d. sume. 11. C. de oper. publ. l. si qua. 3. ib. ut summa precii. C. de vendend. reb. civit. l. restorationi. 3. C. de divers. pred. urb. aut eo deficiente, ad omnes ac universos cives arg. l. ad portus. 7. C. de oper. publ. (2.) quia, ut sup. in Concl. 5. monuimus, idem locorum pretia à magistratu accipiuntur, ut facta tecta conferventur cœmeteria. Sicut ergo ex publicis redditibus alia opera publica reficiuntur d. 11. ita non immeritò reficienda sunt cœmeteria ex illis pretijs. Atq; in hanc sententiam quoq; Inclya Facultas Juridica Lipsiens. respondit Ant. Fabro Civi Halensi 17. Jul. anno 1616.

LXXI. Non rarò accidit, ut defunctus partim allodialia, partim feudalia bona relinquat, Hinc quæstio occurrit: Num. etiam funeris sumtus ex bonis feudalibus deduci possint? Neg. a) Sed bonis allodialibus deficientibus, an ad feudalia recurri possit, non adeò inter Dd. convenit? Disting. b)

a) Ratio est, quia regulariter sumtus funebres ex hæreditate deducuntur, l. impensa. 45. D. h. t.

b) Aut enim Filius succedit patri suo, & hic omninò sumtus necessarios etiam ex feudo refundit, nempè ex ejus fructibus. Torgawisch Aufsreiben. de anno 83. Rubr. Welcher gestalt die Agnaten vnd mit bezeichnten. S. do aber ein Vater f. 22. ib. von den Früchten. Ratio (1.) quia filius feudum sine hæreditate acquirere nequit, 2. F. 45. ib. ubi vero filium reliquit. 2. F. 51. §. filius. 4. E. utique & funebrium sumtuum onus sustinet. Præsertim (2.) cum & pietatis & religionis ratio id exigere videatur. Eò (3.) collimat & d. Chursürstl. Sächs. Torgawisch Aufsreiben / de fol. 20. b. Ib. an ihu selbst den natürlichen Erbar- vnd Willigkeit/ nach der ehreberierung vnd gehorsam / welches von den Kindern Gottes Gebot vnd Ordnung ernstlich ersodert/etc. Aut Agnatus est, qui defuncto succedit, & tunc itidem distinguimus: Si enim succedit in feudum novum ex pacto, cogitur etiam sustinere onus aris alieni. Ratio (1.) quia 2. F. 45. in pr. expressè tantum excipitur paternum: ibi: nec de debito hereditario aliquid feudi nomine. (2.) quia si alienatio est concessa, utiq; & obligatio: at verum prius 2. F. 39. in pr.

ubi alienatione feudi paterni tantum prohibita, concessa aperte videtur alienatio feudi
 sibi. E. & posterius. Quod si obligatio permissa est, quæ utiq; respi-
 cit æs alienum; quanto magis funebres sumtus exinde solvendi erunt,
 quorum respectu ipse defunctus cum funerante quasi contrahere dicitur
 in l. 1. D. h. t. ijsq; hoc indultum, ut omni debito præferantur, d. l. im-
 pens. 45. D. h. t. (3.) quia agnatus consequitur feudum novum beneficio
 defuncti: æquitatis igitur & religionis ratio suadet, ut cum primis hoc
 funebre debitum solvat. Si verò Agnatus succedit in feudum pater-
 num sive antiquum, ex hoc minimè debentur sumtus funebres. Ratio
 (1.) quia 2. F. 45. agnatus feudum paternum retinere & hæreditatem re-
 pudiare potest, nec de debito hæreditario aliquid feudi nomine solve-
 re cogitur, (2.) quia agnatus jus quæsitum habet ex primi acquirentis
 investiturâ, non verò acquirit ex persona defuncti 1. F. 14. De suis igitur
 bonis, non ex feudo sumtus refundere debet, arg. l. si quis. 12. §. sumus.
 4. D. h. t.

LXXII. Funeris sumtus quomodo probantur?

Uti in alijs articulis juris, ita & hîc regulariter testes & instrumenta
 requirimus, 1. t. D. & C. de fid. instr. & de testib. Quia tamen ea quan-
 doq; deficiunt, annotationem privatam eatenus admittimus, ut con-
 jecturam saltem faciat, non fidem plenam pro scribente arg. l. instrumen-
 ta. 5. C. de probat. Sed ita ut si per præsumptiones ac conjecturas proba-
 biles, vel similes imperfectas probationes intentionis aliquam fidem
 faciat funerans, locus sit juramento suppletorio, l. in bona fidei. 3. C. de reb.
 cred. c. fin. vers. sanè si actor. extr. de jurejur. Unde & suffragium dicitur, in
 c. sicur. 2. extr. de probat. arg. l. si quis. 36 §. eandemq; 2. in fin. C. de donat. Quod
 tantò magis in hoc judicio admittendum, cum in eo exuberet bona fi-
 des arg. l. & si quis. 14. §. hæc actio. 6. ibi, ex bono & æquo. D. h. t. Sichar. ad l. 4.
 & 5. C. de pet. hæred. num. 6. Defertur autem hoc juramentum vel à Judice
 sua sponte, ex officio d. l. 3. ibi oportet. C. de reb. cred. l. admonendi. 31. D. de
 jurejur. quod confirmat Const. Elect. 23. p. 1. Vel ad instantiam partis: peti-
 enim hoc juramentum, nullibi prohibitum est d. Const. Elect. Saxon. 23. p. 1.
 & Process. vnd Gerichts Ordnung. cap. 30.

LXXIII. Constat ex superioribus, Impensam funeris omne
 præcedere creditum. a) Illud verò quia non ejusdem generis
 est; Hinc acris inter Dd. controversia existit, an etiam præcedat
 hypothecam expressam? A. b)

a) l.

a) l. impensa. 45. D. h. t.

b) Tacita quidem hypotheca hanc impensam præferri minus dubij habet: Ratio (1.) quia doti præfertur l. impensa. 18. & l. idcoq. 19. D. h. t. At mulier in dote omnibus hypothecarijs mariti creditoribus, priorem & posteriorem tacitam hypothecam habentibus, præfertur l. asidum. 12. C. qui pot. in pign. Const. Elect. Sax. 28. p. 1. (2.) quia de illatis in prædium urbanum deducitur, l. & si quis. 14. §. si colonus. 1. D. h. t. quæ illata tacita hypothecæ sunt l. eo jure. 4. D. in quib. cau. pign. vel hyp. §. item Serviana. 7. J. de act. At de expressâ hypotheca major dubitatio est? Affirmativa nostra nititur hisce rationibus: (1.) quia eadem ratio quoad expressam ac tacitam hypothecam militat, nimirum utilitas publica & favor religionis arg. l. 1. §. interdictum. 6. D. de mort. infer. l. sunt persona 43. vers. nam propter publicam. D. h. t. Est enim maximè necessaria & naturalis, nec tantum ex utilitate Reipubl. sed etiam ex humanæ conditionis miseria simul & dignitate petenda: ne humanum videlicet corpus nudum, putidum & foetidum jaceat diutius insepultum, l. si quis. 12. §. hoc edictum. 3. ib. ne insepulta corpora jacerent. D. h. t. (2.) quia in l. impensa. 45. D. h. t. dicitur, quod impensa funeris deducatur ex hæreditate semper. Item, quod Omne creditum præcedat. Cùm igitur d. l. 45. generaliter loquatur, generaliter etiam de omni credito, adeoque tam de expressâ quàm tacitâ hypotheca intelligenda est. Quod ferè clarius exprimit, Paulus 1. Sentent. 1. 21. §. 3. Quicquid in funus erogatur, inquit, inter as alienum primo loco deducitur. (3.) quia in l. & si quis. 14. §. 1. D. h. t. agitur de investis & illatis non tantum in prædium urbanum: ibi, vel inquilinus: sed & in prædium rusticum: ibi, si colonus; & Utrobique Jctus scribit, impensas funebres deducendas esse. Notum autem est, investa & illata in prædium rusticum non nisi per expressam hypothecam domino obligari l. eo jure. 4. ib. in rusticis prædijs contra. D. in quib. caus. pign. vel hyp. tac. §. adipiscenda. 3. in fin. ibi: pignori futuras pepigisset. J. de interdict. (4.) quia non est verosimile, in conventionem hypothecæ, etiam expressâ, id actum esse inter contrahentes, ut si contingeret mori conductorem, relinqueretur ipse sine sepulturâ potius non solvendo, quàm locator ob pensionem in damno. Quis enim tam iniquus in se ipsum esse velit, ut honore sepulturæ se fraudari consentiat? aut quis tam inhumanus, ut debitorem suum sepulturâ carere malit, quàm debiti sui jacturam facere? An non multò sanctius est, etiam de alieno quem funerari, si in eo Edicto Prætoris satisfieri non possit, l. si quis. 12. §. hoc edictum.

Q?

edictum. 3. ib. neve quis de alieno D. h. i. quam nullo modo funerari & cada-
ver insepultum ac canibus corvisque expositum manere, d. l. 12. §. 3.
ib. ne insepulta.

Jure Saxon. funebres sumtus mercedibus familiae postponuntur.
Const. Elect. Saxon. 28. p. 1. ib. Erstlich sollen bezahlt werden das Liedlohn
was auff des verstorbenen Schuldners Begräbnis / vnd in seiner Kranck-
heit der Arzney halben auffgewandt / &c. Proceß vnd GerichtsOrdnung/
Elect. Sax. c. 42. fol. 118. §. Ferner sol das jenige.

LXXIV. Sed estne hoc prælationis privilegium etiam ad
alias funeris impensas extendendum?

De fascijs & vestibus (1.) statuimus, quod non: Ratio est, quia Jure
Communi sumtibus funebribus non accensentur: Vid. supra Concl. 62.
E. nec privilegium habent: nisi aliud secundum mores hodiernos
forte dicendum sit cum *Dm. Moll. ad Const. Elect. 28. p. 1. n. 9. in fin.* ubi re-
fert, aliquando etiam in concursu creditorum id, quod pro vestibus lu-
gubribus debebatur, reliquo æri alieno prælatum fuisse. Medicorum
honorarijs & medicamentorum impensis (2.) itidem nullam præla-
tionem concedimus: Ratione eadem, quia revera sumtus funebres
non sunt, ut supra probavimus concl. 64. Quamquam d. *Const. Elect. 28.* quoad
sumtus medicamentorum à Jure Communi recedit, eosque privilegio
munit: quod repetitum est novissime, *In der Proceß vnd GerichtsOrdnung*
c. 42. fol. 119. *Diss. Harpp. ad §. creditor. 4. n. 248. J. quib. mod. re contr.*
obl. Berlich. p. 1. c. 44. num. 36. post Moll. ad d. Const. Elect. 28. num. 27. qui cum
Jure Saxon. rectè etiam Jus Commune concordare astruunt. Sic
neque in sumtibus monumentorum (3.) prælatio ferenda est: Ratio
est, quia non deducitur in ære alieno, l. 1. §. de impensa. 19. fin. D. ad L. Falc.
E. multò minus gaudebunt privilegio. Vid. supra Concl. 65. Et quamvis
hujusmodi sumtus moderati inter funebres recensentur, per d. *Concl.*
nostram 65. inde tamen ad privilegium prælationis inferri nequit. Ra-
tio est, quia tantus religionis favor esse non potest, ut in concursu
creditorum tertio fiat præjudicium, arg. cap. ex tenore. 11. extra. de for.

Cap. 8.
Ubi de ju-
re Sepul-
turæ quæ-
stio insti-
tuenda.

LXXV. Inspiciendum nunc est, an coram Juce laico quæ-
stio de jure Sepulturæ ventilari possit?

De

De Jure Canon. negamus Ratio (1.) quia loca religiosa Jure Canon. dominio Ecclesie ascribuntur *c. Ecclesias. 13. q. 1. Vid. supra Concl. 4.* Si igitur Coemiteria ad Ecclesiam pertinent, ab ejusque autoritate pendet sepulturæ Jus, utique & controversiæ de ejusmodi rebus ortæ, ad Ecclesiasticum spectant forum *c. Ecclesia. 10. extr. de Const. (2.)* quia controversia de jure Patronatus, quod tamen etiam ad laicum pertinere potest, ad judicium Ecclesiasticum remittitur, *c. 3. extra de judic.*

Jure Civili itidem negamus. (1.) quia ejusmodi controversiæ ad Collegium Pontificum relegabantur, *arg. l. offia. 8. D. h. t. l. cum in diver. sis. 44. §. 1. ib. impetratur. D. eo. l. si in eo. 5. fin. §. 1. D. de mort. infer. l. hereditas. 50. §. 1. in fin. D. de hered. petit.* Cumque Imperatores Pontificis quoque munere plerumque fungerentur usque ad Gratianum *Rosin. antiq. Rom. lib. 3. c. 23.* Hinc quoque simul mentio fit Imperatoris *in d. l. 8. D. h. t. & d. l. 50. §. 1. l. si quis. 2. D. de cadav. punit.* Quædam etiam controversiæ ad Prætores & præsidem provinciæ spectabant: quod probant ejus edicta & *l. ne corpora. 38. D. h. t. l. si quis. 12. D. eod.*

Hodiè ad magistratum Politicum pertinet cognitio de controversia super jure sepulturæ orta. Ratio (1.) quia à magistratu politico coemiteria constituuntur; in ijs præsertim locis, ubi Pontificis autoritas limitata & restricta est, atque jus sepeliendi à magistratu politico impetratur, *Vid. supr. concl. 4.* (2.) quia hodiè ex Pace religionis, laicis principibus etiam de rebus verè Ecclesiasticis permissa est cognitio & statuendi potestas, *Reichsabsch. Anno 1555. edit. §. damit auch obberührten.*

LXXVI. Multò minùs in foro Ecclesiastico intentanda erit actio funeraria, etiam de Jure Canonico.

Ratio est, quia funeris sumtus religiosi non sunt, nec ex re Ecclesiastica debentur, sed ex quasi-contractu cum ipso defuncto, *l. 1. D. h. t. vel cum hærede iniro l. & si quis. 12. §. si tamen. 16. D. h. t.* Peti itaq; sumtus possunt, vel (1.) in foro defuncti, ubi corpus humatum est: Ratio est, quia ibi negotium defuncti gestum *d. l. 1. &* per consequens ibidem hæres absens quidem ibi defendendus est, ubi defunctus debuit, conveniendus autem, si ibi inveniatur *l. hæres. 19. D. de judic.* Vel etiam peti (2.) possunt in foro domicilij ipsius hæredis. Ratio est, quia unusquisq; in foro domicilij sui rectè convenitur, *l. 2. C. ubi senator. l. 2. C. de jurisdic.*

Amit-

Cap. 9.
Quomo-
do jus se-
pulturæ
amittatur.

LXXVII. Amittitur jus Sepulturæ varijs modis, quorum ali-
quot ex Conclusionibus superioribus faciliè colligere licet.

(1.) Omnimodò, ut in Crimine læsæ Majestatis: Ratio est; quia non modò ipse delinquens, sed & filij ejus omnibus bonis privantur per publicationem bonorum, ac simul memoriæ rei deletur *l. quisquis. 5. C. ad L. Jul. Majest. §. publica. 3. J. de publ. jud.* Quocircà vix retineri potest jus sepulturæ; hoc enim in bonis nostris esse constat *ex Concl. 5.* videlicet jus sepulturæ familiaris & hæreditariæ. Ipse verò delinquens eo supplicij genere plerumque afficitur, quo omni planè sepultura privatur, corporis partibus in loco supplicij relictis, vel portarum valvis affixis. Eadem ratione & alij facinorosi sepulturæ jus amittunt omnimodò, de quibus *supra in Concl. 16.* (2.) Ratione certi loci, ut per deportationem & relegationem, si quis durante relegatione moritur. Ratio est, quia deportatio præter jus Civitatis *l. deportatus. 15. D. de interd. & releg.* bona simul auferuntur *l. relegatus. 14. §. 1. D. d. t. nec vivus nec mortuus civitatem reperere potest, l. si quis. 2. D. de cadav. punir.* Relegatus verò licet jus civitatis retineat, *l. relegatorum. 7. §. five. 3. l. relegatus. 14. §. 1. D. de interd. & rel.* prohibetur tamen in patriam reverti, undè relegatus est *d. l. 2. D. de cad. punir.* Item per præscriptionem. Ratio est, quia per præscriptionem acquiri potest, quod *supra Concl. 5.* probatum est: Quare & eodem modo amitti potest, *arg. l. nihil tam naturale. 35. de R. I.* Et eo ipso, quod alteri hoc jus per præscriptionem adjicitur, alteri eripitur. (3.) Ratione honestæ sepulturæ, ut per Excommunicationem *supra Concl. 13. d.* per Crimen parricidij *d. Concl. 13. lit. e.* per fœnerationem *d. Concl. 13. lit. f.* per *avortu exequiar,* *Concl. 15.* Atq; hos ceteros modos hic enumerasse sufficiat.

F I N I S.

153989

ULB Halle 3
003 260 577

R

VD 17

I quib
pbila
cipis phi
latente or
cuntur car
te in quibz
continenz
tur in can
ta cones.

Si
duni
na cones.
in comos
suas. fm
legem isti
ceremaf.
sed ille in
cibus co
mo be fi
unt post
publica
conem bo
noz in ex
stium in
atur ut. C.
re malefi.
nullus ac

Non
lice:
at. ppter
segetes.
nunquid
ergo hic
repbendi
tur astro
domianu

atus ignarus id eo tm bndus e diuinus.
Quid aut miru si que admodu ille corpil
humam vel purbata uel m oxidifcata tem
perie seu bonas seu malas futuras p uudet
ualitudines. sic demoes in aeris affectoe
hbi notas nobis ignotas puidet figuraf
tepetates. Aliqñ boim etiã disposicoes
no solū voce platas veruz etiã cogitacoe
ceptas. cū ligna qdam ex aio expmū
tur in corpore tota facilitate pdiscut. atqz
hinc etiã multa figura nūciant. alijs vi
delicqz multa q ista disposica nō nouerunt.
fallunt etiã tēdie fallēdi munda volū
tate q boim et roze etantur. qz ne apud
cultores suos pōdius au choritatis amit
tant. id agūt vt inter pūbz suis signoz
qz suoz. die etozibz culpa tribuat qñ ipi
mali decepti fuerint vel mēti. Nōmūqz
vero ipsi maligni spūs et illusozes boim
atqz inuatores salūis eoz. solēt pdice
re defectū culture sue et ydoloꝝ. ruīnam
quātinus pscñ vi deatur qd in singlis re
gms ā locis vxturus et qd aduersi sue fa
ctōm dūngere possit. qd etiã illi q gētlū
hystorias legūt nō ignozāt. Quid ergo
mirū si iam imminēte tēploꝝ. q simulacro
rup euerbioe quā ppter dei sūm tāto an

illa plare facit. **V**nde
et nouissima amicitate in
estis. Cultores vero ydolo
mūone sepandi sūt. Sñ a
ad coritibios. si qz frat fo
rus aut ydolis finēs cū eti
bū sumere. **H**inc ēc in d
m umozis legē.

Quis ariolos arusp
res obfuaugit ā pbi
vltus fuerit anathema sit.
rit ano octio. ca. xxxij. **Q**

Ni diuinaōes expa
um subsecūtur. uel in domo
di boies intro ducunt ex qre
magica ā expiā di cā sub re
iaceāt scdm gradus peniti
Ite ex oculi marum ipe.

Non liceat re nō lic
xpianis tenē tradico
tuare uel colere elemēta ā
curfus. ā manē signoz. fall
faciēda. uel ppter segetes
eadas uq dūngi.

*Processus de pila pūbz
Hij & Reator.*

loc. aruspices vel in. ca.

ca. xxxij.

ca. xxxij.

ca. xxxij.

12 175.

SOLO FAVENTE DEO
CONCLVSIONES IVRIDICÆ

DE
IURE SEPVLTVRÆ
AD TIT. D. ET C. DE RELIG:
ET SUMT: FUN: TIT. DE SE-
PULCH. VIOL. CUM TIT. ALIIS
COGNATIS:

Quas

Permissu atq; Consensu Inclytæ Facultatis
Juridicæ Lipsiensis

SIGISMUNDUS FINCKELTHAUS,
J. U. D. & Professor Publ.

Disquisitioni publicæ subijcit,

ET

Respondendo defendet

JOHANNES SCHILTER
Lipsiensis.

Ad diem 13. Julij.

Locis & horis consuetis.

•••(o)••• •••(o)••• •••(o)•••

L I P S I Æ

Excudebat GREGORIUS Ritsch/ Anno 1626.

